

Hallituksen esitys Eduskunnalle viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten tarkistamiseksi ja tietosuoja koskevien säännösten säätämiseksi pysyväksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijäin eläkelakia, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakia, maatalousyrittäjien eläkelakia, yrittäjien eläkelakia, merimieseläkelakia, kunnallista eläkelakia ja valtion eläkelakia sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia, evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelakia ja Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia siten, että viimeistä eläkelaitosta koskeva järjestely otettaisiin käyttöön myös evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmässä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä koskevassa järjestelmässä.

Esityksessä ehdotetaan myös tarkennettavaksi viimeisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevia säännöksiä muun muassa osaaika-eläkkeen, perhe-eläkkeen ja jo eläkettä saavalle henkilölle myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen osalta.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn voimaantulosäännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, ettei viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisi, jos eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle myönnetyn eläkkeen jatkamista. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi myöskään sellaiseen perhe-eläkkeeseen, joka perustuu edunjättäjän kuollessaan saamaan eläkkeeseen, johon ei ole sovellettu viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä.

Esityksessä ehdotetaan myös Kansaneläke-

laitoksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että jatkossa Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva määräytyisi eräin tarkennuksin suoraan valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain sekä niiden voimaannpanolakiin nojalla. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan määräytyminen saatettaisiin samalla lain tasolle. Muutos ei vaikuttaisi Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan tasoon.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan eräin teknisin tarkistuksin säädettäväksi pysyväksi lainsäädännöksi vuonna 2002 väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun tehdyt tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat muutokset työntekijäin eläkelakiin, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakiin, yrittäjien eläkelakiin, maatalousyrittäjien eläkelakiin, luopumiseläkelakiin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin sekä maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin. Samalla evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmän tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset tarkistettaisiin soveltuvin osin vastaamaan valtion eläkelain tietosuojasäännöksiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Osa ehdotetuista säännöksistä on tarkoitettu olemaan voimassa väliaikaisesti vuoden 2004 loppuun, koska samoja säännöksiä on muutettu vuoden 2005 alusta voimaan tulevissa laeissa.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	6
1. Nykytila.....	6
Viimeistä eläkelaitosta koskeva lainsäädäntö	6
Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmä	8
Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva	9
Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn liittyviä erityiskysymyksiä	9
<i>Yksilöllinen varhaiseläke</i>	9
<i>Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen</i>	10
<i>VEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen</i>	10
<i>Automaattinen katkaisu ja eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen</i>	11
Tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset.....	11
2. Nykytilan arviointi.....	12
Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta koskevat säännökset.....	12
Viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten voimaantulosäännökset.....	14
Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva	14
Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen.....	14
Automaattinen katkaisu ja eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen.....	15
3. Keskeiset ehdotukset	15
Viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten voimaantulo.....	17
Tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset.....	17
4. Esityksen vaikutukset	17
5. Asian valmistelu	18
6. Muita esitykseen liittyviä seikkoja	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	19
1. Lakiehdotuksen perustelut	19
1.1. Työntekijäin eläkelaki	19
1.2. Työntekijäin eläkelain muuttamisesta annettu laki (375/2001).....	24
1.3. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki	24
1.4. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annettu laki (376/2001).....	24
1.5. Taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaki.....	25
1.6. Merimieseläkelaki.....	25
1.7. Merimieseläkelain muuttamisesta annettu laki (379/2001).....	25
1.8. Yrittäjien eläkelaki	25

1.9.	Yrittäjien eläkelain muuttamisesta annettu laki (378/2001).....	26
1.10.	Maatalousyrittäjien eläkelaki	26
1.11.	Maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annettu laki (377/2001)....	27
1.12.	Luopumiseläkelaki.....	27
1.13.	Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettu laki.....	27
1.14.	Maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettu laki	27
1.15.	Maatalousyrittäjien luopumistuesta annettu laki	27
1.16.	Valtion eläkelaki	27
1.17.	Valtion eläkelain muuttamisesta annettu laki (381/2001)	30
1.18.	Valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annettu laki (382/2001)	30
1.19.	Kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta annettu laki (383/2001).....	30
1.20.	Kunnallinen eläkelaki.....	30
1.21.	Kunnallisen eläkelain voimaantulolaki	33
1.22.	Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki	33
1.23.	Evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaki	35
1.24.	Laki Kansaneläkelaitoksesta	35
1.25.	Kansaneläkelaki.....	35
2.	Tarkemmat säännökset	36
3.	Voimaantulo	36
LAKIEHDOTUKSET		37
	työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.....	37
	työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	49
	lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	50
	lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.....	52
	taitelijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta	53
	merimieseläkelain muuttamisesta	54
	merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	58
	yrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.....	59
	yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	61
	maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	62
	maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	65
	luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta	66
	maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n muuttamisesta.....	67
	maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta .	68
	maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n muuttamisesta.....	69

valtion eläkelain muuttamisesta	70
valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	74
valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	75
kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	76
kunnallisen eläkelain muuttamisesta	77
kunnallisen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta	81
evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta	82
evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta	92
Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta	93
kansaneläkelain 59 a §:n muuttamisesta	95
LIITE	96
RINNAKKAISTEKSTIT	96
työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	96
työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	120
lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	121
lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	124
taitelijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta	125
merimieseläkelain muuttamisesta	126
merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	133
yrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	134
yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	136
maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta ..	137
maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	142
luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta	143
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n muuttamisesta	144
maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta	145
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n muuttamisesta	146
valtion eläkelain muuttamisesta	147
valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	155

valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	156
kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	157
kunnallisen eläkelain muuttamisesta	158
kunnallisen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta	165
evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta	166
evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta	185
Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta	186
kansaneläkelain 59 a §:n muuttamisesta	188

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Viimeistä eläkelaitosta koskeva lainsäädäntö

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä säädetään työntekijäin eläkelaisissa (395/1961, TEL), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa (134/1962, LEL), maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/1969, MYEL), yrittäjien eläkelaisissa (468/1969, YEL), taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaisissa (662/1985, TaEL), merimieseläkelaisissa (72/1956, MEL), valtion eläkelaisissa (280/1966, VEL), valtion perhe-eläkelaisissa (774/1968, VPEL), kulkua lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetussa laissa (1152/1997) ja kunnallisissa eläkelaisissa (549/2003, KuEL). Viimeistä eläkelaitosta koskevat säännöksen tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn tarkoituksena on eläkkeenhakijan ja –saajan kannalta helpottaa työeläkeasioiden hoitamista. Eläkkeenhakija saa samanaikaisesti eläkepäätöksen kaikkien järjestelyn piiriin kuuluvien eläkejärjestelmien eläkkeistä ja hänen tulee olla yhteydessä vain yhteen eläkelaitokseen, joka huolehtii muidenkin eläkejärjestelmien eläkkeiden maksamisesta ja muista eläkelaitokselle kuuluvista tehtävistä.

Viimeisellä eläkelaitoksella tarkoitetaan sitä TEL:n, LEL:n, TaEL:n, MEL:n, YEL:n, MYEL:n, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990; SPVEL), maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994; LUTUL), maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992; LUKL), KuEL:n ja VEL:n mukaista eläkelaitosta tai viranomaista, jonka järjestämän eläketurvan piiriin eläkkeenhakija on viimeisen virka- tai työsuhteensa taikka yrittäjätoimintansa perusteella kuulunut tai joka vastaa eläkkeenhakijan siitä eläkkeestä, johon tuleva aika liitetään. Ensisijaisesti viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, joka

vastaa eläkkeenhakijan tulevan ajan eläkkeestä. Jos tällaista eläkelaitosta ei ole, viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jossa työntekijä on ollut viimeksi vakuutettuna. Jos eläkkeenhakija jo saa vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea, kyseistä etuutta maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä viimeistä eläkelaitosta koskevasta järjestelystä on säädetty. Epäselvissä tilanteissa eläketurvakeskus ratkaisee, mikä eläkelaitos on toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn mukaan kukin järjestelyn piiriin kuuluva eläkelaitos selvittää ja ratkaisee omalta osaltaan, onko hakijalla eläkelaitoksen hoidettavana olevan eläkejärjestelmän piiriin kuuluvia työ- tai virkasuhteita taikka yrittäjätoimintaa. Tätä eläkelaitoksen päätöstä ei toimiteta sellaisenaan eläkkeenhakijalle tai –saajalle eikä siitä ole itsenäistä muutoksenhakuoikeutta. Asiasta voi valittaa vasta, kun viimeinen eläkelaitos on antanut hakijalle päätösyhdistelmän eri eläkejärjestelmien eläkelaitosten päätöksistä.

Viimeisen eläkelaitoksen ratkaisuvallta työkyvyttömyys- ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskevissa asioissa on osittain erilainen silloin, kun viimeisenä eläkelaitoksena on yksityisten alojen eläkelaitos, ja silloin, kun viimeisenä eläkelaitoksena on valtion tai kunnallisen eläkejärjestelmän mukaisesta eläketurvasta vastaava eläkelaitos. Jos yksityisten alojen eläkelaitos toimii viimeisenä eläkelaitoksena, se ratkaisee aina oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen ja yksilölliseen varhaiseläkkeeseen hoitamansa eläketurvan ja kaikkien viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn piiriin kuuluvien vapaakirjaeläkkei-

den osalta. Myös silloin, kun viimeisenä eläkelaitoksena on valtion tai kunnallisen eläkejärjestelmän mukainen eläkelaitos, se ratkaisee aina oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen muidenkin järjestelyn piiriin kuuluvien vapaakirjaeläkkeiden osalta, jos sen ratkaisu hakijan työkyvyttömyydestä perustuu niin sanottuun yleiseen työkyvyttömyysmäärittelmään. Siinä tapauksessa, että julkisten alojen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos ja sen ratkaistavana oleva asia perustuu julkisten alojen eläkejärjestelmien erityiseen ammatilliseen työkyvyttömyysmäärittelmään tai kysymys on yksilöllisestä varhaiseläkkeestä, se ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen myös yksityisten alojen eläkkeen osalta, jos yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaisen vapaakirjaeläkkeiden määrä on enintään 672,66 euroa kuukaudessa vuoden 2003 TEL-indeksiin tasossa. Siten yksityisten alojen eläkejärjestelmässä on työkyvyttömyyseläkkeitä koskeva laukaus säännös tällä tavoin rajoitettuna.

Silloin, kun julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena tekemä arvio hakijan työkyvyttömyydestä perustuu edellä tarkoitettuihin julkisten alojen eläkelakien erityissäännöksiin tai kysymys on yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja yksityisten alojen vapaakirjaeläkkeiden määrä ylittää edellä mainitun 672,66 euron rajamäärän kuukaudessa, sen on ennen ratkaisun tekemistä neuvoteltava yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen kanssa. Tämän neuvotteluvollisuuden tavoitteena on yhtenäisen ratkaisun saavuttaminen. Jos tällaisessa työeläkelaitosten keskinäisen neuvotteluvollisuuden piiriin kuuluvassa tapauksessa yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen arvio hakijan työkyvystä poikkeaa kuitenkin viimeisen eläkelaitoksen näkemyksestä, kunkin eläkejärjestelmän mukainen eläkelaitos ratkaisee asian omalla päätöksellään kuten nykyisinkin.

Viimeisen eläkelaitoksen antamaa päätösyhdistelmää koskeva valitus toimitetaan viimeiselle eläkelaitokselle. Viimeisen eläkelaitoksen on pyydettävä valituksesta lausunto niiltä muiden eläkejärjestelmien eläkelaitoksilta, joiden hoidettavana olevaa eläketurvaa valitus koskee. Tällaista lausuntoa ei kuiten-

kaan tarvitse pyytää, jos valitus koskee yksinomaan muutoksenhakijan työkyvyn arviointia, paitsi jos ratkaisu kuuluisi työeläkelaitosten keskinäisen neuvotteluvollisuuden piiriin. Tällöin viimeisen eläkelaitoksen on neuvoteltava yksityisten alojen eläkelaitoksen kanssa ja, jos viimeinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat eri mieltä valituksen hyväksymisestä, valitus käsitellään yksityisten ja julkisten alojen molempien eläkejärjestelmien asianomaisessa muutoksenhakuelimessä kuten nykyisinkin. Muissa tilanteissa valitus käsitellään viimeisen eläkelaitoksen mukaan määräytyvässä muutoksenhakuelimessä. Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, viimeinen eläkelaitos antaa uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Jos jokin eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot muutoksenhakuelimelle. Tästä 30 päivän määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Valitus käsitellään viimeisen eläkelaitoksen mukaan määräytyvässä muutoksenhakuelimessä.

Viimeinen eläkelaitos hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät. Näihin tehtäviin kuuluvat päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden indeksitarkistus, veron ennakonpidätys eläkkeiden kokonaismäärästä ja muut sen maksettavana oleviin eläkkeisiin ja päätösyhdistelmän toimeenpanoon liittyvät toimet. Eläketurvakeskus perii viimeiselle eläkelaitokselle muiden eläkejärjestelmien mukaisten eläkkeiden maksamisesta aiheutuneet kustannukset korvoineen ja hyvittää ne viimeiselle eläkelaitokselle viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Menettelystä sovi- taan tarkemmin eläketurvakeskuksen, kunnallisen eläkelaitoksen ja valtiokonttorin välisessä sopimuksessa.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija on työkennellyt rinnakkain kahden tai useamman eläkejärjestelmän piirissä eläketapahtumaan asti. Tällöin kukin eläkejärjestelmä antaa eläkepäättökseen ja huolehtii eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä muista eläkelaitoksen tehtävistä kuten nykyisinkin.

Viimeistä eläkelaitosta koskevien lainmuutosten voimaantulosäännösten mukaan viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat viireille lakien tultua voimaan. Viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa TEL:n 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaisista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmä

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmästä säädetään evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaisissa (298/1966, KiEL) ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaisissa (258/1970, KiPEL).

KiEL:n 1 §:n mukaan lain piiriin kuuluu evankelis-luterilaiseen kirkkoon, sen seurakuntaan, seurakuntaliittoon tai muuhun seurakuntain yhtymään virka- tai työsuhteessa oleva henkilö, jonka eläketurvasta ei ole säädetty erikseen. Lisäksi yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi sopia kirkkohallituksen kanssa, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia kysymyksessä olevan työnantajan palveluksessa, sovelletaan KiEL:a. Sopimuksen nojalla voidaan vakuuttaa myös diakonissa, joka hoitaa päätoimeinaan opetustehtävää diakonissalaitoksessa. Samoin kirkkohallituksen kanssa voidaan sopia, millä ehdoilla KiEL:n säännöksiä sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojen välisen järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa tai vähin-

tään kahdeksan vuotta lähetystyössä ulkomailla.

KiEL:n piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa on tällä hetkellä noin 17 000 vakuutettua ja eläkejärjestelmän mukaista eläkettä saa noin 14 500 henkilöä.

KiEL:n 1 §:n 1 momentin mukaan lain piiriin kuuluvalla henkilöllä on, mikäli KiEL:sta ei muuta johdu, oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalle henkilöllä. KiEL:ssa eläkettä karttuu kuitenkin vain virka- ja työsuhteessa tehdystä työstä ja eri työnantajien rinnakkaisista palveluksista lasketaan eläkkeet erikseen. Eläkkeeseen on oikeus, jos KiEL:n piiriin kuuluva palvelus on päättynyt 30 päivänä kesäkuuta 1962 jälkeen.

KiPEL:n mukaan KiEL:n piiriin kuuluneen henkilön kuoltua suoritetaan perhe-eläkettä soveltuvin osin VPEL:n mukaan. Lisäksi KiPEL:ssa viitataan eräisiin KiEL:n säännöksiin. KiPEL:n 8 §:n mukaan eräät henkilöt ovat voineet valita aikaisemmin voimassa olleen kirkon perhe-eläkekassan mukaisen perhe-eläkkeen. Heihin ei sovelleta lainkaan KiPEL:n säännöksiä. Valinnan tehneiden henkilöiden jälkeen on perhe-eläkkeet jo pääsääntöisesti myönnetty.

KiEL:n 6 §:n mukaan eläketurvasta huolehtii kirkon keskusrahasto. Kirkon keskusrahaston hallituksena toimii kirkkohallitus. Kirkkohallituksessa on eläkeasiamies, jolla on oikeus seurata eläkettä koskevien asioiden käsittelyä kirkkohallituksessa ja kirkon keskusrahastossa.

KiEL:n 7 §:n 1 momentin mukaan eläkeasioissa päätöksen antaa kirkkohallitus. Sen antamaan eläkepäättökseen haetaan muutosta valtion eläkelautakunnalta ja valtion eläkelautakunnan päätöksestä valitetaan vakuutus-oikeuteen. Valitusoikeus on eläkkeenhakijalla tai -saajalla ja eläkeasiamiehellä. Muutoksenhakuelimissä KiEL:n ja KiPEL:n nojalla tehtyjen eläkevalitusten käsittelyssä noudetaan samaa järjestystä ja kokoonpanoa kuin valtiokonttorin antamien VEL-eläkepäättösten käsittelyssä.

Kirkon keskusrahasto eläkelaitoksena soveltaa eri työeläkelaitosten ja Kansaneläkelaitoksen kesken samoja yhteistoimintatapoja

kuin muut julkisten alojen eläkejärjestelmien toimeenpanosta huolehtivat eläkelaitokset. Sitä eivät kuitenkaan nykyisellään koske vuoden 2004 alusta voimaan tulevat viimeistä eläkelaitosta koskevat säännökset.

Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva

Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkkeestä ja perhe-eläkkeestä säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001, KELAL) 13 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalla henkilöllä on oikeus Kansaneläkelaitoksen varoista kustannettavaan eläkkeeseen ja perhe-eläketurvaan soveltuvien osin samojen perusteiden mukaan kuin valtion palveluksessa olevien eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä säädetään.

KELAL:n 7 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohdan mukaan Kansaneläkelaitoksen hallitus vahvistaa Kansaneläkelaitoksen pääjohtajan ja muiden johtajien eläke-etuudet sekä toimihenkilöiden eläke- ja perhe-eläkesäännöt. Kansaneläkelaitoksen eläkesääntö on vahvistettu 31 päivänä heinäkuuta 1967 ja perhe-eläkesääntö 21 päivänä helmikuuta 1969. Eläkesääntöä ja perhe-eläkesääntöä on sen jälkeen muutettu VEL:iin ja VPEL:iin tehtyjä muutoksia vastaavasti. Myös pääjohtajan ja muiden johtajien eläkkeet on vahvistettu määräytymään VEL:n ja VPEL:n mukaisesti. KELAL:n mukaisessa toimeenpanoeläkejärjestelmässä eläkettä alkaa kuitenkin karttua yleisen 23 ikävuoden sijasta jo 21 ikävuodesta alkaen. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeissä ei ole VEL- ja KVTEL- eläkkeitä koskevia erityisiä alempia vanhuuseläkeikärajoja.

Kansaneläkelaitoksen palveluksessa on tällä hetkellä noin 6 100 henkilöä ja Kansaneläkelaitoksen toimeenpanoeläkettä saa noin 4 600 henkilöä.

KELAL:n 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään toimeenpanoeläkeasian käsittelystä ja muutoksenhausta. Ensimmäisen eläkeasiasta päättää Kansaneläkelaitos. Kansaneläkelaitoksessa on lisäksi eläkeasiamies, jolla on oikeus seurata toimeenpanoeläkeasioiden käsittelyä.

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanoeläkettä koskevaan päätökseen haetaan muutosta va-

kuutus-oikeudelta, joka on näissä asioissa ainoa muutoksenhakuaste. Myös eläkeasiamiehellä on itsenäinen valitus-oikeus. Kansaneläkelaitoksen toimeenpanoeläkkeiden muutoksenhakutie poikkeaa muissa työeläkejärjestelmissä noudatetusta kaksiportaisesta muutoksenhakutiestä. Vakuutus-oikeutta alemmaa, esimerkiksi valtion eläkelautakuntaa vastaava muutoksenhakuelintä ei ole. Toimeenpanoeläkkeitä koskevia valituksia on ollut vuosittain noin viisi kappaletta.

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmän tavoin myöskään Kansaneläkelaitoksen henkilöstöä koskeva eläkejärjestelmä ei kuulu viimeistä eläkelaitosta koskevien vahvistettujen säännösten mukaan viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn piiriin.

Kansaneläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun kattamisesta säädetään kansaneläkelain (347/1956, KEL) 59 a §:ssä ja kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (908/1998) voimaantulosäännöksessä. KEL:n 59 a §:n 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen eläkevastuurahastot ovat Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkevastuun katteena. KELAL:n 14 §:n mukaan Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevan henkilön työntekijäin eläkemaksu on TEL:n 12 b §:n 1 momentissa säädetyn eläkemaksuprosentin suuruinen. Työntekijäin eläkemaksusta koostuvista varoista saadaan käyttää Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeiden maksuun yhtä suuri osuus kuin TEL:n mukaisessa eläkejärjestelmässä käytetään keskimääräisen eläkkeistä aiheutuvan vastuun tasaamiseen.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn liittyviä erityiskysymyksiä

Yksilöllinen varhaiseläke

Yksityisten alojen ja julkisten alojen eläkejärjestelmään jo tehtyjen lainmuutosten myötä yksilöllisestä varhaiseläkkeestä luovutaan vuoden 2004 alusta lukien asteittain.

Yksityisten alojen eläkejärjestelmässä yksilölliseen varhaiseläkkeeseen on oikeus ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä 58 vuotta täytettyään. Vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneellä työntekijällä ei ole enää vuoden 2004 alusta lukien oikeutta yksilöllis-

seen varhaiseläkkeeseen yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaisesti lainkaan (L:t 630—632/2002). Samassa yhteydessä, kun oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen poistettiin vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneiltä, yksityisen puolen eläkejärjestelmään lisättiin säännös, jonka mukaan 60 vuotta täyttäneiden eli aikaisempien säännösten mukaan yksilölliseen varhaiseläkkeeseen oikeutettujen henkilöiden työkyvyttömyyseläkeoikeuden arvioinnissa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta silloin, kun ansio-ura on pitkä ja työn aiheuttama rasittuneisuus ja kuluneisuus ikääntymiseen liittyviin tekijöihin yhdistyneenä tekee työn jatkamisen kohtuuttomaksi.

Myös valtion ja kunnallisessa eläkejärjestelmässä yksilölliseen varhaiseläkkeeseen on oikeus ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä 58 vuoden iästä. Pääsääntöisesti vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneillä ei ole oikeutta enää yksilölliseen varhaiseläkkeeseen vuoden 2004 alusta lukien (L 1006/2002, 549 ja 550/2003). Valtion ja kunnallisessa eläkejärjestelmässä kuitenkin tietyt vuosina 1944—1947 syntyneet viranhaltijat ja työntekijät ovat säilyttäneet oikeuden yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. Yksilöllinen varhaiseläke tuli aikanaan julkisten alojen eläkejärjestelmissä korvaamaan siellä aikaisemmin olleita alennettuja ammatillisia eläkeikää. Yksilöllisen varhaiseläkejärjestelmän voimaan tullessa ammatillisen eläkeiän piiriin kuuluneilla henkilöillä oli mahdollisuus valita entinen ammatillinen eläkeikä yksilöllisen varhaiseläkejärjestelmän sijaan. Niiden henkilöiden, jotka eivät valinneet ammatillista eläkeikää vaan siirtyivät yksilöllisen varhaiseläkejärjestelmän piiriin, oikeus saada yksilöllinen varhaiseläke myöhemmistä lainmuutoksista riippumatta on suojattu. Siten valtion ja kunnallisen eläkejärjestelmän mukaan vuosina 1944—1946 syntyneillä ammatillisen eläkeiän valintaan oikeutetuilla, mutta valinnan suorittamatta jättäneillä viranhaltijoilla ja työntekijällä on edelleen oikeus saada yksilöllinen varhaiseläke 58 vuoden iästä. Vuonna 1947 syntyneillä vastaavat edellytykset täyttävillä viranhaltijoilla ja työntekijöillä yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja on 59 vuotta.

Evankeelis-luterilaisen kirkon eläkejärjes-

telmässä ja Kansaneläkelaitoksen toimisuuhde-eläkkeitä koskevassa järjestelmässä noudatetaan yksilöllisen varhaiseläkkeen osalta samoja säännöksiä kuin valtion eläkejärjestelmässä.

Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen

Julkisten alojen eläkelakien mukaan työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voidaan lakkauttaa tai keskeyttää. VEL:n 18 §:n 1 momentin mukaan työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, sen maksaminen keskeytetään tai maksettavaa määrää alennetaan, jos eläkkeensaaja todetaan ansiotyöhön kykeneväksi ja jos hänelle on tarjolla sellaista valtion tai muuta ansiotyötä, jota ikä, ammattitaito ja muut seikat huomioon ottaen on pidettävä hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana. KuEL:n 116 §:n mukaan eläkkeen maksatuksen keskeytys tai maksettavan määrän alentaminen tai korottaminen toteutetaan sen kalenterikuukauden alusta, joka lähinnä seuraa sitä kuukautta, jonka aikana keskeyttämisen tai alentamisen tai korottamisen peruste on ilmaantunut. Evankeelis-luterilaisen kirkon sekä Kansaneläkelaitoksen toimisuuhde-eläkkeitä koskevissa eläkejärjestelmissä noudatetaan samoja säännöksiä kuin VEL:ssä.

Yksityisten alojen eläkejärjestelmässä ei ole voimassa olevaa säännöstä työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämisestä. Sen maksaminen voidaan ainoastaan lakkauttaa. Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttamisesta säädetään TEL:n 4 §:n 6 momentissa. Sen mukaan työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jos eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisedellytyksiä. Vuoden 2005 alusta voimaan tulevien lainmuutosten (634—638/2003) yhteydessä työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämistä koskeva säännös otettiin myös yksityisten alojen eläkejärjestelmään.

VEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen

VEL:n mukaan työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voi alkaa palkan saamisen päätymisen jälkeen. Sen sijaan yksityisten alojen

eläkejärjestelmän ja kunnallisen eläkejärjestelmän mukainen työkyvyttömyyseläke alkaa joko sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päätyttyä tai työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Näin ollen työkyvyttömyyseläkkeeseen yksityisten alojen tai kunnallisen eläkejärjestelmän mukainen eläkkeenosa voi tulla maksettavaksi samalta ajalta, jolta työntekijä saa sairausajan palkkaa, mutta VEL:n mukaisen eläkkeenosan maksu alkaa vasta, kun sairausajan palkanmaksu on päättynyt. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn vuoksi olisi tarkoituksenmukaista, että työkyvyttömyyseläke alkaisi kaikissa eläkejärjestelmissä samanaikaisesti yksityisten alojen eläkejärjestelmän ja kunnallisen eläkejärjestelmän mukaisesta alkamisajankohdasta.

Automaattinen katkaisu ja eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen

Ansioeläkejärjestelmissä automaattisella katkaisulla halutaan varmistaa ikääntyvän työntekijän eläketurvan tason kohtuullinen säilyminen työansioiden pienentyessä nuorempana ansaitusta tasosta. Eläkepalkan harkinnanvaraisella tarkistamisella pyritään varmistamaan eläketurvan tason säilyminen tilanteissa, joissa työntekijän ansiotulot jostakin poikkeuksellisesta syystä ovat pienemmät kuin hänen vakiintunut ansiotulonsa.

TEL, MEL, VEL ja KuEL sisältävät säännökset niin sanotusta automaattisesta katkaisusta. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmässä ja Kansaneläkelaitoksen toimisuhte-eläkejärjestelmässä noudatetaan samoja säännöksiä kuin VEL:ssä. Automaattisella katkaisulla tarkoitetaan sitä, että työ- tai palvelussuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhte tänä ajankohtana ollut jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täytyy.

Automaattisen katkaisun jälkeen työsuhteesta muodostuu eläkkeen laskentaa varten kaksi erillistä työsuhdejaksoa. Eläke määräytyy näistä työ- tai palvelussuhdejaksoista kuten kahdesta erillisestä työ- tai palvelussuh-

teesta. Työ- tai palvelussuhteen katsotaan kuitenkin jatkuneen eläkepalkkaa määrättäessä yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä siten laskettuna on suurempi.

Myös eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista koskeva säännös on samansisältöinen julkisen puolen ja yksityisen puolen eläkelajeissa. Säännöksen mukaan, jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen perusteella tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on jossakin työ- tai palvelussuhteessa ollut jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaan ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn takia alempi kuin hänen samassa työ- tai palvelussuhteessa ennen poikkeuksellista syytä vakiintunut palkkansa ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan, pidetään työ- tai palvelussuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä ansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei poikkeuksellista syytä olisi esiintynyt.

Tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset

Yksityisten alojen eläkejärjestelmän sekä valtion ja kunnallisen eläkejärjestelmän tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset uudistettiin vuonna 2002 (L 646 – 659/2002). Ne tulivat voimaan vuoden 2002 lokakuun alusta. Koska yksityisten alojen eläkejärjestelmää koskevilla uusilla tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevilla säännöksillä muutettiin osittain samoja lainkohtia kuin viimeisen laitoksen periaatteen toteuttamiseksi vahvistetuissa, vuoden 2004 alusta voimaan tuleviksi säädetyissä laeissa (L:t 375- 379/2001), ne säädettiin väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa oleviksi.

Uudistetuilla tietosuojasäännöksillä tarkistettiin TEL:n, LEL:n, TaEL:n, YEL:n, MYEL:n, luopumiseläkelain (16/1974; LU-EL) SPVL:n, LUKL:n, LUTUL:n, MEL:n, VEL:n, VPEL:n, Valtion eläkerahastosta annetun lain (1372/1989) ja KVTEL:n tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat aiemmat säännökset ottaen huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan neuvoston direktiivin, uuden perustuslain, henkilötietolain (523/1999)

ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; julkisuuslaki) säännökset.

Kansaneläkelaitoksen toimosuhde-eläkkeitä koskevassa eläkejärjestelmässä noudatetaan tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevia VEL:n säännöksiä. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmässä ei ole säännöksiä edunsaajan velvollisuudesta antaa tietoja. Tältä osin on sovellettu VEL:n säännöksiä. Sen sijaan KiEL:n 10 §:ssä säädetään kirkkohallituksen oikeudesta saada tietoja. Pykälä vastaa sisällöllisesti VEL:n ja KVTEL:n vastaavia säännöksiä sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen vuoden 2002 lokakuun alusta voimaan tulleita lainmuutoksia.

Julkisuuslain ja henkilötietolain säännöksiä sovelletaan evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahaston ja kirkkohallituksen kaikkeen toimintaan sellaisenaan, ellei laissa erikseen toisin säädetä. Kirkon keskusrahasto eläkelaitoksena ja kirkkohallitus eläkeasioiden ratkaisijana joutuvat toimintansa puitteissa käsittelemään julkisuuslaissa salassa pidettäväksi ja henkilötietolaissa arkaluontoisiksi säädettyjä henkilötietoja. Jotta näitä eläkejärjestelmän toimeenpanon kannalta välttämättömiä tietoja voitaisiin evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmässä ja laajemminkin sosiaalivakuutuksessa saada, antaa ja muutenkin käsitellä mahdollisimman tarkoituksenmukaisella ja joustavalla tavalla vaaranattomasti kuitenkin tarpeettomasti yksilön tietosuojaa, asiasta tarvittaisiin evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmään omat erityissäännökset.

2. Nykytilan arviointi

Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta koskevat säännökset

Viimeistä eläkelaitosta koskeva järjestely tulee voimaan vuoden 2004 alusta. Järjestelyllä on tarkoitus helpottaa sellaisen eläkkeenhakijan ja –saajan, joka on ollut sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkeläisten mukaisesti vakuutettuna, asiointia ansioeläkejärjestelmässä. Järjestelyä koskeva lainsäädäntö vahvistettiin jo vuonna 2001,

koska järjestelyn käyttöönotto vaatii laajoja, aikaa vieviä ja kalliita tietoteknisiä muutoksia. Siinä vaiheessa, kun viimeistä eläkelaitosta koskevaa lainsäädäntöä valmisteltiin ja lainsäädäntö vahvistettiin, lähdettiin siitä, että ensivaiheessa järjestelyn piiriin tulisivat yksityisten alojen, valtion ja kunnallinen eläkejärjestelmä ja myöhemmin järjestely ulotettaisiin koskemaan myös muita julkisten alojen eläkejärjestelmiä. Sittemmin evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmä ovat ilmoittaneet olevansa halukkaita liittymään viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn piiriin jo vuoden 2004 alusta alkaen. Viimeistä eläkejärjestelmää koskevat tietotekniset muutokset on myös jo nyt toteutettu siten, että ne mahdollistavat evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmän mukanaolon järjestelyn piirissä sen käyttöönoton alusta lukien. Mainittujen eläkejärjestelmien mukaan tulo täydentäisi viimeistä eläkelaitosta koskevaa järjestelyä ja helpottaisi yhä useamman eläkkeenhakijan ja –saajan eläkeasiointia.

Viimeisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevien säännösten mukaan vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä viimeistä eläkelaitosta koskevasta järjestelystä säädetään. Siten viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn ulkopuolelle on rajattu vain sellainen eläkettä jo saavalle henkilölle myönnettävä työkyvyttömyyseläke, jota määrättäessä on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio. Siten viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovelletaan esimerkiksi tilanteessa, jossa julkisten alojen eläkejärjestelmän mukaista vanhuuseläkettä saava henkilö hakee ennen 65 ikävuoden täyttämistä yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaiseen työskentelyynsä perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, jota laskettaessa ei

olisi otettava huomioon tulevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota. Viimeinen eläkelaitos olisi tällaisessa tilanteessa vanhuuseläkettä maksava julkisten alojen eläkelaitos, joka ei arvioisi hakijan työkykyä oman järjestelmänsä mukaisesti vaan ratkaisisi hakijan työkyvyttömyysasian ainoastaan yksityisten alojen eläkejärjestelmän säännösten mukaisena. Tilannetta, jossa eläkelaitoksen täytyisi arvioida hakijan työkykyä ainoastaan toisen eläkejärjestelmän mukaisen työkyvyttömyysmäärittelyn mukaan, ei voida kuitenkaan pitää suotavana. Sen vuoksi viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn ulkopuolelle tulisi rajata tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta myös sellaiset jo eläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkehakemukset, joissa työkyvyttömyyseläkkeen määrää laskettaessa ei olisi otettava huomioon tulevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskevissa säännöksissä ei ole erikseen säännelty järjestelyn soveltamisesta osa-aikaeläketilanteissa eikä perhe-eläketilanteissa. Nämä tilanteet kuuluvat siten lähtökohtaisesti viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin. Säännöksiä on kuitenkin näiltä osin syytä tarkentaa, koska eräissä tilanteissa osa-aikaeläkkeisiin ja perhe-eläkkeisiin ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä.

Kuten edellä on selostettu, valtion ja kunnallisessa eläkejärjestelmässä tietyt vuosina 1944—1946 syntyneet viranhaltijat ja työntekijät ovat säilyttäneet oikeuden yksilölliseen varhaiseläkkeeseen 58 vuoden iästä ja tietyt vuonna 1947 syntyneet viranhaltijat ja työntekijät 59 vuoden iästä. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmässä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä koskevassa järjestelmässä noudatetaan yksilöllisen varhaiseläkkeen osalta samoja säännöksiä kuin valtion eläkejärjestelmässä. Jotta kunnallisen tai valtion eläkejärjestelmän mukainen eläkelaitos voisi viimeisenä eläkelaitoksena antaa ratkaisun myös yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaisesta yksilöllisestä varhaiseläkkeestä, vuoden 2004 alusta voimaan tulevassa TEL:n 4 e §:n 2 momentissa on niin sanottu laukausäännös. Sen mukaan työntekijällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hä-

nelle TEL:n alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke VEL:n 9 c §:n tai kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan säännöksen nojalla, jollei TEL:n 10 d §:n 5 momentin mukaisesta neuvotteluvollisuudesta muuta johdu. TEL:n laukausäännöksellä ei ole kuitenkaan tarkoitettu antaa oikeutta yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaiseen yksilölliseen varhaiseläkkeeseen muille kuin niille eläkkeenhakijoille, joilla ikänsä puolesta on yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaankin oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. Sen vuoksi TEL:n 4 e §:n 2 momentin sanamuotoa on syytä tarkentaa.

Samassa yhteydessä, kun oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen poistettiin vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneiltä työntekijöiltä, yksityisten alojen eläkejärjestelmään lisättiin säännös, jonka mukaan 60 vuotta täyttäneen eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnissa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta silloin, kun työura on pitkä ja työn aiheuttama rasittuneisuus ja kuluneisuus ikääntymiseen liittyviin tekijöihin yhdistyneenä tekee työn jatkamisen kohtuuttomaksi. Yksityisellä puolella 60 vuotta täyttäneen eläkkeenhakijan työkykyä arvioitaessa otetaan siis huomioon pitkälti samanlaiset tekijät kuin yksilöllistä varhaiseläkeoikeutta arvioitaessa.

Viimeisen eläkelaitoksen on toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot muutoksenhakuelimelle 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä, jos se ei voi oikaista päätösyhdistelmää muutoksenhakijan vaatimalla tavoin. Ennen oikaisuasian käsittelyä viimeisen eläkelaitoksen on muita kuin työkyvyttömyyseläkkeitä koskevissa muutoksenhakutilanteissa pyydettävä valituksesta lausunto niiltä muiden eläkejärjestelmien eläkelaitoksilta, joiden hoidettavana olevaa eläketurvaa valitus koskee. Jos valitus koskee muutoksenhakijan työkyvyn arviointia ja ratkaisu kuuluu työeläkelaitosten keskinäisen neuvotteluvollisuuden piiriin, julkisten alojen eläkelaitoksen on viimeisenä eläkelaitoksena muutoksenhakutilanteessa neuvoteltava yksityisten alojen eläkelaitoksen kanssa ennen asian käsittelyä. Vahvistettujen säännösten mukainen vaatimus muu-

toksenhakuasian siirtämisestä muutoksenhakuasteen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä, jos viimeinen eläkelaitos ei voi oikaista päätöstä, ei sovellu tilanteisiin, joissa viimeinen eläkelaitos on velvollinen pyytämään muilta eläkelaitoksilta lausunnon valituksesta tai neuvottelemaan työkyvystä yksityisen puolen eläkelaitoksen kanssa. Viimeisellä eläkelaitoksella tulee olla aikaa käsitellä itseoikaisuasia sen jälkeen, kun se on saanut toisilta laitoksilta pyytämänsä lausunnot. Vahvistetuissa laeissa oleva 30 päivän määräaika on tähän liian lyhyt.

Viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten voimaantulosäännökset

Viimeistä eläkelaitosta koskevien lainmuutosten voimaantulosäännöksen rajausta, jonka mukaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija jo saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä, lakien voimaantullessa maksussa olevaa eläkettä, on käytännössä vaikea toteuttaa. Käytännön kannalta olisi selkeämpää, ettei viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisi niissä tilanteissa, joissa eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksensa perusteella myönnettyä eläkettä riippumatta siitä, onko eläke maksussa lain voimaantullessa vai ei. Voimaantulosäännöksessä ei ole määriteltä sitä, miten viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovelletaan perhe-eläkkeisiin silloin, kun edunjättäjä on kuollessaan saanut omaa eläkettä. Näiltä osin voimaantulosäännöksiä olisi tarkennettava.

Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva

Perustuslain mukaan oikeudesta eläkkeeseen tulee säätää lain tasolla. Kun Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva on lähes samansisältöinen VEL:n ja VPEL:n mukaisen eläketurvan kanssa, on tarkoituksenmukaista, että Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkeoikeus määräytyisi suoraan VEL:n ja VPEL:n säännösten nojalla. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan kertymisen alaikärajaksi olisi kuitenkin tässä

yhteydessä tarkoituksenmukaista säätää VEL:ssä säädetyn 23 ikävuoden sijasta 21 ikävuotta, joka se on Kansaneläkelaitoksen toimisuhte-eläkkeissä nykyisinkin. Lisäksi, jotta Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva määräytyisi Kansaneläkelaitoksen henkilöstöä koskevien eläkesäännösten mukaisesti vuoden 2003 loppuun saakka, tästä olisi otettava säännökset lakiin.

Osa Kansaneläkelaitoksen tutkimusosaston tehtävistä ja henkilöstöstä siirtyy niin sanotuin vanhoina työntekijöinä Kansanterveyslaitoksen palvelukseen vuoden 2004 alusta. Koska Kansanterveyslaitoksen henkilöstön eläketurva määräytyy valtion eläkejärjestelmää koskevien säännösten mukaan, myös Kansaneläkelaitoksen palveluksesta Kansanterveyslaitoksen palvelukseen siirtyvien eläketurva määräytyy valtion eläkejärjestelmän mukaan vuoden 2004 alusta lukien. Heidän eläketurvansa tason turvaamiseksi on kuitenkin tarpeen, että heidän eläketurvansa määräytyy ennen vuotta 2004 voimassa olevien Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkesäännösten mukaisesti vuoden 2003 loppuun saakka siten kuin he olisivat jatkaneet Kansaneläkelaitoksen palveluksessa eläketapahetkettä saakka. Tätä koskeva säännös on syytä kirjoittaa siten, että se koskisi mahdollisia muitakin vastaavanlaisia tilanteita, joissa Kansaneläkelaitoksen henkilöstöä siirtyisi tehtävien siirtymisen myötä valtion palvelukseen.

Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen

Yksityisten alojen eläkejärjestelmässä ei ole säännöstä työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämisestä. Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena keskeyttää työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen, on yksityisten alojen eläke näissä tilanteissa lakkautettava. Keskeyttämistä koskeva säännös on vasta vuoden 2005 alusta voimaan tulevassa TEL:n muuttamista koskevassa laissa (634/2003). Työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämismahdollisuus tulisi kuitenkin olla myös yksityisellä puolella jo vuoden 2004 alusta lukien, jolloin viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ryhdytään soveltamaan.

Automaattinen katkaisu ja eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen

Automaattista katkaisua ja eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista koskevat säännökset ovat samansisältöiset sekä julkisten alojen että yksityisten alojen eläkelaeissa, mutta niitä koskevat tulkinnat ovat vaihdelleet. Epäselvyyttä on ollut automaattisen katkaisun osalta siitä, tuleeko vertailu tehdä yhteensovittettujen vai yhteensovittamattomien eläkkeiden perusteella, ja eläkepalkan harkinnanvaraisen tarkistamisen osalta siitä, lasketaanko 20 prosentin vaikutus vakuutetun kokonaiseläketurvasta vai erikseen kustakin vakuutetun eri eläkejärjestelmien mukaisesta eläketurvasta.

Automaattista katkaisua ja eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista koskeva säännös on kumottu vuoden 2005 alusta voimaan tulevalla TEL:n muutoksella (L 634/2003). Lain voimaantulosäännöksen mukaan eläke kuitenkin lasketaan myös lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan sellaisilta henkilöiltä, joiden työsuhte on alkanut ennen vuotta 2005 ja jatkuu yhdenjaksoisena eläketapahtumaan saakka, joka sattuu ennen vuotta 2012. Siten automaattista katkaisua ja eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista koskevia säännöksiä sovelletaan määrättyissä tilanteissa aina vuoden 2011 loppuun.

Koska edellä tarkoitetuilla tulkintaeroilla voi olla merkitystä eläkkeen määrään, kysymyksessä olevien säännösten sanamuotoa on tarpeen täsmentää siten, että niitä tulkittaisiin aina samalla tavoin.

3. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jo vahvistettuja viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskevia säännöksiä sekä KiEL:a, KiPEL:a ja KELAL:a siten, että yksityisten alojen, valtion ja kunnallisen eläkejärjestelmän lisäksi myös evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmä ovat mukana viimeistä eläkelaitosta koskevassa järjestelyssä vuoden 2004 alusta lukien. Samalla ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksen henkilöstön oikeus eläkkeeseen määräytyisi suoraan

VEL:n ja VPEL:n säännösten nojalla kuitenkin siten, että eläketurvan kertymisen alaikäraja olisi 23 ikävuoden sijasta 21 ikävuotta. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmän hoitaminen kuuluisi edelleenkin Kansaneläkelaitokselle, mutta henkilöstön eläkeasioiden käsittely ja muutoksenhaku määräytyisi soveltuvin osin VEL:n mukaan.

Eläkejärjestelmää uudistettaessa julkisten alojen eläkejärjestelmässä on säilytetty oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen niillä vuonna 1944—1947 syntyneillä viranhaltijoilla ja työntekijöillä, joilla oli vanhan eläkelainsäädännön mukainen valintaoikeus. Sen sijaan yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukainen yksilöllinen varhaiseläke voidaan myöntää vain vuonna 1943 tai sitä ennen syntyneille. Edellä mainittu julkisten alojen eläkejärjestelmän vuonna 1944—1947 syntyneitä viranhaltijoita ja työntekijöitä koskeva säännös on väistytävä. Se koskee arvioiden mukaan pientä henkilöryhmää. Jos julkisten alojen eläkelaitos myöntää mainittuihin ikäluokkiin kuuluvalla työntekijälle tai viranhaltijalle työkyvyttömyyseläkkeen yksilöllisenä varhaiseläkkeenä tämän täytettyä 60 vuotta tai jos tällaiselle työntekijälle tai viranhaltijalle on karttunut eläkettä myös yksityisten alojen eläkejärjestelmässä, olisi eläkkeensaajan toimeentuloturvan ja eläkeoikeuden kokonaisuuden kannalta perusteltua, että hänelle myönnettäisiin samasta ajankohdasta lähtien myös yksityisten alojen eläkejärjestelmästä karttunut työeläke. Tällaisissa tapauksissa yksityisten alojen eläkejärjestelmästä on mahdollista myöntää mainitulle työntekijälle tai viranhaltijalle työkyvyttömyyseläke. Tämän vuoksi lain voimaantulosäännöksessä ehdotetaan, että jos julkisten alojen eläkelaitos myöntää työkyvyttömyyseläkkeen vuonna 1944—1947 syntyneelle, 60 vuotta täyttäneelle viranhaltijalle tai työntekijälle, yksityisten alojen eläkejärjestelmän eläkelaitos ratkaisee hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen. Tehdessään ratkaisua hakijan oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen TEL:n 4 §:n 8 momentin perusteella eläkelaitoksen on otettava erityisesti huomioon julkisten alojen eläkelaitoksen ratkaisu sekä se, mitä Eläketurvakeskuksen TEL:n 4 §:n 8 momentin johdosta antamissa ohjeissa todetaan kyseisen lainkohdan soveltamisesta.

Myös niissä tapauksissa, joissa vuonna 1944—1947 syntyneelle eläkkeenhakijalle myönnetään yksilöllinen varhaiseläke julkisten alojen eläkejärjestelmän mukaisena ennen kuin hän on täyttänyt 60 vuotta, yksityisten alojen eläkejärjestelmä ratkaisisi hakijan oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen omalla päätöksellään. Samalla lakiteknisesti varmistetaan, ettei yksilöllistä varhaiseläkettä myönnetä yksityisten alojen eläkejärjestelmästä, vaikka eläkkeenhakijalla on siihen oikeus julkisten alojen eläkejärjestelmästä.

Automaattista katkaisua koskevaa säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että eläketapahtuman yhteydessä eläkepalkkaa määrättäessä tehtävä vertailu kahdella eri tavalla laskettujen eläkkeiden välillä tehdään ennen eläkkeiden yhteensovitusta. Myös eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että harkinnanvaraisen tarkistamisen edellytyksenä oleva 20 prosentin vaikutus vakuutetun eläketurvaan tarkoittaa vaikutusta kokonaiseläketurvaan. Tällöin vaikutuksen suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon hakijan sekä julkisen että yksityisen puolen eläkejärjestelmän mukainen eläketurva.

Yksityisten alojen eläkejärjestelmään ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämisen, ja VEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohta ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan yksityisten alojen ja kunnallisen eläkejärjestelmän mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa.

Viimeisen eläkelaitoksen periaatteen noudattamisen ulkopuolelle ehdotetaan jätettäväksi tilanteet, joissa eläkkeenhakijalle tulee myönnettäväksi osa-aikaeläke samasta ajankohdasta lukien kahdesta eri eläkejärjestelmästä. Esityksen mukaan viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei noudatettaisi myöskään niissä tilanteissa, joissa jo muuta eläkettä kuin työttömyyseläkettä tai osa-aikaeläkettä saavalle henkilölle myönnetään työkyvyttömyyseläke, vaikka tätä työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä ei olisikaan otettava huomioon tulevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota. Silloin, kun työkyvyttömyyseläke myönnettäisiin osa-aikaeläkkeen tai työttömyyseläkkeen jälkeen, viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisiin työkyvyttömyys-

eläkettä määrättäessä niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio vain yhdestä eläkejärjestelmästä. Perhe-eläkkeeseen sen sijaan viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisiin, vaikka sen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio kahden tai useamman eläkejärjestelmän mukaisesti.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn tarkoituksena on helpottaa eläkkeenhakijan työeläkeasioiden hoitamista. Eläkkeenhakija saa samanaikaisesti eläkepäättökseen kaikkien järjestelyn piiriin kuuluvien järjestelmien eläkkeistä ja hänen tulee olla yhteydessä vain yhteen eläkelaitokseen, joka huolehtii muidenkin eläkejärjestelmien eläkkeiden maksamisesta ja muista eläkelaitokselle kuuluvista tehtävistä. Koska viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn noudattaminen helpottaa eläkkeenhakijan ja -saajan kannalta eläkeasioiden hoitamista, lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, joka antaisi eläkelaitoksille mahdollisuuden sopia viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn soveltamisesta myös sellaisissa tapauksissa, joissa tämä järjestely ei lain mukaan muuten tule sovellettavaksi. Tällöin eläkelaitoksen on ilmoitettava eläkkeenhakijalle, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa on käsiteltävänä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn sisältyviä muutoksenhakusäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä tilanteissa, joissa viimeisen eläkelaitoksen tulee pyytää valituksesta lausunto muilta eläkelaitoksilta, valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot tulee toimittaa muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä, jollei viimeinen eläkelaitos voi oikaista päätösyhdistelmää muutoksenhakijan vaatimalla tavalla. Myös niissä tilanteissa, joissa viimeinen eläkelaitos on julkisten alojen eläkelaitos ja sen on ennen asian ratkaisemista neuvoteltava yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen kanssa, viimeisen eläkelaitoksen tulee siirtää valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä. Muissa tilanteissa asiakirjat tulee siirtää muutoksenhakuelimelle 30 päivässä, ellei valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen

hankkiminen edellyttä 30 päivän määräajasta poikkeamista.

Viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten voimaantulo

Viimeistä eläkelaitosta koskevasta järjestelystä on säädetty vuonna 2001 vahvistetuilla laeilla 375—383/2001. Lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Näiden lakien voimaantulosäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä sovelleta lain voimaan tulon jälkeen vireille tulleeseen eläkehakemukseen silloin, kun eläkkeen hakija jo saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lakien voimaantulon jälkeen uutta eläkettä tai hänelle aiemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi myöskään perhe-eläkkeisiin niissä tapauksissa, joissa edunjäntäjä jo sai omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa eläkettä, jota määrättäessä viimeisen laitoksen periaatetta ei ole sovellettu. Siten perhe-eläkettä määrättäessä voitaisiin viimeisen eläkelaitoksen periaatetta soveltaa niissä tapauksissa, joissa edunjäntäjä ei kuollessaan saanut omaa eläkettä tai joissa edunjäntäjä sai kuollessaan omaa eläkettä, jota myönnettäessä viimeisen eläkelaitoksen periaatetta on sovellettu.

Tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset

Väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevat yksityisten alojen eläkejärjestelmän ja maatalouden erityisetusjärjestelmien tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset (646, 647 ja 649—654/2002) ehdotetaan säädettäväksi pysyväksi lainsäädännöksi vuoden 2004 alusta lukien. Samalla niihin ehdotetaan eräitä vähäisiä teknisluonteisia tarkistuksia.

KIEL:iin ehdotetaan otettavaksi omat tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset, jotka vastaavat VEL:iin

erikseen otettuja tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

4. Esityksen vaikutukset

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelystä aiheutuvat taloudelliset sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset yksityisten alojen eläkejärjestelmälle sekä valtion eläkejärjestelmälle ja kunnalliselle eläkejärjestelmälle on arvioitu hallituksen esityksessä viimeisenä eläkelaitoksena työeläkejärjestelmässä toimivaa eläkelaitosta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 19/2001 vp). Nyt esitetyt muutokset eivät lisää mainitussa hallituksen esityksessä esitetyjä taloudellisia tai organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia.

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmään ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstöä koskevaan eläkejärjestelmään viimeisen eläkelaitoksen periaatteet ehdotetaan otettaviksi kokonaisuudessaan tässä hallituksen esityksessä. Muutosten jälkeenkin kukin viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluva eläkejärjestelmä maksaisi omat eläke- ja hallintokulunsa. Viimeisen eläkelaitoksen periaatteen toteuttaminen vaatii kuitenkin muutoksia lukuisiin, muun muassa eläkehakemuksen käsittelyyn ja eläkkeiden maksatukseen liittyviin tietojärjestelmiin ja aiheuttaa siten kertaluontoisia kustannuksia. Näiden kustannusten arvioidaan olevan evankelis-luterilaisen kirkon osalta noin 3 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen toimeisuude-eläkkeiden osalta noin 4,6 miljoonaa euroa. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmälle aiheutuvat kustannukset katettaisiin kirkon keskusrahaston varoista ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmälle aiheutuvat kustannukset Kansaneläkelaitoksen varoista. Kansaneläkelaitoksen yksilötasoisien tutkimuksen siirtäminen Kansanterveyslaitokseen alentaa Kansaneläkelaitoksen toimintamenoja, joka on otettu huomioon valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2004.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn käyttöönoton jälkeen järjestelystä syntyy kuitenkin säästöjä, kun eri eläkejärjestelmissä tehtävät hakemusten moninkertaiset käsittelyt, eläkkeiden päällekkäiset maksatuskustannukset ja muun muassa päällekkäiset valvontatoimet vähenevät.

Ehdotetut muutokset Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan määräytymisestä valtion eläkejärjestelmää koskevien lakien mukaisesti eivät heikentäisi Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvaa. Ehdotettu valitusoikeus valtion eläkelautakuntaan ei lisäisi eläkelautakunnan työmäärää eikä hallintokustannuksia. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä koskevia valituksia on ollut vuosittain vain noin viisi. Lisäksi ehdotetun uuden valitusasteen myötä vakuutusosoikeuteen tehtävät valitukset todennäköisesti hie- man vähenevät, josta syntyisi hallintomeno- jen säästöä.

VEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa koskeva muutos vaikuttaisi valtion eläkemenoon siten, että muutoksen voimaan tultua vuotuinen lisämeno olisi noin 540 000 euroa. Samanaikaisesti kuitenkin valtion virastojen palkkakustannukset pienenisivät lähes vastaavasti, kun takautuva eläkkeenosa voidaan maksaa sairausajan palkkaa maksaneelle työnantajalle. Näin ol- len muutoksella ei olisi vaikutusta valtion talouden kannalta.

5. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyö- nä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esityk- sen valmisteluun ovat osallistuneet sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi valtiovarainmi- nisteriö, eläketurvakeskus, Kuntien eläkeva- kuutus, evankelis-luterilaisen kirkon keskus- rahasto ja Kansaneläkelaitos. Lisäksi esityk- sen valmistelun yhteydessä on kuultu sisäasi- ainministeriötä, Valtiokonttoria, maatalous- yrittäjien eläkelaitosta ja Merimieseläkekas- saa sekä asian kannalta keskeisinä työmark- kinaosapuolina Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliittoa, Palvelutyönantajat ry:tä, Suo- men Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:tä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:tä, AKAVA ry:tä ja Kelan toimihenkilöt ry:tä. Lisäksi hallituksen esityksen luonnok- sesta on valmistelun yhteydessä pyydetty eläkelautakunnalta, valtion eläkelautakunnal- ta, kuntien eläkelautakunnalta ja vakuutusoi-

keudelta lausunnot viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn laajentamisesta evankelis- luterilaisen kirkon eläkejärjestelmään ja Kan- saneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestel- mään.

6. Muita esitykseen liittyviä seik- koja

Yksityisten alojen eläkejärjestelmää koske- va laaja eläkeuudistus tulee voimaan vuoden 2005 alusta. Eläkeuudistuksessa muun muas- sa työkyvyttömyyseläkkeeseen liittyvä tule- van ajan oikeus muuttuu siten, että tuleva ai- ka on eläketapahtumasta lukien 63 vuoden iän saavuttamiseen saakka. Tältä tulevalta ajalta laskettava eläkeosuus määräytyy eläke- tapahtumavuotta edeltäneiden viiden kalente- rivuoden työansioden perusteella. Tulevan ajan oikeus liittyy kaikkiin työkyvyttömyys- eläkkeisiin. Tietyin edellytyksin myös työt- tömyyseläke ja perhe-eläke määräytyvät sa- malla tavoin kuin työkyvyttömyyseläke. Elä- keuudistukseen sisältyvän työntekijäin eläke- lain muuttamista koskevan lain (634/2003) voimaantulosäännöksen mukaan sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe- eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuon- na 2005, sovelletaan kuitenkin ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Kun viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskevat säännökset vahvistettiin vuonna 2001, vuoden 2005 alusta voimaan tuleva eläkeuudistus ei vielä ollut tiedossa. Sen vuoksi vuonna 2001 vahvistetuissa viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskevissa sään- nöksissä säädetään, että viimeinen eläkelaitos pääsääntöisesti määräytyy sen mukaan, missä eläkkeenhakijan tulevaa aikaa koskeva tai si- tä vastaava eläketurva on järjestetty. Koska tulevan ajan määräytymistä koskevat sään- nökset muuttuvat, eläkehakemuksen käsitte- levää viimeistä eläkelaitosta ei voida enää vuoden 2006 alusta lukien määritellä sen mukaan, minkä laitoksen myöntämään eläk- keeseen tulee liitettäväksi tuleva aika. Tältä osin viimeistä eläkelaitosta koskevia sään- nöksiä on vielä myöhemmin tarkistettava.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Työntekijäin eläkelaki

3 §. Pykälään on väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002 lisätty 3 momentti, joka ehdotetaan otettavaksi samansisältöisenä pykälään vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

4 §. Pykälän 3 momentissa säädetään oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen. Voimassa olevaan momenttiin sisältyvän laukaus säännöksen mukaan työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläke, jos hänelle TEL-työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään työ- tai virkasuhteeseen perustuva VEL:n tai KTVEL:n mukainen työkyvyttömyyseläke, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

Tässä hallituksen esityksessä evankelis-luterilainen kirkon eläkejärjestelmä ja Kansaneläkelaitoksen toimeisuhte-eläkejärjestelmä ehdotetaan otettavaksi mukaan viimeistä eläkelaitosta koskevaan järjestelyyn. Sen vuoksi 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä myös silloin, kun hänelle TEL:n alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke KiEL:n tai Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä koskevan vastaavan säännöksen nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

Lisäksi lainkohdassa oleva viittaus KVTEL:iin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi kunnallisen eläkelain 24 §:ään. KVTEL on kumottu kunnallisella eläkelaila, joka tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka perusteella työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta on mahdollista pätevästä syystä. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämisestä, kun eläkkeensaajan työky-

ky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Säännös vastaa julkisen puolen eläkelaeissa jo olevaa säännöstä työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämisestä. Momenttiin ehdotetaan myös säännöstä, jonka mukaan lakkautettaessa sellainen työkyvyttömyyseläke, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta lukien. Momenttiin ehdotettuja muutoksia vastaavat säännökset on jo vahvistettu vuoden 2005 alusta voimaan tulevassa laissa 634/2003.

4 d §. Pykälän 7 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Momentti ehdotetaan sanamuodoltaan tarkistettuna pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

4 e §. Pykälän 2 momentin mukaan työntekijällä on oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen, jos hänelle TEL:n alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion tai kunnallisen eläkejärjestelmän mukaisesti. Laukaisu säännöksellä ei ole tarkoitettu laukaista oikeutta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen yksityisten alojen työeläkejärjestelmän mukaisena niissä tilanteissa, joissa eläkkeenhakija ei ikänsä puolesta ole oikeutettu yksilölliseen varhaiseläkkeeseen yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukaisesti. Tämän selventämiseksi lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus pykälän 1 momentissa tarkoitettuun työntekijään. Pykälän 1 momentissa on määritelty yksilölliseen varhaiseläkkeeseen oikeuttava ikäluokka sekä eläkkeen saamisen edellyttämä ikä.

Koska evankelis-luterilainen kirkon eläkejärjestelmä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmä ehdotetaan tulevaksi mukaan viimeistä eläkelaitosta koskevaan järjestelyyn, lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininnat evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaista sekä Kansaneläkelaitoksesta annetusta laista. Lisäksi lainkohdassa oleva viittaus KVTEL:iin ehdotetaan muutettavaksi

viittaukseksi kunnallisen eläkelain 33 §:ään.

6 a §. Pykälän 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Lainkohdat ehdotetaan pysytettäväksi samansisältöisinä voimassa vuoden 2004 alusta lukien.

7 §. Pykälän 4 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi siltä osin kuin siinä säädetään eläkepalkan määräämisestä niissä tilanteissa, joissa työsuhde on päätetty niin sanotulla automaattisella katkaisulla. Automaattisella katkaisulla tarkoitetaan tilannetta, jossa työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde tänä ajankohtana ollut jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täyttyy.

Automaattisen katkaisun jälkeen työsuhteesta muodostuu eläkkeen laskentaa varten kaksi erillistä työsuhdejaksota. Eläke määräytyy näistä työsuhdejaksota kuten kahdesta erillisestä työsuhteesta. Pykälän 4 momentin mukaan työsuhteen katsotaan kuitenkin jatkuneen eläkepalkkaa määrättäessä yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä siten laskettuna on suurempi. Jotta voitaisiin määritellä, onko eläkkeen määrä suurempi ilman katkaisua, on eläke laskettava sekä niin, että automaattinen katkaisu säilytetään, että niin, että automaattinen katkaisu puretaan. Näin saatujen eläkkeiden määriä verrataan keskenään ja näistä valitaan suurempi. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siitä ilmenee, että vertailu tehdään ennen eläkkeiden yhteensovittamista.

7 d §. Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi. Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen edellyttää, että sillä on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että siitä ilmenee selvästi, että vertailu tehdään kokonaiseläketurvaan, jolloin huomioon otetaan sekä yksityisen puolen että julkisen puolen eläkejärjestelmän mukaan karttuneet työeläkkeet.

7 f §. Pykälän 1 momentin 1 ja 5 kohtaa on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Lainkoh-

dat ehdotetaan pysytettäväksi, 1 kohdan viittausta tarkistaen, samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien.

8 §. Pykälän 3 momentti on muutettu väliaikaisella vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Momentti ehdotetaan pysytettäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien.

Pykälän 4 momentin 3 kohdassa mainitaan kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaiissa säädetyn perusturvan mukainen eläke. KVTEL on kumottu kunnallisella eläkelaiilla, joka tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2003. Sen vuoksi lainkohdassa oleva viittaus KVTEL:n mukaiseen eläkkeeseen ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi kunnallisen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen.

Momentin 7 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan jäljempänä KELAL:n 13 §:ään ehdotettua muutosta.

10 d §. Pykälän 2—9 momentissa säädetään viimeistä eläkelaitosta koskevasta järjestelystä, joka on säädetty tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta. Pykälän 2 momentissa määritellään julkisten alojen eläkelaeiksi 8 §:n 4 momentin 3 ja 4 kohdassa mainitut lait. Kyseiseen kohtaan ehdotetaan lisättäväksi myös 8 §:n 4 momentin 7 ja 8 kohdan mukaiset säännökset. Näin evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstöä koskeva eläkejärjestelmä tulisivat mukaan viimeistä eläkelaitosta koskevaan järjestelyyn.

Pykälän 4 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että laista ilmenee nykyistä selvemmin, että viimeinen eläkelaitos voi olla vain 1 momentissa määritelty yksityisten alojen eläkelaitos tai 2 momentissa määritelty julkisten alojen eläkelaitos. Viimeisen laitoksen periaatetta ei noudatetaisi, jos eläkkeenhakijan eläketurva on viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty sellaisessa julkisen eläkejärjestelmän eläkelaitoksessa, joka ei ehdotetun 2 momentin mukaan kuulu viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn piiriin.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininnat evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaiista sekä Kansaneläkelaitoksesta annetusta laista. Lisäksi lainkohdassa oleva viittaus KVTEL:n mukaiseen eläkkeeseen ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi kun-

nallisen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen.

Pykälän 6 momentissa lueteltujen vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkettä, sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta sekä luopumistukea maksavan eläkelaitoksen tilalle ehdotetaan muutettavaksi eläkettä tai luopumistukea maksava eläkelaitos. Sukupolvenvaihdoseläkettä ja luopumiskorvausta ei tule myönnettäväksi enää vuoden 2004 alusta lukien, joten näitä ei ole syytä enää laissa erikseen mainita. Sen sijaan myös osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidettäisiin lainkohdassa tarkoitettussa tilanteessa viimeisenä eläkelaitoksena. Koska säännöksen sisällön mukaisesti kaikkia eläkelajeja maksavia eläkelaitoksia pidettäisiin lainkohdan tarkoittamassa tilanteessa viimeisenä eläkelaitoksena, ei eri eläkelajeja enää tarvitse lainkohdassa erikseen luetella.

Samassa momentissa säädetään poikkeus edellä kuvatusta säännöstä silloin, kun eläkkeensaaja hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio. Tällaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta viimeisen laitoksen järjestelyä. Tältä osin vahvistettua säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkettä tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Siten viimeisen laitoksen periaatetta ei sovellettaisi myöskään sellaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jota laskettaessa ei ole tai ei olisi otettava huomioon tulevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota. Tällöin esimerkiksi vanhuuseläkettä alemmasta eläkeiästä maksava valtiokonttori ei joutuisi arvioimaan sitä, onko VEL:n mukaista vanhuuseläkettä saava eläkkeenhakija yksityisten työeläkelakien edellyttämällä tavoin työkyvytön. Lainkohdassa tarkoitettuna työkyvyttömyyseläkkeen hakemisena muun eläkkeen jälkeen ei pidetä tilannetta, jossa työkyvyttömyyseläkettä kuntoutustukena saava henkilö hakee kuntoutustuelleen jatkoa.

Osa-aikaeläkkeen tai työttömyyseläkkeen kohdalla edellä kuvattua tilannetta ei voi tulla. Jos osa-aikaeläkettä saava henkilö hakee työkyvyttömyyseläkettä, työkyvyttömyysarvio tulee aina tehdä myös osa-aikaeläkettä

maksavassa eläkelaitoksessa. Kun työkyvyttömyyseläkettä haetaan heti osa-aikaeläkkeen jatkoksi, tuleva aika tulee sekä osa-aikatyöskentelystä karttuvaan eläkkeenosaan että osa-aikaeläkkeestä karttuvaan eläkkeenosaan. Kun tuleva aika tulee kahdesta eri järjestelmästä, viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovelleta. Sen sijaan niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläkkeen hakija on saanut osa-aikaeläkettä ja työskennellyt samassa eläkejärjestelmässä vakuutetussa osa-aikatyössä, tuleva aika tulee vain yhdestä eläkejärjestelmästä. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tällaiseen osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävään työkyvyttömyyseläkkeeseen sovellettaisiin viimeisen laitoksen järjestelyä ja siten tulevan ajan työkyvyttömyyseläkkeen sekä mahdolliset toisen eläkejärjestelmän mukaiset vapaakirjäläkkeet myöntäisi ja maksaisi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn mukaisesti sama eläkelaitos. Tilanne on vastaavanlainen myös työttömyyseläkkeen osalta, joten säännökseen ehdotetaan lisättäväksi osa-aikaeläkkeen lisäksi myöskin työttömyyseläke sellaiseksi eläkkeeksi, jonka jälkeen myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä käsiteltäessä noudatetaan viimeisen eläkelaitoksen periaatetta, ellei työkyvyttömyyseläkettä laskettaessa ole otettava huomioon tulevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelain mukaisesti.

Pykälän 7 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selvennys siitä, ettei viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudateta niissä tilanteissa, joissa eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke sellaisen eläkkeen jälkeen, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä. Siten esimerkiksi tilanteissa, joissa eläkkeensaaja saa työkyvyttömyyseläkettä erikseen yksityisten alojen eläkelakien mukaisena ja erikseen VEL:n mukaisena, myöskään työkyvyttömyyseläkkeiden jälkeen myönnettävään vanhuuseläkkeeseen ei sovellettaisi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä.

Yksityisten alojen eläkejärjestelmän ja julkisten alojen eläkejärjestelmien osa-aikaeläkkeen saamisedellytykset poikkeavat toisistaan vaadittavan työssäolon ja työhisto-

rian osalta. Eroja on myös siinä, miten osa-aikaeläkkeen edellytyksenä oleva työajan alenema on toteutettava. TEL:n mukaan osa-aikaeläkkeellä voi tehdä työtä 16-28 tuntia viikossa. Valtion eläkejärjestelmässä ja kunnallisessa eläkejärjestelmässä tällaisia rajoja ei ole, mutta edellytyksenä on, ettei työajan alenema poikkea merkittävästi ansiotulojen muutoksesta. Toisen eläkejärjestelmän eläkelaitoksen on vaikea valvoa toisen eläkejärjestelmän mukaisen osa-aikaeläkkeen saamisedellytysten voimassaoloa. Sen vuoksi 7 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jonka mukaan viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei noudateta niissä tilanteissa, joissa osa-aikaeläke tulee samanaikaisesti myönnettäväksi sekä yksityisten että julkisten alojen eläkelain mukaisena. Näin myönnetyn osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävään muuhun kuin osa-aikaeläkkeeseen, kuten esimerkiksi vanhuuseläkkeeseen sovellettaisiin viimeisen eläkelaitoksen periaatetta.

Lisäksi 7 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selvennys, josta käy ilmi, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovelletaan perhe-eläkeasioissa myös silloin, kun perhe-eläkettä määrättäessä on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisesti. Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta, jonka mukaan eläkelaitokset voisivat momentissa tarkoitettussa tapauksessa sopia, että eläkettä määrättäessä niissäkin tilanteissa, jotka momentissa on rajattu viimeisen eläkelaitoksen järjestelmän ulkopuolelle, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä voitaisiin noudattaa. Sopimismahdollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi uudessa 8 momentissa ja se kattaisi muitakin tilanteita kuin vahvistetussa 7 momentissa tarkoitettut tilanteet.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn tarkoituksena on helpottaa eläkkeenhakijan työeläkeasioiden hoitamista. Tilanteissa, joissa viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan, eläkkeenhakija saa samanaikaisesti eläkepäättökseen kaikkien järjestelyn piiriin kuuluvien järjestelmien eläkkeistä ja hänen tulee olla yhteydessä vain yhteen eläkelaitokseen, joka huolehtii muidenkin eläkejärjestelmien eläkkeiden maksamisesta ja muista eläkelaitokselle kuuluvista tehtävistä. Siten viimei-

sen eläkelaitoksen periaatteen noudattaminen on eläkkeenhakijalle etu. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 momentti, jossa säädetään viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvien eläkelaitosten mahdollisuudesta sopia siitä, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan niissäkin tilanteissa, joissa sitä ei 6 ja 7 momentin nojalla tarvitse noudattaa. Jos eläkelaitokset sopivat viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn noudattamisesta, eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa on käsiteltävänä. Uuden 8 momentin takia vahvistetun lain 8 ja 9 momentti siirtyisivät uudeksi 9 ja 10 momentiksi.

12 c §. Pykälän 1 momentissa viitataan kunnallisten viranhaltijain ja työntekijän eläkelakiin, joka on kumottu sen tilalle tulleella kunnallisella eläkelaila. Siten lainkohdassa oleva viittaus ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi kunnalliseen eläkelakiin.

12 d §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus TEL:n 8 §:n 7 ja 8 kohtaan, joissa mainitaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain nojalla myönnetty VEL:n eläkettä vastaava eläke.

15 b §. Pykälä on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Pykälä ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

16 §. Pykälä ja sen edellä oleva väliotsikko on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Muutokset ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisinä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

17 §. Pykälä on muutettu ja sen eteen on lisätty uusi väliotsikko väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Muutokset ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisinä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

17 a –17 k §. Pykälät on muutettu ja 17 k §:n edelle on lisätty uusi väliotsikko väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 646/2002. Muutokset ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisinä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

18 §. Pykälä ja sen edellä oleva väliotsikko on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa lailla 646/2002. Muutokset ehdotetaan pysytettäväksi samansisältöisinä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi. Pykälän 4 momenttiin siirretään 17 b §:n 4 momentin säännökset, sellaisina kuin ne ovat laissa 375/2001.

19 §. Pykälän 1 momentissa viitataan korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun korkokannan mukaiseen viivästyskorkoon. Korkolain 4 §:ää on muutettu lailla 340/2002 siten, että viivästyskoron määrästä säädetään nykyisin 4 §:n 1 momentissa. Tämän vuoksi 1 momentin viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin.

19 c §. Pykälän 5 momentissa säädetään etuuden maksamisesta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla etuuden saajan laitoshoidosta, -huollosta tai perhehoidosta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen. Kuntalain (365/1995) 76 §:n mukaan kunnat voivat sopia, että tehtävä annetaan toisen kunnan hoitettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta taikka että tehtävän hoitaa kuntayhtymä. Käytännössä kuntayhtymä voi siten järjestää eläkkeeseen oikeutetun laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ja näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista, että eläke voitaisiin tällaisen hoidon tai huollon ajalta maksaa myös kuntayhtymälle samoin edellytyksin kuin kunnallekin. Sen vuoksi ehdotetaan, että lainkohtaan lisätään kunnan lisäksi maininta kuntayhtymästä.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetun lisäyksen vuoksi myös 7 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kuntayhtymä.

19 d §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin samasta syystä kuin 19 §:n 1 momentin osalta on ehdotettu.

Lisäksi lainkohdassa todetaan, ettei velvollisuus maksaa etuus korotettuna koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalla vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle, ellei kysymys ole 19 c §:ssä tarkoitettusta suorituksesta.

TEL:n 19 c §:ää on muutettu vuoden 2000 alusta voimaan tulleella lailla 1331/1999. Aikaisemmin 19 c §:ssä säädettiin eläkkeen maksamisesta työnantajalle tilanteissa, joissa eläke on myönnetty takautuvasti samalta ajalta, jolta työnantaja on maksanut työntekijälle sairausajan palkkaa. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 19 c §:n 1 momentissa. Viittaus TEL 19 c §:ään ehdotetaan siten muutettavaksi viittaukseksi 19 c §:n 1 momenttiin.

21 §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus TEL:n 9 a §:n 1 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi, koska 9 a § on kumottu lailla 1011/2002.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiokonttorin ja kunnallisen eläkelaitoksen sijasta pykälässä mainittaisiin julkisten alojen eläkelaitos. Julkisten alojen eläkelaitos on ehdotetussa 10 d §:n 2 momentissa määritelty siten, että sillä tarkoitetaan valtiokonttoria, kuntien eläkevakuutusta, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastoa sekä Kansaneläkelaitosta sen henkilöstön ansioläkkeitä hoitavana laitoksena.

21 a §. Pykälässä on säännökset eläkelaitoksen itseoikaisumenettelystä ja valitusasioiden käsittelystä. Pykälän mukaan saatuaan päätösyhdistelmää koskevan valituskirjelmän viimeisen eläkelaitoksen on pyydettävä julkisten alojen eläkelaitokselta lausunto valituksesta, jos valitusasia koskee julkisten alojen eläkelaitoksen hoitamaa eläketurvaa eikä kysymyksessä ole työkyvyn arviointia koskeva asia. Pykälän 6 momentin mukaan jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöstä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, viimeinen eläkelaitos antaa asiasta uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Jos kuitenkin jokin eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 30 päivän kuluessa muutoksenhakuasteen käsiteltäväksi. Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viimeisen laitoksen tulee toimittaa valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä, jos viimeinen eläkelaitos on pyytänyt julkisten alojen eläkelaitoksilta

edellä tarkoitetut lausunnot. Muissa tilanteissa asiakirjat on toimitettava muutoksenhakuelimelle 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

1.2. Työntekijäin eläkelain muuttamisesta annettu laki (375/2001)

Voimaantulosäännös. Laissa säädetään viimeistä eläkelaitosta koskevasta järjestelystä. Lain voimaantulosäännöksen 1 momentin mukaan laki tulee voimaan vuoden 2004 alusta. Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan lakia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin eläkehakemuksiin. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa yksityisten alojen eläkelakien, VEL:n tai KVTEL:n mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Tätä rajausta maksussa olevien eläkkeiden osalta on käytännössä vaikea toteuttaa. Sen vuoksi lain voimaantulosäännöksen 2 momentin rajausta ehdotetaan laajennettavaksi ja selkeytettäväksi siten, ettei viimeistä eläkelaitosta koskevaa järjestelyä sovelleta lain voimaantulon jälkeen vireille tulleeseen uutta eläkettä koskevaan hakemukseen silloin, kun eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella eläkettä riippumatta siitä, onko eläke maksussa lain voimaan tullessa vai ei. Lisäksi voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, ettei lakia sovellettaisi myöskään sellaiseen perhe-eläkkeeseen, joka perustuu edunjättäjän kuollessaan saamaan sellaiseen eläkkeeseen, johon viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei ole sovellettu. Koska viimeisen laitoksen järjestely tulisi edellä ehdotetun mukaisesti koskemaan myös evankelis-luterilaisen kirkon eläkkeitä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä, voimaantulosäännöksen 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset myös TEL:n 8 §:n 4 momentin 7 ja 8 kohtaan.

1.3. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

4 a §. Pykälässä säädetään yksilöllisestä varhaiseläkkeestä. Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn ja TEL:n 4 e §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi aikoinaan kumotun 3 momentin tilalle uudeksi 3 momentiksi. Ehdotettu uusi 2 momentti vastaa ehdotettua TEL:n 4 e §:n 2 momenttia.

10 §. Pykälän 1 ja 4 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 647/2002. Muutokset ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi. Lisäksi 4 momentissa oleva viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin, koska korkolain 4 §:ää on muutettu siten, että viivästyskoron määrästä säädetään nykyisin 4 §:n 1 momentissa.

10 c §. Pykälään on lisätty uusi 4 momentti väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 647/2002. Muutos ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 ajan. Tämän jälkeen momentin viittaussäännöstä TEL:iin on tarkistettava TEL:iin vuoden 2005 alusta voimaan tulevien muutosten vuoksi.

13 a §. Pykälää on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 647/2002. Pykälän 1 momentti ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien, kuitenkin siten tarkistettuna, että momentista poistetaan viittaus TEL:n 9 a §:ään, koska TEL:n 9 a § on kumottu lailla 1011/2002. Pykälän 2 momentti ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

1.4. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annettu laki (376/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu tehtäväksi työntekijäin eläkelain

muuttamisesta annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momenttiin.

1.5. Taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaki

8 §. Pykälän 1 momentissa viitataan korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua korkokannan mukaiseen viivästyskorkoon. Korkolain 4 §:ää on muutettu lailla 340/2002 siten, että viivästyskoron määrästä säädetään nykyisin 4 §:n 1 momentissa. Tämän vuoksi 8 §:n 1 momentin viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin.

1.6. Merimieseläkelaki

2 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi edellä TEL:n 10 d §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavat muutokset.

3 c §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 12 d §:ään ehdotettua muutosta vastaava muutos.

8 §. Pykälän 1 momentissa viitataan korkolain 4 §:n 3 momenttiin. Korkolain 4 §:ää on muutettu lailla 340/2002 siten, että viivästyskoron määrästä säädetään nykyisin 4 §:n 1 momentissa. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin.

16 a §. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 7 §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

16 d §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 7 d §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

17 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 4 e §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

28 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta on mahdollista pätevistä syistä. Muutos vastaa TEL:n 4 §:n 6 momenttiin ehdotettua muutosta.

28 c §. Pykälän 4 ja 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 19 c §:n 5 ja 7 mo-

menttiin ehdotettuja muutoksia vastaava muutos.

38 §. Voimassa olevan pykälän 5 momentin mukaan merimieseläkekassan valtuuskunta nimittää radiosähköttäjien edustajan ja hänelle henkilökohtaisen varamiehen hallituksen jäsenet nimittäessään. Lain 36 §:n 1 ja 2 momenttia muutettiin 1 päivänä lokakuuta 2002 voimaan tulleella lailla 655/2002 siten, että merimieseläkekassan valtuuskunnan sijasta hallituksen jäsenet nimittää sosiaali- ja terveysministeriö. Vastaavasti pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että radiosähköttäjien edustajan ja hänelle henkilökohtaisen varamiehen nimittää valtuuskunnan sijasta sosiaali- ja terveysministeriö.

59 §. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan muutosta, joka vastaa TEL:n 21 §:n 5 momenttiin ehdotettua muutosta.

59 a §. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 21 a §:n 6 momenttiin ehdotettua muutosta vastaava muutos.

63 a §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin samasta syystä kuin 8 §:n 1 momentin osalta on ehdotettu.

1.7. Merimieseläkelain muuttamisesta annettu laki (379/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momenttia on ehdotettu muutettavaksi.

1.8. Yrittäjien eläkelaki

9 §. Pykälän 4 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla (649/2002). Muutos ehdotetaan pysytettäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi. Lisäksi 6 ja 7 momentti kumotaan tarpeettomina.

12 §. Pykälän 5 momentissa viitataan korkolain 4 §:n 3 momenttiin. Korkolain 4 §:ää

on muutettu lailla 340/2002 siten, että viivästykskoron määrästä säädetään nykyisin 4 §:n 1 momentissa. Tämän vuoksi 12 §:n 5 momentin viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin.

17 §. Pykälän 1 momentissa viitataan niihin TEL:n säännöksiin, joita soveltuvin osin sovelletaan myös yrittäjien eläkelain piiriin kuuluviin. Momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 647/2002. Muutos ehdotetaan pysyttäväksi voimassa myös vuoden 2004 alusta lukien. Lisäksi momentin viittaussäännöksistä ehdotetaan poistettavaksi viittaus TEL:n 9 a §:ään, joka on kumottu lailla 1011/2002 ja viittaussäännöksiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus TEL 17 e §:n 1 momenttiin, jossa säädetään työntekijän oikeudesta saada eläkelaitokselta ja eläketurvakeskukselta näiden hallussa olevat työntekijän eläkeoikeutta koskevat tiedot. Siten yrittäjälle tulisi työntekijän oikeutta vastaava oikeus eläkeoikeuttaan koskevien tietojen saantiin.

Pykälän 4 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 649/2002. Muutos ehdotetaan pysyttäväksi voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi. Momentissa todetaan, että tiettyjä TEL:n lainkohtia sovellettaessa yrittäjä rinnastetaan TEL:ssa tarkoitettuun työnantajaan. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että yrittäjä rinnastetaan TEL:ssa tarkoitettuun työntekijään silloin, kun TEL:n 17 e §:n 1 momenttia sovelletaan. TEL:n 17 e §:n 1 momentissa säädetään eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen velvollisuudesta antaa työntekijälle tämän pyynnöstä hänen eläkeoikeuttaan koskevat tiedot.

Pykälän 5 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 649/2002. Samalla lailla pykälään on lisätty uusi 5, 6 ja 8 momentti, jolloin muutettu 5 momentti on siirtynyt 7 momentiksi. Muutokset ehdotetaan pysyttäväksi voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

1.9. Yrittäjien eläkelain muuttamisesta annettu laki (378/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutet-

tavaksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain 375/2001 voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

1.10. Maatalousyrittäjien eläkelaki

10 §. Pykälän 5 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 650/2002. Muutos ehdotetaan pysyttäväksi samansisältöisenä voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

12 §. Pykälän 4 momentissa viitataan korkolain 4 §:n 3 momenttiin. Korkolain 4 §:ää on muutettu lailla 340/2002 siten, että viivästykskoron määrästä säädetään nykyisin 4 §:n 1 momentissa. Tämän vuoksi 4 momentin viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin.

19 §. Pykälän 1 momentissa viitataan niihin TEL:n säännöksiin, joita soveltuvin osin sovelletaan myös MYEL:n piiriin kuuluviin. Momentin viittaussäännöksiin on tehty väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 650/2002 muutoksia. Nämä muutokset ehdotetaan pysyttäväksi voimassa vuoden 2004 alusta lukien. Lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus TEL:n 9 a §:ään, joka on kumottu lailla 1011/2002, ja lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus TEL 17 e §:n 1 momenttiin, jossa säädetään työntekijän oikeudesta saada eläkelaitokselta ja eläketurvakeskukselta näiden hallussa olevat työntekijän eläkeoikeutta koskevat tiedot. Muutokset vastaisivat edellä YEL:n 17 §:n 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

Pykälän 4 ja 5 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 650/2002. Muutokset ehdotetaan pysyttäväksi voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi. Lisäksi 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että maatalousyrittäjä rinnastetaan TEL:ssa tarkoitettuun työntekijään silloin kun TEL:n 17 e §:n 1 momenttia sovelletaan. Muutos vastaisi edellä YEL:n 17 §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi 6 ja 7 momentti kumotaan tarpeettomina.

19 a—19 c §. Pykälät on lisätty lakiin väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 650/2002. Pykälät ehdotetaan lisättäväksi lakiin vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi.

1.11. Maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annettu laki (377/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

1.12. Luopumiseläkelaki

24 §. Pykälän 1 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 651/2002. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi väliaikaisella lailla tehdyt muutokset ja lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus TEL:n 9 a §:ään, joka on kumottu lailla 1011/2002. Näin tarkistettuna momentti olisi voimassa vuoden 2004 alusta lukien toistaiseksi. Samalla pykälän 2 ja 3 momentista luovuttaisiin, koska 2 momentin viittaus TEL:n säännöksiin olisi TEL:iin ehdotettujen muutosten jälkeen virheellinen ja 3 momentin säännös on ristiriidassa viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten kanssa.

1.13. Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettu laki

43 §. Pykälän 1 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 652/2002. Väliaikaisessa laissa on erehdyksessä muutettu toistaiseksi voimassa olevassa momentissa oleva viittaus TEL:n 19 c §:n 2—7 momenttiin viittaukseksi TEL:n 19 c §:n 2—4 momenttiin. Lisäksi väliaikaisessa laissa viitataan MYEL:n osalta vain 16, 17 ja 19 b §:ään sekä 19 c §:n 1 momenttiin, kun muissa maatalousyrittäjien luopumisetuuslaeissa viitataan MYEL:n osalta 16—18 ja 19 b §:ään sekä 19 c §:n 1 momenttiin. Lisäksi momentissa viitataan muun muassa 9 a §:ään, joka on kumottu. Momentti ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se

vastaa väliaikaisessa laissa olevaa momenttia kuitenkin siten, että momentin viittaus TEL:n 19 c §:n 2—7 momenttiin säilyy entisellään, viittaus TEL:n 9 a §:ään poistetaan ja MYEL:n osalta viitataan yhdenmukaisuuden vuoksi lain 16—18 ja 19 b §:ään sekä 19 c §:n 1 momenttiin.

1.14. Maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettu laki

37 §. Pykälän 1 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 653/2002. Momentti ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti muutetun lain momentin mukaiseksi, kuitenkin siten, että toistaiseksi voimassa olevan momentin viittaus TEL:n 19 c §:n 2—7 momenttiin säilyttäisiin, koska tältä osin väliaikaisesti voimassa olevassa laissa on erehdyksessä viitattu TEL:n 19 c §:n 2—4 momenttiin. Lisäksi viittaus TEL:n 9 a §:ään ehdotetaan poistettavaksi, koska TEL:n 9 a § on kumottu. Ehdotetut muutokset olisivat voimassa vuoden 2004 alusta lukien.

1.15. Maatalousyrittäjien luopumistuesta annettu laki

40 §. Pykälän 1 momentti on muutettu väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun voimassa olevalla lailla 654/2002. Toistaiseksi voimassa olevan lain 40 §:n 1 momentti ehdotetaan tarkistettavaksi samalla tavoin kuin maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n 1 momentti.

1.16. Valtion eläkelaki

3 a §. Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että julkisten alojen eläkelakeihin lisätään VEL:n ja KuEL:n lisäksi KiEL ja jäljempänä ehdotetun Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n muutosta vastaavasti Kansaneläkelaitoksesta annettu laki. Vastaavasti julkisten alojen eläkelaitoksiin lisätään valtiokonttorin ja kunnallisen eläkelaitoksen lisäksi evankelisluterilaisen kirkon keskusrahasto ja Kansaneläkelaitoksen toimeisuhde-eläkkeiden toimeenpanijana Kansaneläkelaitos (*julkisten alojen eläkelaitos*). Yksityisten alojen eläkelaitos

määriteltäisiin viittaamalla TEL:n 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettuihin eläkelaitoksiin (*yksityisten alojen eläkelaitos*). Samalla viittaus kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi KuEL:iin.

Pykälän 3 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lainkohdasta käy selvemmin ilmi, että viimeinen eläkelaitos voi olla vain pykälän 1 momentin 1 kohdassa määritelty julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelaitos. Muutos vastaisi TEL:n 10 d §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta.

Pykälän 4 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siitä poistetaan tarpeettomana yksityisten alojen eläkelaitosta koskeva määrittely, koska se sisältyy jo pykälän 1 momentin muutosehdotukseen.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaikkia eläkelajeja maksavia eläkelaitoksia pidettäisiin lainkohdassa tarkoitettussa tilanteessa viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Siten myös osa-aikaeläke lisätään niihin eläkkeisiin, joita maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke työttömyys- tai osa-aikaeläkkeen jälkeen viimeisen eläkelaitoksen periaatetta noudatetaan, ellei 6 momentista muuta johdu. Ehdotettu 5 momentti vastaisi ehdotettua TEL:n 10 d §:n 6 momenttia.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selvennys siitä, ettei viimeisen laitoksen periaatetta noudateta niissä tilanteissa, joissa eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke sellaisen eläkkeen jälkeen, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä. Perhe-eläkettä määrättäessä viimeisen eläkelaitoksen periaatetta kuitenkin noudatetaan vaikka tuleva-aika tai sitä vastaava ansio otettaisiin huomioon sekä julkisten alojen että yksityisten alojen eläkelakien mukaisesti. Säännös vastaisi ehdotettua TEL:n 10 d §:n 7 momenttia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti, jossa säädettäisiin viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn kuuluvien eläkelai-

tosten mahdollisuudesta sopia siitä, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta noudatetaan niissäkin tilanteissa, joissa sitä ei tämän lain säännösten nojalla muuten sovellettaisi. Tällöin eläkkeenhakijalle on kuitenkin ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan. Samalla pykälän nykyiset 7 ja 8 momentti siirtyisivät sisällöltään muuttumattomina uusiksi 8 ja 9 momentiksi. Säännös vastaisi ehdotettu TEL:n 10 d §:n 8 momenttia.

7 c §. Pykälän 1 momentissa säädetään eläkepalkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta. Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen edellyttää, että sillä on vähintään 20 prosentin vaikutus edunsaajan eläketurvaan. Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että siitä käy ilmi, että vertailu tehdään kokonaiseläketurvaan, jolloin huomioon otetaan sekä valtion eläkejärjestelmän että muiden eläkejärjestelmien mukaan karttuneet työeläkkeet. Muutos vastaisi TEL:n 7 d §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

14 §. Pykälän 1 momentissa viitataan korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun korkokannan mukaiseen viivästyskorkoon. Korkolain 4 § on muutettu lailla 340/2002 siten, että viivästyskoron määrästä säädetään 4 §:n 1 momentissa. Muutos on tullut voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2002. Tämän vuoksi viittaus korkolain 4 §:n 3 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi korkolain 4 §:n 1 momenttiin.

15 §. Pykälän 1 momentissa säädetään eläkkeen maksamisesta. Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, muuta eläkettä kuin osatyökyvyttömyyseläkettä kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Yksityisten alojen eläkejärjestelmien ja kunnallisen eläkejärjestelmän mukaiset työkyvyttömyyseläkkeet alkavat joko ensisijaisuusajan päätyttyä tai työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työkyvyttömyyseläke voitaisiin vastaavalla tavalla maksaa myös valtion eläkelain mukais-

ta työkyvyttömyyseläkettä saavalle jo ennen palkanmaksun päättymistä. Tämä olisi tarkoituksenmukaista, koska viimeisen laitoksen periaatteen tullessa voimaan vuoden 2004 alusta, työkyvyttömyyseläkkeen tulisi voida alkaa kaikissa eläkejärjestelmissä samanaikaisesti. Eläkkeen maksamisesta työnantajalle siltä ajalta, jolta työnantaja on maksanut edunsaajalle sairausajan palkkaa, ehdotetaan säädettäväksi 17 b §:ssä.

16 b §. Pykälän 1 momentissa säädetään eläkekustannusten perimisestä valtiokonttorille niissä tapauksissa, kun se viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan on maksanut yksityisten alojen eläkelain tai kunnallisen eläkelain mukaista eläkettä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain nojalla myönnetty valtion eläkelain mukaista eläkettä vastaava eläke ja Kansaneläkelaitoksen toimisuhte-eläkkeitä koskevan eläkesääntönojan nojalla myönnetty eläke. Vastaavasti momenttiin lisättäisiin evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahasto ja Kansaneläkelaitos sellaisiksi tahoiksi, jotka eläketurvakeskuksen, kunnallisen eläkelaitoksen ja valtiokonttorin kanssa olisivat oikeutettuja erikseen tarkemmin sopimaan eläkekustannusten jaosta.

17 b §. Pykälän nykyiset momentit 1—5 ehdotetaan siirrettäviksi pykälän 2—6 momentiksi. Pykälän uudeksi 1 momentiksi lisättäisiin säännös, jonka mukaan takautuvasti maksettava työkyvyttömyyseläke voitaisiin maksaa työnantajalle niissä tapauksissa, joissa työnantaja on maksanut edunsaajalle samalta ajalta sairausajan palkkaa. Muutos liittyy 15 §:n 1 momenttiin ehdotettuun muutokseen, jonka mukaan työkyvyttömyyseläkettä voitaisiin maksaa ennen palkan saamisen päättymistä. Ei olisi tarkoituksenmukaista, että edunsaaja saisi samalta ajalta sekä palkkaa että työkyvyttömyyseläkettä. Eläke maksettaisiin työnantajalle hakemuksesta kuitenkin vain siltä osin, kuin se vastaa samalta ajalta maksetun palkan määrää. Työkyvyttömyyseläkettä ei maksettaisi työnantajalle myöskään siltä osin kuin se on valtion eläkelain 15 a §:n 4 momentin mukaan maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä myöskään silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta jonkin muun lain nojalla. Edunsaajalle myönnettävän kun-

toutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa menetellään vastaavasti samalla tavoin kuin mitä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta säädetään.

Pykälän nykyisessä 4 momentissa säädetään eläkkeen maksamisesta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla edunsaajan laitoshoidosta tai -huollosta taikka perhehoidosta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen. Kuntalain (365/1995) 76 §:n mukaan kunnat voivat sopia, että tehtävä annetaan toisen kunnan hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta taikka että tehtävän hoitaa kuntayhtymä. Käytännössä kuntayhtymä voi siten järjestää eläkkeeseen oikeutetun laitoshoidon- tai huollon taikka perhehoidon. Näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista, että myös tällaisen hoidon tai huollon ajalta eläke voitaisiin maksaa kuntayhtymälle samoin edellytyksin kuin kunnallekin. Tästä syystä momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kunnan lisäksi maininta kuntayhtymästä. Ehdotetun uuden 1 momentin johdosta nykyinen 4 momentti ehdotetaan samalla siirrettäväksi pykälän 5 momentiksi.

Pykälän nykyisessä 6 momentissa säädetään siitä, että 1—5 momentissa tarkoitettuisa tapauksissa eläke voidaan maksaa työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, toimielimelle tai kunnalle vain, jos eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää. Ehdotetun uuden 1 momentin johdosta nykyinen 6 momentti ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 7 momentiksi. Momentin sisältämä viittaus aikaisempiin momentteihin ehdotetaan korjattavaksi 1—6 momentiksi. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi työnantaja sellaiseksi tahoksi, jolle eläke voidaan 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa maksaa sekä kuntayhtymä, jolle eläke voidaan 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa maksaa.

23 §. Pykälän 5 momentissa säädetään siitä, miten valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja miten valitusasia käsitellään. Silloin kun valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen viimeisenä eläkelai-

toksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin kunnallisessa eläkelaiissa tai yksityisten alojen eläkelaiissa säädetään. Tällöin kunnallisen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydettävä valituksesta valtiokonttorin lausunto. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakiluetteloon lisättäisiin evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki ja Kansaneläkelaitoksen toimisuhte-eläkkeitä koskeva eläkesääntö. Vastaavasti momenttiin ehdotetaan lisättäväksi evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahasto ja Kansaneläkelaitos tahoiksi, joiden on pyydettävä valtiokonttorilta lausunto silloin, kun valitus koskee valtion eläkelain mukaista eläketurvaa.

23 b §. Pykälän 5 momentin mukaisesti valtiokonttorin on pyydettävä viimeisenä eläkelaitoksena antamaansa päätösyhdistelmää koskevasta valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai kunnalliselta eläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahasto ja Kansaneläkelaitos tahoiksi, joilta lausuntoa tulee pyytää silloin, kun valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa.

Pykälän 6 momentin mukaan, jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöstä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, viimeinen eläkelaitos antaa asiasta uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Jos kuitenkin jokin eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 30 päivän kuluessa muutoksenhakuasteen käsiteltäväksi. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että 30 päivän määräaika muutettaisiin 60 päiväksi. Muutos vastaisi TEL:n 21 a §:n 6 momenttiin ehdotettua muutosta.

25 §. Pykälän 3 momentissa säädetään valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena maksamien aiheettomien etuuksien takaisinperimisestä. Siltä osin kuin valtiokonttori on maksanut aiheettomasti kunnallisen eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä

etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laeissa säädetään. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja Kansaneläkelaitoksen toimisuhte-eläkkeitä koskevan eläkesäännön mukaiset etuudet, joiden takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat asianomaiset eläkelaitokset siten kuin mainituissa laeissa säädetään.

1.17. Valtion eläkelain muuttamisesta annettu laki (381/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi soveltuvin osin vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

1.18. Valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annettu laki (382/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi soveltuvin osin vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

1.19. Kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta annettu laki (383/2001)

Voimaantulosäännös. Lain voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

1.20. Kunnallinen eläkelaki

4 §. *Yleiset määritelmät.* Pykälässä määri-

tellään laissa yleisemmin esiintyviä käsitteitä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viimeiseen eläkelaitokseen liittyvät useassa lain pykälässä esiintyvät määritelmät julkisten alojen eläkelaeista ja niitä hoitavista eläkelaitoksista sekä yksityisten alojen eläkelaeista ja yksityisten alojen eläkelaitoksesta. Julkisten alojen eläkelailta tarkoitetaan tätä lakia ja valtion eläkelakia sekä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn liittyviä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia (298/1966) ja jäljempänä ehdotetun Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n muutosta vastaavasti Kansaneläkelaitoksesta annettu laki sekä näitä lakeja vastaavia perhe-eläkelakeja. Julkisten alojen eläkelaitoksella taas tarkoitetaan kunnallista eläkelaitosta, valtiokonttoria, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastoa sekä Kansaneläkelaitosta sen hoitaessa omien toimihenkilöidensä eläketurvaa. Yksityisten alojen eläkelailta tarkoitetaan työntekijäin eläkelakia, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakia, maatalousyrittäjien eläkelakia, maatalousyrittäjien luopumistuesta annettua lakia, yrittäjien eläkelakia, merimieseläkelakia ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelakia. Yksityisten alojen eläkelaitoksella tarkoitetaan näiden lakien mukaista eläketurvaa hoitavaa eläkelaitosta, eläkesäätiötä tai -kassaa.

12 §. *Erityinen vanhuuseläkeikä.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan jäljempänä Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ään ehdotettua muutosta.

71 §. *Eläkepalkan laskeminen eräissä tilanteissa.* Pykälän 3 momentin sananmuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi eläkepalkan määrittämisestä tilanteessa, jossa palvelussuhteeseen on tehty niin sanottu automaattinen katkaisu. Automaattista katkaisua ei tehdä, jos eläkkeen määrä on suurempi ilman katkaisun tekemistä. Vertailu eläkkeiden kanssa tehtäisiin täsmennetyin sananmuodon mukaan ennen eläkkeiden yhteensovittamista. Muutos vastaisi TEL:n 7 §:n 4 momenttiin ehdotettua muutosta.

73 §. *Harkinnanvarainen eläkepalkka.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sananmuodon tarkennusta. Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen edellyttää, että poikkeukselli-

sen syyn aiheuttama vaikutus eläketurvaan on vähintään 20 prosenttia. Pykälän sananmuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että vertailu tehdään kokonaiseläketurvaan, jolloin huomioon otetaan tämän lain ja muiden julkisten alojen eläkelakien sekä myös yksityisten alojen eläkelakien mukaan karttunut eläketurva. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi TEL:n 7 d §:n 1 momenttiin.

103 §. *Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät.* Pykälän 1 momentissa säädetään kunnallisen eläkelaitoksen tehtävistä silloin, kun se toimii viimeisenä eläkelaitoksena. Pykälän sananmuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi, koska viimeisen laitoksen periaatetta ehdotetaan sovellettavaksi myös evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaisiin ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeisiin. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi myös luottamushenkilöt, joiden eläketurva luottamustoimesta saaduista ansionmenetyksen korvauksista sekä määrääjältä maksetuista palkkioista määräytyy myös kunnallisen eläkelain mukaan. Vastaavaa tarkennusta ehdotetaan myös pykälän 2 momenttiin, jossa säädetään tilanteista, joissa jonkin muu eläkelaitos kuin kunnallinen eläkelaitos toimii viimeisenä eläkelaitoksena.

104 §. *Tulevan ajan eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava täsmennys kuin 103 §:ään. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan selvennystä, josta käy ilmi, että jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi otettu sellainen eläkkeen jälkeen, jossa on otettu huomioon tuleva aika useamman eläkelain perusteella myöskään tällaiseen eläkkeeseen ei sovellettaisi viimeisen eläkelaitoksen periaatetta. Viimeisen laitoksen periaatetta ei sovellettaisi myöskään tilanteisiin, joissa osa-aikaeläke tulee samanaikaisesti myönnettäväksi useammasta eri työeläkejärjestelmästä. Näin myönnetyn osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävään muuhun kuin osa-aikaeläkkeeseen, esimerkiksi vanhuuseläkkeeseen sovellettaisiin viimeisen eläkelaitoksen periaatetta. Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisiin myös perhe-eläkkeisiin silloin, kun perhe-eläkettä määrättäessä on tai olisi otettava huomioon tuleva aika sekä tämän lain että muun julkisen alan eläkelain ja yksityisten alojen eläkelain perusteella. Pykälästä

ehdotetaan siirrettäväksi 107 §:n uuteen 3 momenttiin säännös siitä, että eläkelaitokset voivat kuitenkin keskenään sopia viimeisen laitoksen periaatteen soveltamisesta yllä mainituissa tilanteissa. Vastaavat muutokset ehdotetaan TEL:n 10 d §:n 7 momenttiin.

105 § *Neuvotteluvelvollisuus*. Pykälässä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen velvollisuudesta neuvotella yksityisten alojen eläkelaitoksen kanssa silloin, kun työkyvyttömyyseläke myönnetään ammatillisen työkyvyttömyyden perusteella taikka kun on kyse yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja yksityisten alojen eläkelain mukaan karttunut eläke on vähintään 672,66 euroa kuukaudessa. Jos eläkelaitokset eivät ole työkyvyttömyydestä samaa mieltä, viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovelleta. Koska neuvotteluvelvollisuus koskee vain yksityisten alojen eläkelain mukaista eläketurvaa, säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että viimeisen eläkelaitoksen periaate purkautuu vain yksityisten alojen eläkelain mukaisesti karttuneen eläketurvan osalta. Sen sijaan, jos eläkkeenhakija on kuulunut myös muiden julkisten eläkejärjestelmien piiriin, kunnallinen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos niistä karttuneen eläketurvan osalta.

106 §. *Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena*. Pykälässä säädetään tilanteesta, jossa henkilön eri järjestelmien mukaiset eläkkeet alkavat eri aikana. Eläkkeen ensiksi myöntävä laitos on viimeinen eläkelaitos myös myöhemmin alkavissa eläkkeissä.

Samassa pykälässä on säädetty poikkeus edellä kuvattuun sääntöön silloin, kun eläkkeensaaja hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon myös tuleva aika tai sitä vastaava ansio. Tällaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta viimeisen eläkelaitoksen periaatetta. Säännökseen ehdotetaan muutosta, jonka mukaan viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovellettaisi silloinkaan, kun työkyvyttömyyseläkkeeseen ei tule tulevaa aikaa. Tällöin vanhuuseläkkeen alemmassa eläkeiässä myöntänyt eläkelaitos ei joutuisi arvioimaan, onko eläkkeenhakija toisen järjestelmän piirissä olevassa palvelussuhteessa työkyvyttö. Työkyvyttömyyseläkkeen hakemisena ei pidetä tilannetta, jossa haetaan

jatkoa kuntoutustuelle. Poikkeuksena olisi työttömyys- ja osa-aikaeläkettä maksava laitos, joka käsittelisi ja maksaisi näiden eläkkeiden jälkeen myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen silloin, kun työkyvyttömyyseläkkeeseen ei tule tulevaa aikaa kahden tai useamman järjestelmän mukaan.

Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat TEL:n 10 d §:n 6 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

107 §. *Tarkeimmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta*. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, johon siirrettäisiin nykyisessä 104 §:n 2 momentissa olevan säännöksen sisältö. Sen mukaan eläkelaitokset voivat keskenään sopia viimeisen laitoksen periaatteen soveltamisesta sellaisissakin tilanteissa, joissa periaatetta ei sovelleta säännösten mukaan. Eläkkeenhakijalle on näissä tilanteissa ilmoitettava, mikä eläkelaitos hoitaa hänen asiaansa. Muutos vastaisi TEL:n 10 d §:n 8 momenttiin ehdotettua muutosta.

127 §. *Eläkkeen maksaminen sosiaalihuollon toimielimelle*. Pykälän 2 momentissa säädetään eläkkeen maksamisesta kunnalle käytettäväksi eläkkeensaajan laitoshoidosta tai -huollosta tai perhehoidosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Koska nämä voidaan järjestää myös kuntayhtymän toimesta, ehdotetaan säännökseen lisättäväksi, että eläke voidaan maksaa myös kuntayhtymälle. Muutos vastaisi TEL:n 19 c §:n 5 momenttiin ehdotettua muutosta.

136 §. *Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset*. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava täsmennys kuin 103 §:ään johtuen siitä, että valtiokonttorin lisäksi myös evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahasto ja Kansaneläkelaitos tulevat mukaan viimeisen eläkelaitoksen soveltamisen piiriin.

153 §. *Muutoksen hakeminen*. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin 103 §:n 2 momenttiin.

160 §. *Muutoksenhaku päätösyhdistelmään*. Myös tämän pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi viimeisen eläkelaitoksen periaatteen piiriin kuuluvien järjestelmien laajentumisen vuoksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään itseoikaisusta päätösyhdistelmään. Jos kaikki eläkelaitokset, joita päätös koskee, hyväksy-

vät valituksen, kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena antaa asiasta uuden päätösyhdistelmän. Jos jokin eläkelaitos ei hyväksy valitusta, kunnallisen eläkelaitoksen tulee 30 päivän kuluessa siirtää asia muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Tämä 30 päivän määräaika ehdotetaan muutettavaksi 60 päiväksi, koska kunnallinen eläkelaitos joutuu pyytämään lausuntoja muilta eläkelaitoksilta ja 30 päivän määräaika on näissä tilanteissa liian lyhyt. Muutosehdotus vastaisi TEL:n 21 a §:n 6 momentin muutosehdotusta.

1.21. Kunnallisen eläkelain voimaantulo

1 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutosta viimeisen eläkelaitoksen periaatteen soveltamisen osalta. Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovellettaisi silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työeläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen. Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei sovellettaisi myöskään lain voimaantulon jälkeen haettuun eläkkeeseen niin pitkään, kun hakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä eläkettä, vaikka tämän eläkkeen maksaminen alkaisi vasta lain voimaantulon jälkeen.

Muutosta ehdotetaan myös viimeisen eläkelaitoksen periaatteen soveltamiseen perheläkkeisiin. Jos edunsaajalle on myönnetty omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuva eläke, johon ei ole sovellettu viimeisen eläkelaitoksen periaatetta, sitä ei sovellettaisi myöskään perheläkkeeseen. Muutokset vastaavat työntekijäin eläkelain voimaantulosäännöksiin ehdotettuja muutoksia.

1.22. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki

1 §. Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan kirkkohallitus voi eräiden lainkohdassa tarkemmin säädettyjen henkilöryhmien osalta sopia, että niihin sovelletaan KiEL:a

tai millä ehdoilla niihin sovelletaan KiEL:a. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että edellä mainittu päätös tehtäisiin kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahaston nimissä, jolle kuuluu evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmän toimeenpano. Muutos olisi tekninen ja sillä selkeytettäisiin kirkon keskusrahaston nimeä eläkelaitoksena, joka olisi erityisesti viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn kannalta suotavaa.

1 a §. Pykälän 2 momentin markkamääräsanana ehdotetaan muutettavaksi rahamääräsanaksi.

4 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetty päätösvalta on kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahastolla. Muutos olisi tekninen.

5 c §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetty edunsaajan oikeus etuuteen siirtyy kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahastolle. Muutos olisi tekninen.

5 d §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetty edunsaajan lähiomaisen tai muun hänestä pääasiallisesti huolehtivan hyväksymisen edunsaajan puhevallan käyttäjäksi tekisi kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto. Muutos olisi tekninen.

5 e §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi eläkkeen maksamisesta muulle kuin edunsaajalle itselleen. Pykälä vastaisi VEL:n 17 b §:ää siihen edellä ehdotettuine muutoksineen.

6 a §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn soveltamisesta KiEL:n mukaisissa eläkeasioissa. Pykälä vastaisi VEL:n 3 a §:ää edellä ehdotettuine muutoksineen. Pykälä vastaisi myös TEL:n 10 d §:ää siihen edellä ehdotettuine muutoksineen.

6 b §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi viimeisen eläkelaitoksen kustannusten korvaamisesta eri eläkejärjestelmien kesken. Pykälä vastaisi VEL:n 16 b §:ää edellä ehdotettuine muutoksineen.

7 §. Pykälässä säädetään valitusoikeudesta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti. Momentissa säädettäisiin siitä, miten kirkon keskusrahaston viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja miten valitusasia käsitellään. Momentti vastaisi VEL:n 23 §:n 5 momenttia.

Lisäksi pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kirkkohallituksen sijasta niissä mainittaisiin kirkon keskusrahasto. Nämä muutokset olisivat teknisiä.

7 a §. Pykälässä säädetään itseoikaisuennettelystä ja valitusasioiden käsittelystä. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn liittyen pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5—8 momentti. Ne vastaisivat VEL:n 23 b §:n 5—8 momenttia ehdotettuine muutoksineen. Säännökset vastaisivat myös TEL:n 21 a §:ää siihen edellä ehdotettuine muutoksineen.

Lisäksi pykälän 1, 2 ja 3 momentissa mainittu kirkkohallitus ehdotetaan muutettavaksi kirkon keskusrahastoksi. Muutokset olisivat teknisiä.

7 b §. Pykälän 1 ja 3 momentissa mainittu kirkkohallitus ehdotetaan muutettavaksi kirkon keskusrahastoksi. Muutokset olisivat teknisiä.

7 c §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi valtion eläkelautakunta kirkon keskusrahaston ohella sellaiseksi tahoksi, jonka päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 2 momentti, joka vastaa VEL:n 25 a §:n 2 momenttia. Uuden 2 momentin mukaan se, mistä 7 c §:n 1 momentissa säädetään, koskee myös kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettua viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

7 d §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaa VEL:n 25 §:n 3 momenttia, siihen ehdotettuine muutoksineen. Pykälässä säädetään aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä ja tulevasta eläke-eristä kuittaamisesta.

8 §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus ei vastaa voimassa olevan kirkkolain asianomaista lainkohtaa. Viittaus ehdotetaan tarkistettavaksi viittaukseksi kirkkolain oikeaan lainkohtaan. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto. Muutokset olisivat teknisiä.

8 a §. Pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä mainitaan kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto.

Lisäksi 2 momentissa oleva viittaus ennakkoperintälain 4 §:ään ehdotetaan korjattavaksi viittaukseksi ennakkoperintälain 13 §:n 1 momentin 1 kohtaan, jossa viittauksen tarkoituksesta asiasta nykyään säädetään. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi myös siten, että momentissa mainittaisiin suoraan, että oikaisuvaatimukseen haetaan muutosta KiEL:n säännösten mukaisesti. Ehdotetut muutokset olisivat teknisiä.

9 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto. Muutos olisi tekninen.

10 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään siinä tarkemmin lueteltujen viranomaisien ja muiden tahojen velvollisuudesta antaa tietoja kirkkohallitukselle ja muutoksenhakuelimelle eläkeasian ratkaisemiseksi ja eläkkeen maksamiseksi. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto. Lisäksi pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastamaan VEL:n 26 §:ää. Ehdotetut säännökset vastaisivat soveltuvin osin myös muiden ansioeläkelakien vastaavia säännöksiä.

10 a §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi eläkkeenhakijan velvollisuudesta antaa tietoja eläkkeeseen, kuntoutukseen ja sen määrään liittyvässä asiassa. Pykälä vastaisi VEL:n 26 a §:ää.

10 b §. Pykälä on uusi. Ehdotetun pykälän sisältö vastaisi kirkon keskusrahaston nykyisiä ohjeita. Pykälässä säädettäisiin työnantajan velvollisuudesta antaa tietoja kirkon keskusrahastolle työntekijän eläketurvan järjestämistä varten. Pykälä vastaisi soveltuvin osin myös VEL:n 26 b §:ää.

10 c §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi kirkon keskusrahaston oikeudesta antaa tietoja työnantajalle kirjanpitoa ja eläkevakuutusmaksun määrittämistä varten sekä tiedot eläkkeen alkamisesta ja päättymisestä palvelussuhteen päättämistä varten. Pykälä vastaisi soveltuvin osin VEL:n 26 c §:ää.

10 d §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi kirkon keskusrahaston oikeudesta antaa tietoja muun muassa eri viranomaisille ja muille tahoille. Pykälä vastaisi VEL:n 26 d §:ää.

10 e §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan

säädettäväksi kirkon keskusrahaston oikeudesta avata tekninen käyttöyhteys pykälässä tarkemmin säädetyille tahoille, joilla on oikeus tietojen saamiseen. Pykälä vastaisi VEL:n 26 e §:ää.

10 f §. Pykälä on uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi kirkon keskusrahaston velvollisuudesta antaa eläkkeenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia tai mihin niitä voidaan luovuttaa. Pykälä vastaisi VEL:n 26 f §:ää.

11 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahasto. Muutos olisi tekninen.

1.23. Evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaki

1 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainittaisiin kirkkohallituksen sijasta kirkon keskusrahastoksi. Muutos olisi tekninen. Sillä selkeytettäisiin kirkon keskusrahaston nimeä eläkelaitoksena.

3 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus edellä ehdotettuihin evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskeviin 10—10 f §:ään, jotka näin tulivat sovellettaviksi myös evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkkeiden käsittelyssä.

1.24. Laki Kansaneläkelaitoksesta

7 §. Pykälässä säädetään Kansaneläkelaitoksen hallituksen tehtävistä. Nykyisin pykälän 1 momentin 8 ja 9 kohdan mukaan hallitus vahvistaa muun muassa Kansaneläkelaitoksen pääjohtajan ja muiden johtajien eläke-etuudet sekä toimihenkilöiden eläke- ja perhe-eläkesäännöt. Käytännössä hallitus on vahvistanut pääjohtajan ja muiden johtajien eläke-etuudet VEL:n mukaisiksi. Myös toimihenkilöiden eläke-etuuksia koskevat säännöt ovat vastanneet asiasisällöltään lähes kaikilta osin VEL:n ja VPEL:n säännöksiä. Tämän vuoksi lain 13 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksen johtajien ja toimihenkilöiden eläke-etuudet

määräytyvät suoraan valtion eläkejärjestelmää koskevien säännösten mukaan pienin 13 §:ssä säädettävien tarkennuksin. Siten pykälän 1 momentin 8 ja 9 kohdasta ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi hallituksen tehtävistä pääjohtajan ja muiden johtajien eläke-etuuksien ja toimihenkilöiden eläke- ja perhe-eläkesääntöjen vahvistaminen.

13 §. Pykälässä säädetään nykyisin Kansaneläkelaitoksen toimitusuhde-eläkkeiden myöntämisestä ja muutoksenhausta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään Kansaneläkelaitoksen pääjohtajan ja muiden johtajien sekä muiden Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden eläkkeistä. Lisäksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeet määräytyvät ja oikeus eläkkeeseen syntyy siten kuin valtion eläkejärjestelmää koskevissa laeissa säädetään, kuitenkin siten, että eräissä pykälässä tarkemmin säädetyissä VEL:n pykälissä mainitun 23 vuoden alaikärajan sijasta Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeiden osalta alaikäraja olisi 21 vuotta. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeisiin ei myöskään sovellettaisi kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annettua lakia. Lainkohtaa näin muuttaen ja lainmuutosta koskevaan voimaantulosääntökseen ehdotetun 1 ja 2 momentin nojalla Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkejärjestelmä tulee vuoden 2004 alusta alkaen myös viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestyksen piiriin ja siihen sovelletaan samoja tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

1.25. Kansaneläkelaki

59 a §. Pykälässä säädetään Kansaneläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevas- tuun kattamisesta. Pykälän 1 momentissa viitataan 58 a §:ssä tarkoitettuihin Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden eläkkeisiin. KEL:n 58 a § on kuitenkin kumottu Kansaneläkelaitoksen hallintouudistuksen yhteydessä. Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkkeistä säädetään nykyisinkin edellä muutettavaksi ehdotetussa 13 §:ssä, joten mainittu viittaus ehdotetaan

muutettavaksi viittaukseksi KELAL:n 13 §:ssä tarkoitettuihin eläkkeisiin ja perhe-eläkkeisiin.

2. Tarkemmat säännökset

Toimivaltaisesta eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksilla. Työntekijäin eläkeasetukseen (183/1962; TEA) lisättäisiin säännökset eläkehakemuksen käsittelevän eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä niissä tilanteissa, joissa työntekijällä olisi oikeus eläkkeeseen ainoastaan yksityisen järjestelmän mukaisesta työskentelystä. Lisäksi TEA:een ja valtion eläkeasetukseen (611/1966; VEA) otettaisiin säännökset viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä niissä tilanteissa, joissa eläkkeenhakijalla olisi oikeus eläkkeeseen sekä yksityisen että julkisen eläkejärjestelmän mukaan, kun eläkettä määrättäessä ei olisi otettava huomioon tulevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota minkään eläkejärjestelmän mukaisessa eläkkeessä. TEA:ssa ja VEA:ssa määriteltäisiin viimeisen eläkelaitoksen määräytyminen myös osa-aikaeläketilanteissa sekä perhe-eläketilanteissa. Lisäksi TEA:ssa säädettäisiin eläketurvakeskuksen oikeudesta antaa yleisiä ohjeita siitä, miten asetuksen viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä on sovellettava.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Koska osassa ehdote-

tuista laeista muutettaisiin kuitenkin osittain samoja lainkohtia kuin vuoden 2005 alusta voimaan tuleviksi säädetyissä, eläkelainsäädännön muuttamista koskevissa laeissa 634—638/2003, edellä tarkoitettujen lainkohtien ehdotetaan säädettäväksi väliaikaisina siten, että ne olisivat voimassa vain vuoden 2004 loppuun.

TEL:n ja MEL:n muutoksia koskevien lakien voimaantulosäännöksessä säädettäisiin vuonna 1944—1947 syntyneen 60 vuotta täyttäneen työntekijän oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen viimeisen eläkelaitoksen periaatteiden mukaisesti, jos hänelle on myönnetty julkisten alojen eläkelaitoksesta työkyvyttömyyseläke yksilöllisenä varhaiseläkkeenä.

Ehdotetun KELAL:n muutoksia koskevan lain voimaantulosäännöksessä turvattaisiin Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan määräytyminen vuoden 2003 loppuun ennen lain voimaantuloa voimassa olevien Kansaneläkelaitoksen henkilöstöä koskevien säännösten mukaisesti. Lisäksi lain voimaantulosäännöksen viimeisessä momentissa turvattaisiin Kansaneläkelaitoksen henkilöstön aiemman eläketurvan säilyminen siinä tilanteessa, että henkilöstöä siirryy valtion palvelukseen samalla kun Kansaneläkelaitoksen tehtäviä siirryy valtion hoidettavaksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 §:n 3 momentti, 4 d §:n 7 momentti, 8 §:n 4 momentin 3 ja 7 kohta, 10 d §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 4—7 momentti, 12 d §:n 1 momentti, 15 b §, 16 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 17 ja 17 a—17 c §, 18 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 19 §:n 1 momentti, 19 c §:n 5 ja 7 momentti, 19 d §:n 1 momentti, 21 §:n 1 ja 5 momentti ja 21 a §:n 6 momentti sekä *väliaikaisesti* 4 §:n 6 momentti, 4 e §:n 2 momentti, 6 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, 7 §:n 4 momentti, 7 d §:n 1 momentti, 7 f §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta, 8 §:n 3 momentti ja 12 c §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 3 momentti, 4 e §:n 2 momentti, 10 d §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 4—7 momentti, 12 d §:n 1 momentti, 21 §:n 5 momentti ja 21 a §:n 6 momentti laissa 375/2001, 4 §:n 6 momentti, 6 a §:n 1 momentti, 7 §:n 4 momentti, 7 d §:n 1 momentti ja 7 f §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1482/1995, 4 d §:n 7 momentti laissa 612/1991, 6 a §:n 2 momentin 5 kohta ja 8 §:n 3 momentti laissa 559/1993, 7 f §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1279/2000, 8 §:n 4 momentin 3 kohta laissa 1040/1998 ja 7 kohta laissa 571/1993, 12 c §:n 1 momentti laissa 1302/2002, 15 b § laissa 1730/1991, 17 § osaksi laeissa 1304/1989 ja 1167/1996 sekä mainitussa laissa 1482/1995, 17 a § laissa 603/1986, 17 b § laissa 949/1992 ja mainitussa laissa 375/2001, 17 c § laissa 33/2002, 18 § laeissa 459/1986 ja 621/1995, 19 §:n 1 momentti laissa 313/1995, 19 c §:n 5 ja 7 momentti laissa 1331/1999, 19 d §:n 1 momentti laissa 835/1996 ja 21 §:n 1 momentti laissa 1263/1999, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 356/1997, uusi 3 momentti, 10 d §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 375/2001, uusi 8 momentti, jolloin nykyinen 8 ja 9 momentti siirtyvät 9 ja 10 momentiksi, 17 §:n edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 17 d—17 k § sekä 17 k §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

3 §

Työnantajan on huolehdittava, että jokaisella työpaikalla on esillä tieto siitä eläkelaitoksesta, missä työnantaja on järjestänyt työntekijöilleen tämän lain mukaisen eläketurvan.

4 §

Oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan sairauden, vian tai vamman johdosta arvioida, kun otetaan huomioon myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan

alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää sillä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen ansio. Niin ikään työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä, jos hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke valtion eläkelain (280/1966) 9 §:n, kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentin mukaisesta neuvottelumenettelystä muuta johdu.

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt. Työkyvyttömyyseläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 7 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määrääjäksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään sitä kuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Kuntoutustuki voidaan lisäksi lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta lukien. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

4 d §

Jos työkyvyttömyyseläke maksetaan 19 b §:n 5 momentin mukaisesti kertasuoritukseksi, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä säädetään.

4 e §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva yksilöllinen varhaiseläke valtion eläkelain 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

6 a §

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*). Edellytyksenä on kuitenkin, että työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa katsotaan eläkkeeseen oikeuttavaksi sellainen kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitettuja ansioita edellyttäen kuitenkin, että ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään yhtä suuret kuin mainitun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu rahamäärä. Kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaisissa (662/1985) tarkoitettuja ansioita, otetaan vastaavasti huo-

mioon, jos ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään mainitun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun rahamäärän suuruiset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut:

5) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön taikka kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; tai

7 §

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 65 vuotta. Jos työsuhde on päätetty 2 §:n 5 momentin nojalla, katsotaan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä ennen 8 §:n 1 momentin mukaisen yhteensovituksen tekemistä siten laskettuna on suurempi.

7 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän tämän lain alaisessa työsuhhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus kokonaiseläketurvaan, pidetään työsuhhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

7 f §

Muuta kuin osa aikaeläkettä korotetaan työeläkelisällä, jos työntekijä on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, joko mainitussa laissa tarkoitettuna palkansaajana tai mainitun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yrittäjänä, ei kuitenkaan, jos tämä on saanut mainitun lain 5 luvun 12 §:ssä tarkoitettua lisävakuutukseen perustuvaa päivärahaa;

5) tämän lain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön taikka kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella, ei kuitenkaan, jos kuntoutusrahaa on maksettu eläkkeen lisänä.

8 §

Jollei työntekijällä ole oikeutta peruseläkkeeseen, jossa on eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa vähintään vuosi, käytetään yhteensovitusperusteena korkeinta peruseläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa tai työtuloa. Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään vuoden yhdenjaksoisesti kahdessa tai useammassa 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätöiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkepalkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätöiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätöimintaan liittyvään eläkepalkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määrästä. Tämän momentin soveltamisesta lyhytaikaisissa työsuhhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain alaisiin työsuhhteisiin on kuitenkin voi-

massa, mitä mainituissa laeissa säädetään.

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

3) kunnallisessa eläkelaiissa tai kunnallisen eläkelain voimaanpanolaissa (550/2003) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke;

7) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

10 d §

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettyinä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 1 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen esitettävä, mitä 1—3 momentissa säädetään, se yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja jos yksityis-

ten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, eläkkeeseen ei sovelleta, mitä säädetään 4 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen, 4 e §:n 2 momentissa oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 3 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 7 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkkeen käsittelyyn ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 2—5 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä yksityisten että julkisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan, mitä 2—5 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkettä laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös 6 ja 7 momentissa säädetyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaisilla tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisessa eläkelaisilla tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista toimintaa harjoittavalle kirkon keskusrahastolle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitetun työttömyysvakuutusrahaston suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräajassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, jonka suuruuden ministeriö vahvistaa siten, että se arvion mukaan vastaa 80 prosenttia siitä määrästä, joka saataisiin, jos 7 f §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyysvakuutusrahaston yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

12 d §

Jos eläkelaitos on 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkelaitokselle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

15 b §

Jos työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaan, vaikka työsuhteeseen olisi ollut sovellettava tämän lain säännöksiä, eläkejärjestely oikaistaan sitä vuotta välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alusta, jona eläkelaitos on ilmoittanut oikaisusta työnantajalle. Tätä edeltäneeltä ajalta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaan järjestetty eläketurva jää voimaan. Työntekijän eläke määrätään kuitenkin tämän lain mukaisesti. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaan maksetut eläke-erät katsotaan eläkkeen osasuorituksiksi.

Todistajien kuulustuttaminen

16 §

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian selvittämistä varten kuulustuttaa todistajia yleisessä alioikeudessa.

Tietojen saaminen, salassapito ja luovutus

17 §

Työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle ja eläketurvakeskukselle tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskentelevien työntekijöidensä nimet, henkilötunnukset, työsuhteiden alkamis- ja päättymispäivät sekä palkka- ja palvelusaikatiedot. Lisäksi työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle ja eläketurvakeskukselle tiedot kalenterivuoden päättyessä jatkuvista työsuhteista sekä muista työnantajan vakuuttamisvelvollisuuteen ja vakuutusmaksuun vaikuttavista seikoista. Tarkempia säännöksiä edellä tarkoitetuista tiedoista ja niiden antamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Jos

työnantaja jättää edellä tarkoitetut tiedot antamatta tai antaa ne myöhemmin kuin valtioneuvoston asetuksessa säädetään, eläkelaitos voi määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työnantaja on velvollinen pyydettyä antamaan eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle sellaiset työntekijän työskentelyä ja työolosuhteita koskevat ja muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

Pyydettyä työnantajalta työntekijän eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja työnantajalle saadaan ilman työntekijän suostumusta ilmoittaa vain ne häntä koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainittujen asioiden päätöksenteossa tarvittavien tietojen yksilöimiseksi.

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus. Niillä on myös oikeus saada poliisilta ja muilta viranomaisilta virka-apua edellä tarkoitettujen tietojen saamiseksi.

17 a §

Eläkelaitoksella, eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksilöltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeen- tai etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei hakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Eläketurvakeskuksella on 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitetulla tavalla lisäksi oikeus saada:

1) eläkkeeseen oikeuttavan tulevan ajan oikeuden määrittelyä varten tiedot työntekijöille myönnytyistä 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetuista etuuksista näiden etuuksien myöntäjiltä sekä työeläkelisän määrittämistä varten tiedot työntekijöille myönnytyistä 7 f §:n 1 momentissa tarkoitetuista etuuksista näiden etuuksien myöntäjiltä; työeläkelisän määrittämiseen tarvittavat tiedot on annettava eläketurvakeskukselle sen määräämällä tavalla kultakin kalenterivuodelta seuraavan vuoden toukokuun loppuun tai muuhun eläketurvakeskuksen kanssa sovittuun ajankohtaan mennessä;

2) eläkelaitoksen lisäksi Ahvenanmaan maakunnalta, Kansaneläkelaitokselta, Valtiokonttorilta, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta, Liikennevakuutuskeskukselta, lakisääteistä tapaturma- ja liikennevakuutusta hoitavalta vakuutusyhtiöltä, Vakuutuskuntoutus VKK ry:ltä sekä sosiaalivakuutuksen piirissä toimivalta muulta viranomaiselta tai laitokselta 14 §:n 1 momentin 6 kohdassa mainittujen tehtäviensä hoitamisessa tarvittavat henkilö- ja muut tiedot näiden tahojen hoitamasta eläke- ja muusta sosiaaliturvasta.

17 b §

Eläkkeenhakijan on annettava eläkelaitokselle eläkeasian käsittelemistä ja ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkykynsä palautumisesta ja kuntoutuksen kes-

keytymisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestä ansiotyöhön.

Työttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestä ansiotyöhön, josta saava ansiotulo on vähintään työntekijäin eläkelain 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa mainitun rahamäärän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestä vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa työntekijäin eläkelain 4 c §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

1) työaikajärjestelyjensä muutoksista, jos hänen keskimääräinen viikkotyöaikansa samalla muuttuu;

2) muista kuin työehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista;

3) työsuhteen tai yrittäjätoiminnan päättymisestä tai uuden alkamisesta;

4) muutoksista yrittäjätoiminnassa; sekä

5) uuden työeläkkeen alkamisesta.

Leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle solmimastaan avioliitosta. Jos lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjäntäjän leskelle tai tämän puolisolle, lapsen ottolapsemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi ottamisesta eläkelaitokselle.

Eläkkeensaajan 2—5 momentissa tarkoitusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia eläkkeensaajalta selvityksen 2—5 momentissa mainituista sekä muista vastaavista eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut edellä tarkoitettuja eläkelaitoksen vaatimia selvityksiä eläkelaitokselle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, asia voidaan ratkaista käytettävissä olevilla tiedoilla.

17 c §

Eläkelaitoksella, eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimel-

lä on oikeus saada maksutta ne tiedot, jotka niillä on tämän lain mukaan oikeus saada. Jos 17 a §:ssä tarkoitettut tiedot tarvitaan tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava. Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on oikeus saada 17 a §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta kohtuullinen palkkio.

17 d §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. Tämän lain toimeenpanoon ei sovelleta vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ää, eläkesäätiölain (1774/1995) 132, 132 a ja 132 c §:ää eikä vakuutuskassalain (1164/1992) 165, 165 a ja 165 c §:ää.

Tässä laissa säädettyjä tai tämän lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitoon sekä näiden tehtävien hoidossa saatuja tietoja koskevaan vaitiolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22—24 ja 35 §:ää myös silloin, kun kysymys ei ole mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten laadituista tai saaduista asiakirjoista ja tiedoista. Tietojen luovuttamisesta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä mainitun lain 7 luvussa säädetään.

Sen lisäksi, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa.

17 e §

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen on työntekijän pyynnöstä annettava hänelle elä-

kelaitoksen tai eläketurvakeskuksen hallussa olevat hänen eläkeoikeuttaan koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muutoin voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa työnantajan kirjantapitoa ja tämän lain nojalla myönnettystä etuuksista aiheutuvien vakuutusmaksujen määrittämistä varten tiedot työntekijälle myönnetystä tämän lain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä sekä edellä mainittuja tarkoituksia varten myös muut välttämättömät tiedot sille työnantajalle, jonka palveluksessa etuuden saanut työntekijä on tai jolle työntekijän työsuhteen perusteella määräytyvät vastuut eläkkeistä ja kuntoutusrahasta tämän lain mukaan kuuluvat.

17 f §

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja:

1) tämän lain mukaiseen eläketurvaan liittyvän muun kuin 11 §:n 1 momentissa tarkoitettua vapaaehtoisen ryhmälisäeläketurvan jatkuvaa hoitamista varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määrästä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot lisäeläketurva hoitavalle henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle;

2) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle uuden ryhmälisäeläketurvan ehtojen sopimista varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määrästä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot, jos lisäeläketurva työnantajan aloitteesta lopetetaan ja korvataan vastaanotetuilla uudella lisäeläketurvalla; uuden lisä-

eläketurvavakuutuksen antajan on tällöin esitettävä eläketurvakeskukselle selvitys siitä, että uusi lisäeläketurva merkitsee aikaisemman lisäeläketurvan korvaamista uudella;

3) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle lisäeläketurvan ja sen kustannusten määrittämistä varten tiedot työntekijöiden työsuhteista, eläkeoikeuksista, ikä- ja sukupuolijakaumasta ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä lisäeläketurvan lopullisen sisällön määrittämistä varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määrästä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot; yksilöityjen henkilötietojen luovuttamisen edellytyksenä on kuitenkin, että henkivakuutusyhtiö, eläkekassa tai eläkesäätiö on huolehtinut siitä, että lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluville työntekijöille on vakuutussopimuksen tai eläkejärjestelyn tultua hyväksytyksi asianmukaisesti selvitetty henkivakuutusyhtiön, eläkekassan tai eläkesäätiön mahdollisuus saada tarvittavat tiedot ja ettei työntekijä nimenomaisesti ole kieltäytynyt lisäeläkejärjestelystä tai kieltänyt antamasta tietojaan;

4) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan kansainvälisen säädöksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

5) edellä 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesäännön toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot Kansaneläkelaitokselle tai muulle sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella;

6) ministeriölle, verohallinnolle ja lakisäästeistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaisista etuuksista saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien riskosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi

suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatoimintaa varten, sekä poliisi- ja syyttäväviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten; tässä lainkohdassa tarkoitetuissa tilanteissa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka ovat tarkoitettuja kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa;

7) verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa (1118/1996) säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

8) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta vakuutusmaksusaatavasta.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eläkelaitos saa antaa tiedot vain, jos eläketurvakeskus on antanut siihen luvan.

Eläketurvakeskuksella on 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitettulla tavalla lisäksi oikeus antaa:

1) työntekijöiden ryhmähenkivakuutuksen korvaustoimintaa henkivakuutus- ja tapaturmavakuutusyhtiöiden valtuuttamana hoitavalle työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolille sekä maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskennelleiden, alle 65-vuotiaina kuolleiden työntekijöiden nimet, henkilötunnukset ja kuolinpäivät, heidän edunsaajiensa nimet ja henkilötunnukset sekä muut vastaavat tiedot, joita tarvitaan ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman myöntöedellytysten täyttymistä ratkaistaessa; vastaavat tiedot eläketurvakeskuksella on oikeus antaa myös Valtiokonttorille ja kunnalliselle eläkelaitokselle ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen käsittelemiseksi;

2) tämän lain 17 ja 17 a §:n nojalla saamansa tiedot 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtiville eläkelaitoksille, joilla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella työnantajalta, 17 a §:ssä mainitulta taholta tai eläketurvakeskukselta.

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen on 1

momentin 5 kohdassa ja 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamisen toteuttamiseksi sovittava 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten kanssa siitä, mitä edellä tarkoitettuihin tiedoista voidaan luovuttaa edelleen ja kenelle niitä voidaan edelleen luovuttaa.

17 g §

Työeläkevakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa samaan vakuutusyhtiölain 14 b luvussa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään tai vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla toisella yritykselle sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työeläkevakuutusyhtiö voi luovuttaa 1 momentissa tarkoitettulle toiselle yritykselle asiakaspalvelua, asiakassuhteen hoitoa ja muuta asiakashallintaa varten tarpeelliset tiedot. Tällaisia ovat tiedot työnantajan tai yrittäjän nimestä, henkilö-, yritys- ja yhteisö- sekä asiakastunnuksesta, tiedot yhteydenpitoa varten, tiedot yrityksen omistussuhteista ja vakuutusjärjestelystä, palkkasummasta sekä näihin tietoihin rinnastettavat, asiakashallintaan liittyvät tiedot.

Mitä tässä laissa säädetään salassapitovelvoitteista ja niiden rikkomisesta, koskee myös niitä, jotka ovat saaneet salassa pidettäviä tietoja tämän pykälän perusteella.

17 h §

Joka luovuttaa 17 f ja 17 g §:n nojalla tiedot eteenpäin, on vastuussa siitä, että luovutettavien tietojen sisältö vastaa tietoja, jotka tietojen luovuttaja sai niiden antajalta.

Ennen kuin tietoja luovutetaan 17 f §:n nojalla eteenpäin, tietojen luovuttajan on varmistettava, että tietojen saajalla on lain mukaan oikeus saada luovutettavat tiedot siltä, joka on antanut tiedot tietojen luovuttajalle.

17 i §

Eläketurvakeskuksella ja sen suostumuksella eläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus avata tekninen käyttöyhteys:

1) lakisääteistä sosiaalivakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on tämän tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten;

2) 17 f §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa mainitulle viranomaiselle tai toimielimelle kohdissa tarkoitettujen tietojen antamista varten;

3) tuloverolain (1535/1992) 96 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista eläkevakuutusta harjoittavalle vakuutusyhtiölle rekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä vapaaehtoisen eläkevakuutusmaksun perusteella verotuksessa tehtävän vähennyksen selvittämiseksi;

4) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle 17 f §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten.

Eläketurvakeskuksella on 1 momentissa säädetyn lisäksi oikeus avata tekninen käyttöyhteys 17 f §:n 3 momentin 1 ja 2 kohdassa mainituille tahoille kohdissa tarkoitettujen tietojen antamista varten.

Tekninen käyttöyhteys on kuitenkin oikeus avata 17 f §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten vain, jos tästä on 17 f §:n 4 momentin mukaisesti sovittu.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Jos kuitenkin on kysymys 1 momentin 3 kohdan nojalla avatusta teknisestä käyttöyhteydestä, sen avulla saa hakea salassa pidettäviä henkilötietoja vain asianomaisen henkilön suostumuksella.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

17 j §

Eläkelaitoksen on annettava eläkkeenhaki-

jalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

Rangaistussäännökset

17 k §

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan laiminlyö tämän lain mukaisen vakuutamisvelvollisuuden tai antaa tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalle tämän lain mukaan tarvittavan vakuutusmaksuun vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytyy antamasta näitä tietoja taikka tahallaan pidättää virheellisesti 12 b §:n 1 momentissa tarkoitettua työntekijäin eläkemaksun, on tuomittava, jollei teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *työntekijäin eläkelain mukaisen työnantajavelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

Jos työnantaja tai tämän edustaja, muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, tahallaan laiminlyö tämän lain mukaisen tiedon antamisen tai tahallaan antaa virheellisen tiedon, hänet on tuomittava, jollei teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *työntekijäin eläkelain mukaisen työnantajavelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

Tässä pykälässä tarkoitetaan työnantajalla sitä, joka työsuhteessa tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa teettää työtä, sekä sitä, joka tosiasiallisesti käyttää työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa. Työnantajan edustajalla tarkoitetaan työnantajana olevan oikeushenkilön lakimääräisen tai muun päättävän elimen jäsentä sekä sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä.

Tässä pykälässä rangaistavaksi säädetystä menettelystä tuomitaan rangaistukseen se, jonka velvollisuuksien vastainen teko tai laiminlyönti on. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon asianomaisen asema, hänen tehtäviensä ja toimivaltuksiensa laatu ja laajuus sekä muutenkin hänen osuutensa lainvastaisen tilan syntyyn tai jatkumiseen.

Etuuden takaisinperintä ja kuittaus

18 §

Jos henkilö on saanut tämän lain mukaista etuutta enemmän kuin mihin hänellä on ollut oikeus, aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin.

Aiheettomasti maksettu etuus voidaan jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja etuuden maksamisen ei ole katsottava johtuneen etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan perii takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei saa eläkkeensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on ennakkoperintälain nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa kuitenkin takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos viimeinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän 3 momentin mukaisesti kuittaamalla, siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään viimeisen eläkelaitoksen maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

19 §

Eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella määräämä maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 § :n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästytkorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota

tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

19 c §

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle, kunnalle tai kuntayhtymälle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

19 d §

Tämän lain mukaisen eläkkeen tai muun etuuden viivästyessä eläkelaitoksen on maksettava viivästynyt eläke tai muu etuus viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 § :n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle, ellei kysymys ole 19 c §:n 1 momentissa tarkoitettuna suorituksesta.

21 §

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen eläkettä taikka työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta eläkelautakunnalta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jonka asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Sama koskee vastaavanlaista eläketurvakeskuksen

päätöstä ja eläketurvakeskuksen eläkelaitokselle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaa päätöstä sekä 1 §:n 7 momentissa, 1 c §:n 2 momentissa, 10 a §:n 2 momentissa, 12 §:n 6 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua eläketurvakeskuksen päätöstä.

Yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1—4 momentissa ja 21 a §:n 5—8 momentissa säädetään. Julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 10 d §:n 2 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

21 a §

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, yksityisten alojen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Lain 4 §:n 6 momentti, 4 e §:n 2 momentti, 6 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, 7 §:n 4 momentti, 7 d §:n 1 momentti, 7 f §:n

1 momentin 1 ja 5 kohta, 8 §:n 3 momentti ja 12 c §:n 1 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Jos 10 d §:ssä tarkoitettu julkisten alojen eläkelaitos myöntää 60 vuotta täyttäneelle vuonna 1944—1947 syntyneelle eläkkeenhakijalle työkyvyttömyyseläkkeen yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, yksityisten alojen eläkelaitos ratkaisee hakijan oikeuden yksityisten alojen eläkelakien mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkeasia 4 §:n 8 momentin perusteella ratkaistessaan yksityisten alojen eläkelaitoksen on otettava huomioon julkisten alojen eläkelaitoksen tekemä ratkaisu sekä se, mitä eläketurvakeskuksen 4 §:n 8 momentin perusteella annetuissa ohjeissa todetaan.

Lain 4 §:n 3 momenttia, 4 e §:n 2 momenttia, 10 d §:n 2 ja 4—8 momenttia ja 12 d §:n 1 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

2.

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijäin eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

—————
Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään

silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

3.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 10 §:n 1 ja 4 momentti sekä *väliaikaisesti* 13 a §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 1 momentti laissa 691/1968 ja 4 momentti laissa 314/1995 sekä 13 a § laissa 376/2001, ja
lisätään väliaikaisesti 4 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 560/1993, 1483/1995 ja 631/2002, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy mainitulla lailla 1483/1995 kumotun 3 momentin tilalle uudeksi 3 momentiksi, ja 10 c §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 560/1993, uusi 4 momentti seuraavasti:

4 a §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva yksilöllinen varhaiseläke valtion eläkelain 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla, jollei työntekijäin eläkelain 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

10 §

Työnantaja on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, jonka sosiaali- ja terveysministeriö asianomaisen työeläkekassan tai 2 §:ssä tarkoitettun muun eläkelaitoksen esityksestä vahvistaa kaikille saman alan työntekijöille samaksi prosenttimääräksi niistä palkoista, jotka työnantaja on työsuhteessa oleville työntekijöille suorittanut tämän lain piiriin kuuluvalla työalalla. Tällöin ei kuiten-

kaan oteta huomioon toimihenkilölle eikä muullekaan 1 §:n 2 momentissa tai 3 §:ssä tarkoitettulle työntekijälle maksettua palkkaa. Vakuutusmaksun suoritusajankohdasta ja suoritustavasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Jos työnantaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutusmaksun suorittamisen eikä kehotuksen saatuaan työeläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, työeläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei saa kuitenkaan määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Työeläkekassalla on myös oikeus periä vakuutusmaksun viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko. Työeläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta kertynyt viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä

niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

10 c §

Eläketurvakeskuksen on työntekijän pyynnöstä annettava hänelle kirjallinen ilmoitus siitä työntekijän eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti tarkistetusta yhteenlasketusta palkkamäärästä, josta hänen työsuhteensa perusteella on suoritettu vakuutusmaksuja työeläkekassalle.

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijän eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momen-

tissa, 4 a §:n 2–6 momentissa, 4 b–4 d, 4 f–4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f–7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 10, 10 a–10 d ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 12 d, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16 ja 17 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 e §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3–5 momentissa sekä 17 j, 17 k, 18, 19 b–19 d, 20, 21, 21 a–21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Siltä osin kuin työeläkekassan toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, työeläkekassan toimintaan sovelletaan soveltuvin osin vakuutuskassalain (1164/1992) 165 ja 165 a–165 c §:ää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 4 a §:n 2 momentti, 10 c §:n 4 momentti ja 13 a §:n 1 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

4.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (376/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

—————
Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, la-

—————
kia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

5.

Laki**taitelijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taitelijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 648/2002, seuraavasti:

8 §

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehotuksen saatuaan eläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä muulta ajalta kuin kulu-
massa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Eläkekassalla on myös oikeus periä vakuutusmaksun viivästymisen ajal-

ta korkolain (633/1982) 4 § :n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko. Eläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta kertynyt viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

6.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 2 §:n 3 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 5—8 momentti, 3 c §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 16 a §:n 4 momentti, 16 d §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 28 c §:n 4 ja 6 momentti, 38 §:n 5 momentti, 59 §:n 5 momentti, 59 a §:n 6 momentti ja 63 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 5—8 momentti, 3 c §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 59 §:n 5 momentti ja 59 a §:n 6 momentti laissa 379/2001, 8 §:n 1 momentti laissa 316/1995, 16 a §:n 4 momentti, 16 d §:n 1 momentti ja 38 §:n 5 momentti laissa 1745/1995, 28 c §:n 4 ja 6 momentti laissa 1333/1999 sekä 63 a §:n 1 momentti laissa 836/1996, ja

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 379/2001, uusi 9 momentti, jolloin nykyinen 9 ja 10 momentti siirtyvät 10 ja 11 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 2 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen esittäjä, mitä 2—4 momentissa säädetään, se

yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, eläkkeeseen ei sovelleta, mitä säädetään 17 §:n 2 momentissa oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen ja yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 4 momentissa

viimeisestä eläkelaitoksesta.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 8 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkkeen käsittelyyn ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 3—6 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä yksityisten että julkisen alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan, mitä 3—6 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen laitoksen järjestelyä noudatetaan myös 7 ja 8 momentissa säädettyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

3 c §

Jos eläkekassa on 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimissaan maksanut työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkekassalle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tar-

kemmin sopivat.

8 §

Määräajassa suorittamatta jääneelle maksumulle on työnantajan maksettava viivästymisen ajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan.

16 a §

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 14 §:ssä säädetyn eläkeiän. Jos työsuhde on päätetty 11 §:n 6 momentin nojalla, katsotaan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrää ennen työntekijän eläkelain 8 §:n 1 momentin mukaisen yhteensovituksen tekemistä siten laskettuna on suurempi.

16 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyn, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän tämän lain alaisessa työsuhhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 18 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus kokonaiseläketurvaan, pidetään työsuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

17 §

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä tai 15 §:n 5 momentissa tarkoi-

tetulla työntekijällä yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 tai 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 24 tai 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla, jollei 2 §:n 6 momentista muuta johdu.

28 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt. Työkyvyttömyyseläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta.

28 c §

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkekassan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Eläke maksetaan 1—5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 3 momentissa tarkoitettulle toimielimelle, kunnalle tai kuntayhtymälle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkekassalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

38 §

Sillä tunnustetun päällystöjärjestön erikseen valtuuttamalla henkilöllä, joka ei ole 36 §:n 1 momentin mukaan hallituksessa jä-

senyysvuorossa, on oikeus olla saapuvilla hallituksen kokouksessa ja osallistua siellä keskusteluun. Samanlainen oikeus on radiosähköttäjiä edustavalla henkilöllä. Sosiaali- ja terveysministeriö nimittää radiosähköttäji- en edustajan ja hänelle henkilökohtaisen varamiehen hallituksen jäsenet nimittäessään. Radiosähköttäji- en edustajan ja hänen varamiehensä tehtävästä vapauttamiseen ja nimitämiseen kesken hallituksen toimikauden noudatetaan soveltuvin osin, mitä hallituksen jäsenen ja hänen varamiehensä osalta säädetään.

59 §

Eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1—4 momentissa ja 59 a §:n 5—8 momentissa säädetään. Julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

59 a §

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, eläkekassan on toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

63 a §

Tämän lain mukaisen eläkkeen tai muun etuuden viivästyessä eläkekassan on maksettava viivästynyt eläke tai muu etuus viiväs-

tysajalta korotettuna. Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 § :n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2004.

Jos 2 §:ssä tarkoitettu julkisten alojen eläkelaitos myöntää 60 vuotta täyttäneelle vuonna 1944—1947 syntyneelle eläkkeenhakijalle työkyvyttömyyseläkkeen yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, yksityisten alojen eläkelaitos ratkaisee hakijan oikeuden yksityisten alojen eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkeasiaa 15 §:n 9 momentin perusteella ratkaistessaan yksityisten alojeneläkelaitoksen on otettava huomioon julkisten alojen eläkelaitoksen tekemä ratkaisu sekä se, mitä eläketurvakeskuksen 15 §:n 9 momentin perusteella annetuissa ohjeissa todetaan.

Lain 2 §:n 3 ja 5—9 momenttia, 3 c §:n 1 momenttia ja 17 §:n 2 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

7.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (379/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

—————
Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään

silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

8.

Laki**yrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 9 §:n 4 momentti, 12 §:n 5 momentti ja 17 §:n 4 ja 5 momentti sekä *väliaikaisesti* 17 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 4 momentti laissa 393/1995, 12 §:n 5 momentti laissa 1334/1999 ja 17 §:n 1 momentti laissa 35/2002, sekä

lisätään 17 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1485/1995 ja mainitussa laissa 35/2002, uusi 5, 6 ja 8 momentti, jolloin muutettu 5 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

9 §

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Eläkelaitoksen on pyydettyessä annettava tässä momentissa tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle ja yhteisölle tämän momentin mukaiseen vastuuseen vaikuttavat tiedot.

12 §

Jos yrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 10 ja 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 12 d, 14 ja 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 e §:n 1 momentissa, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 g ja 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3—5 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa sekä 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Työntekijäin eläkelain 17 d §:n 3 momentin, 17 f §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan sekä 17 k §:n 2—4 momentin säännöksiä sovellettaessa yrittäjä rinnastetaan mainitussa laissa tarkoitettuun työnantajaan ja 17 e §:n 1 momenttia sovellettaessa mainitussa laissa tarkoitettuun työntekijään.

Yrittäjä on velvollinen viipymättä antamaan eläkelaitokselle tiedot tämän lain mukaisen yrittäjätoimintansa alkamisesta sekä yrittäjätoimintansa laadussa, laajuudessa tai muodossa taikka yrittäjän työpanoksessa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Niin ikään yrittäjä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisen yrittäjätoimintansa päättymisestä.

Yrittäjän 5 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia yrittäjältä selvityksen 5 momentissa mainituista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, vakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon, työtuloon ja eläkeoikeuteen.

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaiselta tämän lain toimeenpanossa välttämättömät tiedot. Eläke-

laitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus saada mainitut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on veroviranomaisen vaatimuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Eläkelaitoksen on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, annettava tiedot:

1) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettujen etuuksien laskemista varten;

2) verohallinnolle sairausvakuutuslaissa tarkoitettun sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 17 §:n 1 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

9.

Laki**yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjien eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (378/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään

silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

10.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 19 §:n 6 ja 7 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 19 §:n 6 momentti laissa 751/1974 ja 7 momentti laissa 37/1987,
muutetaan 10 §:n 5 momentti, 12 §:n 4 momentti ja 19 §:n 4 ja 5 momentti sekä *väliaikaisesti* 19 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 5 momentti laissa 1282/2001, 12 §:n 4 momentti laissa 1335/1999, 19 §:n 1 momentti laissa 377/2001 ja 4 ja 5 momentti mainitussa laissa 751/1974, sekä

lisätään lakiin uusi 19 a – 19 c § seuraavasti:

10 §

Edellä 1 §:n 2 momentin 1—3 tai 6 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevän aviopuolisonsa ja perheyriksen jäsenen sekä 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun henkilön vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta toisen henkilön vakuutusmaksuista ei kuitenkaan ole sellaisella 1 §:n 2 momentin 1—3 tai 5 kohdassa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on pyydettyessä annettava tässä momentissa tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle ja yhteisölle tä-

män momentin mukaiseen vastuuseen vaikuttavat tiedot.

12 §

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa,

5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 12 d, 14 ja 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 e §:n 1 momentissa, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3—5 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa sekä 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Työntekijäin eläkelain 17 §:n 2 ja 3 momentin, 17 d §:n 3 momentin, 17 f §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan sekä 17 k §:n 2—4 momentin säännöksiä sovellettaessa maatalousyrittäjä rinnastetaan mainitussa laissa tarkoitettuun työnantajaan ja 17 e §:n 1 momenttia sovellettaessa mainitussa laissa tarkoitettuun työntekijään.

Siltä osin kuin eläkelaitoksen toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, eläkelaitoksen toimintaan sovelletaan soveltuvin osin vakuutuslainsäädännön (1164/1992) 165 ja 165 a—165 c §:ää.

19 a §

Maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä antamaan maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tiedot tämän lain mukaisen maatalousyrittäjätoimintansa alkamisesta sekä yrittäjätoimintansa laadusta, laajuudesta tai muodosta taikka maatalousyrittäjän työpanoksensa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Niin ikään maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisen yrittäjätoimintansa päättymisestä.

Maatalousyrittäjän 1 momentissa tarkoitusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia maatalousyrittäjältä selvityksen 1 momentissa mainituista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, vakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon, työtuloon ja eläkeoikeuteen.

19 b §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille

16 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksella olisi oikeus saada nämä tiedot muutoinkin erikseen. Etuuden hakijalle tulee ilmoittaa etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaiselta ja maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitettuja rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1139/1994) tarkoitettuja viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen kalastusta koskevien tehtävien toimeenpanossa. Eläketurvakeskuksella ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus saada mainitut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on veroviranomaisen vaatimuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Nämä tiedot on annettava eläkelaitokselle vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä siten kuin maatalousyrittäjien eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

19 c §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, annettava tiedot:

1) liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä mainituille vakuutusyhtiöille sekä Liikennevakuutuskeskukselle ja Valtiokonttorille sen vuosityöansion määräämistä varten, jota tarvitaan liikennevahingon korvausta laskettaessa;

2) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettujen etuuksien laskemista varten;

3) verohallinnolle sairausvakuutuslaissa tarkoitettun sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten.

Jos maatalousyrittäjien eläkelaitos suorittaa vajaavaltaiselle 9 a §:ssä tarkoitettun maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen va-

kuutussumman, eläkelaitoksen tulee viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä ilmoittaa vakuutussummasta sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella vajaavaltaisella on kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Lain 19 §:n 1 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

11.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (377/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

—————
Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään

silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

12.

Laki**luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 24 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1336/1999, seuraavasti:

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvien osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9, 10 c ja 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 18, 19, 19 b—19 d, 20, 21,

21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

13.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1337/1999, seuraavasti:

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n 2—

7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä, 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

14.**Laki****maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1338/1999, seuraavasti:

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4

momentissa sekä 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

15.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 40 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1339/1999, seuraavasti:

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19

c §:n 2—7 momentissa, 19 d , 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

—————
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 2004.

16.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 3 a §, 7 c §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 b §:n 1 momentti, 17 b §:n 4 ja 6 momentti, 23 §:n 5 momentti, 23 b §:n 5 ja 6 momentti sekä 25 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 a §, 16 b §:n 1 momentti, 23 §:n 5 momentti, 23 b §:n 5 ja 6 momentti sekä 25 §:n 3 momentti laissa 381/2001, 7 c §:n 1 momentti laissa 1671/1995, 14 §:n 1 momentti laissa 837/1996, 15 §:n 1 momentti laissa 1229/1999 ja 17 b §:n 4 ja 6 momentti laissa 625/2000, sekä

lisätään 17 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 625/2000, uusi 1 momentti, jolloin nykyiset 1—3 momentti siirtyvät 2—4 momentiksi, muutettu 4 momentti 5 momentiksi, 5 momentti 6 momentiksi ja muutettu 6 momentti 7 momentiksi, seuraavasti:

3 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että kunnallisen eläkelain (549/2003), evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966), Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) (*julkisten alojen eläkelait*) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa valtiokonttorin omasta päätöksestä ja muiden julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettuna eläkelaitoksen (*yksityisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos edunsaajan eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty kunnallisessa eläkelaitoksessa, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastossa, Kansaneläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettua tehtävää myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava eläketapahtuman ja eläkeiän tai tätä alemman eroamisiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*) tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, se julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos valtiokonttori 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan nojalla tai kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työnteki-

jään eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, valtiokonttorin on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos valtiokonttori ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisen alojen eläkelakien mukaiseen eläketurvaan ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 6 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkettä käsiteltäessä ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 1—4 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva-aika tai sitä vastaava ansio sekä julkisten alojen että yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Julkisten alojen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos voivat sopia siitä, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta noudatetaan myös 5 ja 6 momentissa säädettyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toi-

mivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

7 c §

Jos edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on hänen tämän lain alaisessa palveluksessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 16 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa palveluksessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus kokonaiseläketurvaan, pidetään palveluksen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka edunsaajalla olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

14 §

Tämän lain mukaisen eläkkeen viivästyessä maksetaan se viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa eläkkeestä, joka suoritetaan lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

15 §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, vanhuuseläkettä kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Yksilöllistä varhaiseläkettä maksetaan edellä säädetyn mukaisesti kuitenkin aikaisintaan eläkkeen tai ennakkopäätöksen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläkettä maksetaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana edunsaaja täyttää 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetut eläkkeen

saamisen edellytykset. Jos edunsaaja on saanut 9 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimatoimiston todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 9 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päivärahatoimistuksen antamisesta, työttömyyseläkettä maksetaan työvoimatoimiston todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Tämän lain mukaista eläkettä ei kuitenkaan makseta siltä ajalta, jolta edunsaajalla on oikeus saada lain tai työehtosopimuksen taikka työsopimuksen mukaista irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta taikka jolle ajalle hänen muun sopimuksen tai järjestelyn perusteella työnantajalta saamansa taloudellinen etuus, lukuun ottamatta työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta, voidaan jaksottaa henkilön vakiintuneena pidettävän palkan perusteella.

16 b §

Jos valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain, kunnallisen eläkelain, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, kunnallinen eläkelaitos, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahasto, Kansaneläkelaitos ja valtiokonttori asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

17 b §

Jos edunsaajalle on myönnetty työkyvyttömyyseläke takautuvasti ja työnantaja on maksanut edunsaajalle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle, kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 15 a §:n 4 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle eikä sitä makseta työnantajalle myöskään silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan pal-

kasta muun lain nojalla. Jos edunsaajalle on myönnetty kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus ja työnantaja on maksanut tai maksaa edunsaajalle samalta ajalta palkkaa, menetellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin edellä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta säädetään.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt edunsaajalle laitoshoidoa tai -huoltoa taikka perhehoitoa, valtiokonttorin on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, Kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle, kunnalle tai kuntayhtymälle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

23 §

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä pykälässä ja 23 b §:n 5—8 momentissa säädetään. Silloin kun valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin kunnallisessa eläkelaiissa, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaiissa, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä tai yksityisten alojen eläkelaiissa säädetään. Tällöin kunnallisen eläkelaitoksen, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahaston, Kansaneläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydyttävä valituksesta valtiokonttorin lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos

valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

23 b §

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antama päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava valtiokonttorille 23 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta, kunnalliselta eläkelaitokselta, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastolta tai Kansaneläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, valtiokonttori antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, valtiokonttorin on 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

25 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun valtiokonttori on

3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheuttomasti. Siltä osin kuin valtiokonttori on maksanut aiheuttomasti kunnallisen eläkelain, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laissa säädetään. Valtiokonttori antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos valtiokonttori perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, sovelletaan 1 momenttia ja siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 3 a §:n 1—7 momenttia ja 16 b §:n 1 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työtai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

17.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (381/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan virkattai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikai-

semmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamikuuta 2004.

18.

Laki

valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion perhe-eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (382/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

—————
Lakia sovelletaan perhe-eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu, mitä valtion eläkelain 3 a §:n 1—8 momentissa säädetään, tätä lakia ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä

myönnettävään perhe-eläkkeeseen.
—————

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

19.

Laki**kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (383/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

—————
 Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan virkattai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikai-

semmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

—————
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

20.

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 4 §:n 4—10 kohta, 12 §:n 1 momentin 3 kohta, 71 §:n 3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 103—106 §, 127 §:n 2 momentti, 136 §:n 1 momentti, 153 §:n 3 momentti ja 160 §:n 1 ja 2 momentti sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 11—14 kohta ja 107 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) julkisten alojen eläkeläillä tätä eläkeläisiä ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 4, 7 ja 8 kohdassa mainittua lakia ja näitä lakeja vastaavia perhe-eläkelakeja;

5) yksityisten alojen eläkeläillä työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1 ja 2 sekä 10—13 kohdassa mainittuja lakeja;

6) työeläkkeellä työeläkelain mukaisia eläkkeitä;

7) täysitehoisella eläkkeellä eläkettä, jota määrättäessä on otettu huomioon vanhuuseläkeiän täyttämiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio;

8) tulevalla ajalla eläketapahtuman ja vanhuuseläkeiän täyttämisen välistä aikaa;

9) eläkepalkalla jokaisesta palvelussuhteesta määrättävää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa;

10) indeksilukua vastaavilla rahamäärillä summia, jotka tarkistetaan vuosittain tammi-kuun alusta työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamis-

ta varten vahvistettavan indeksiluvun mukaan;

11) edunjättäjällä henkilöä, jonka jälkeen suoritetaan tämän lain mukaista perhe-eläkettä;

12) edunsaajalla henkilöä, jolla on oikeus saada tämän lain mukaista perhe-eläkettä.

13) julkisten alojen eläkelaitoksella kunnallista eläkelaitosta, valtiokonttoria, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastoa ja Kansaneläkelaitosta sen henkilöstön eläkkeiden hoitajana; sekä

14) yksityisten alojen eläkelaitoksella yksityisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta huolehtivaa eläkelaitosta.

12 §

Erityinen vanhuuseläkeikä

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos hän ennen 65 vuoden iän täyttämistä on saanut vanhuuseläkkeen, joka ajalta ennen 1 päivää tammi-kuuta 1995 on määrätty valtion eläkelain (280/1966) 10 §:n 2 momenttia tai sitä vastaavia säännöksiä soveltaen:

3) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n nojalla;

71 §

Eläkepalkan laskeminen eräissä erityistilanteissa

Jos palvelussuhde on katkaistu automaattisesti, katsotaan sen kuitenkin 70 §:ää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä ennen 76 §:n mukaisen yhteensovituksen tekemistä siten laskettuna on suurempi. Jos palvelussuhde on katkaistu automaattisesti, eläkepalkan valintavuosiin ei lueta katkaisun jälkeisen palvelussuhteen päättymisvuotta.

73 §

Harkinnanvarainen eläkepalkka

Jos työntekijän taikka edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjättäjän palvelussuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 70 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa palvelussuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voidaan pitää vakiintuneena, pidetään palvelussuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä ansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Edellytyksenä on, että mainitulla seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus kokonaiseläketurvaan.

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä tai luottamushenkilö on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen

eläkelain taikka yksityisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa, kunnallinen eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta päätöksestään sekä muiden julkisten alojen eläkelakien ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän tai luottamushenkilön eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitetut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

104 §

Tulevan ajan eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 103 §:ssä säädetään, se julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen eläkelakien tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkettä käsittelyyn ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 103 §:ssä säädetään. Näin menetellään myös, kun osaaikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten alojen eläkelain tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn so-

velletään, mitä 103 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkettä laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen eläkelakien tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

105 §

Neuvotteluvollisuus

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tai kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitetun yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuu-kaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisten alojen eläkelakien piiriin kuuluvaan eläketurvaan ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 103 §:n 1 momentissa säädetään.

106 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 104 §:n 2 momentista muuta johdu.

107 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyihin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyjä noudatetaan myös 104 §:n 2 momentissa ja 106 §:ssä säädettyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

127 §

Eläkkeen maksaminen sosiaalihuollon toimielimelle

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, kunnallisen eläkelaitoksen on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

136 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos kunnallinen eläkelaitos on 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä luvussa säädetään. Silloin kun kunnallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaiissa tai yksityisten alojen eläkelaiissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa pyydetävä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

160 §

Muutoksenhaku päätösyhdistelmään

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava kunnalliselle eläkelai-

tokselle 157 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydetävä valituksesta lausunto muulta julkisten alojen eläkelaitokselta tai yksityisten alojen eläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden eläkelaitosten hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain yksityisten alojen eläkelaitokselta ja siltäkin ainoastaan silloin, kun kysymyksessä on 105 §:ssä tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, kunnallinen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, kunnallisen eläkelaitoksen on 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 159 §:n 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 159 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

21.

Laki**kunnallisen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain voimaanpanolain (550/2003) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Kunnallisen eläkelain 24 §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004 lukien. Kunnallisen eläkelain 7 lukua, 96 §:n toisen virkkeen toista ja kolmatta lausetta, 115 §:n 4 momenttia, 120 §:n 4 momenttia, 121 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 136 §:ää, 153 §:n 3 momenttia, 160 §:ää ja 161 §:n 3 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee 1 päivänä tammikuuta

2004 tai sen jälkeen vireille tulleeella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin toisessa virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen näiden säännösten voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään säännösten voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon tämän momentin toisessa virkkeessä mainittuja säännöksiä ei ole sovellettu, näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

22.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 1 §:n 3 momentti, 1 a §:n 2 momentti, 4, 5 c ja 5 d §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 7 a §:n 1, 2 ja 3 momentti, 7 b §:n 1 ja 3 momentti, 7 c ja 8 §, 8 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 9—11 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1316/1995, 1 a §:n 2 momentti laissa 1372/1997, 5 c ja 5 d §, 8 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 10 § laissa 1675/1993, 7 §:n 1 ja 2 momentti ja 7 a §:n 3 momentti laissa 1233/1999, 7 a §:n 1 ja 2 momentti, 7 b §:n 1 ja 3 momentti sekä 7 c § laissa 938/1996, 8 § laissa 1004/1987, 9 § laissa 112/1983 ja 11 § laissa 1042/1973, sekä

lisätään lakiin uusi 5 e, 6 a ja 6 b § sekä 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 938/1996 ja 1233/1999, uusi 5 momentti, 7 a §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 938/1996 ja 1233/1999, uusi 5—8 momentti ja 7 d §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 938/1996, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 10 a—10 f § seuraavasti:

1 §

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi kirkon keskusrahaston kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan kirkon keskusrahaston kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

1 a §

Tulevaa aikaa ei liitetä tämän pykälän mukaan eläkeajaksi luettaviin palvelussuhteisiin. Jos edunsaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta valtion eläkelain 5 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun täysitehoiseen eläkkeeseen minäkään työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön mukaisen virka- tai työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella, tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika. Tulevan ajan huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin, että edunsaajan tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saamat ansiot ovat vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu rahamäärä kaksitoistakerlaisena eläketapahtumaa edeltävän 360 päivän ajalta. Tulevan ajan eläkepalkkana pide-

tään sanottujen 360 päivän ajalta tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saatuja työansioita valtion eläkelain 7 a §:n mukaisesti vähennettynä ja jaettuna 12:lla.

4 §

Kirkon keskusrahastolla on valta erityisistä syistä määrätä, että eläkeajaksi luetaan kokonaan tai osaksi aika 23 ikävuoden täyttämisen jälkeen muussakin kuin 1 §:ssä mainitussa palveluksessa.

5 c §

Jos edunsaajalla on oikeus saada työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua päivärahaa, tapaturmaeläkettä, korvausta, ansionmenetykskorvausta tai elinkorkoa, voidaan tämän lain mukainen eläke sen estämättä, mitä valtion eläkelain 11 ja 12 §:ssä säädetään, suorittaa ottamatta huomioon sanottua etuutta, kunnes sen määrä on lopullisesti ratkaistu. Edunsaajan oikeus sanottuun etuuteen siirtyy kirkon keskusrahastolle siltä osin kuin etuus olisi yhteensovituksessa vähentänyt eläkettä.

5 d §

Jos edunsaaja on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jollei hänellä ole huoltajaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, voi kirkon keskusrahaston hyväksymä edunsaajan lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö edunvalvojana käyttää edunsaajan puhevaltaa tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

5 e §

Jos edunsaajalle on myönnetty työkyvyttömyyseläke takautuvasti ja työnantaja on maksanut edunsaajalle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle, kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta työnan-

tajalle siltä osin kuin se on valtion eläkelain 15 a §:n 4 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle eikä sitä makseta työnantajalle myöskään silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta muun lain nojalla. Jos edunsaajalle on myönnetty kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus ja työnantaja on maksanut tai maksaa edunsaajalle samalta ajalta palkkaa, menetellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin edellä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta säädetään.

Jos edunsaaja on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkinatukea taikka työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista koulutustukea tai työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain (1402/1997) mukaista koulutuspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, kirkon keskusrahaston on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, koulutustuen tai koulutuspäivärahan määrää.

Jos edunsaaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain (347/1956) 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, kirkon keskusrahaston on suoritettava takautuva eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Samoin voidaan menetellä, jos edunsaaja on saanut kansaneläkelain mukaista eläkettä samalta ajalta, jolta kirkon keskusrahasto 7 b §:n 3 momentin mukaisesti oikaisee tai muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän.

Jos edunsaaja on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä maksetaan sosiaalihuoltolain (710/1982)

6 §:n 1 momentissa tarkoitettun toimielimen hakemuksesta sille jo annetun toimeentulotuen korvaamiseksi.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt edunsaajalle laitoshoidon tai –huoltoa taikka perhe-hoitoa, kirkon keskusrahaston on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai –huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Jos edunsaaja on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa, aikuisopintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, kirkon keskusrahaston on kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun opintotuen määrää.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, Kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle taikka kunnalle tai kuntayhtymälle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty kirkon keskusrahastolle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

6 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain (549/2003), Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) (*julkisten alojen eläkelait*) tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa kirkon keskusrahaston omasta päätöksestä ja muiden julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-

eläketurvasta huolehtivien työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettun eläkelaitoksen (*yksityisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos edunsaajan eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty valtiokonttorissa, kunnallisessa eläkelaitoksessa, kansaneläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*) tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen esittämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, se julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos kirkon keskusrahasto 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan nojalla tai kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun rahamäärän kolminkertaisena, kirkon keskusrahaston on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kirkon keskusrahasto ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisten alojen eläkelakien mukaiseen eläketurvaan ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työ-

kyvyttömyyseläke, jollei 6 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkettä käsiteltäessä ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 1—4 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva-aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovelletaan niissäkin tilanteissa, joista 5 ja 6 momentissa säädetään. Tällöin eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

6 b §

Jos kirkon keskusrahasto on 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain, valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannuk-

set peritään siten kuin eläketurvakeskus, valtiokonttori, kunnallinen eläkelaitos, Kansaneläkelaitos ja kirkon keskusrahasto asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

Jos 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

7 §

Kirkon keskusrahaston eläkeasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla valtion eläkelautakuntaan. Päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta valtion eläkelain 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa hakea muutosta. Eläkelautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla vakuutus-oikeuteen. Valitusoikeus on eläkkeen hakijalla tai saajalla ja eläkeasiamiehellä. Vakuutus-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisannista. Kirkon keskusrahaston ja valtion eläkelautakunnan päätös saadaan antaa tiedoksi asianomaisille ja eläkeasiamiehelle lähettämällä se hänelle postitse. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytettä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

Kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä pykälässä ja 7 a §:n 5—8 momentissa säädetään. Silloin kun kirkon keskusrahaston päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin valtion eläkelaiissa, kunnallisisissa eläkelaiissa, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä tai yksityisten alojen eläkelaiissa säädetään. Tällöin valtiokonttorin, kunnallisen eläkelaitoksen, Kansaneläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydyttävä valituksen-

ta kirkon keskusrahaston lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

7 a §

Asianosaisen on toimitettava valituskirjelmänsä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa 7 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa kirkon keskusrahastolle.

Jos kirkon keskusrahasto hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 7 §:ssä säädetään.

Jos kirkon keskusrahasto ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 2 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa valtion eläkelautakunnan tai, jos valitus koskee valtion eläkelautakunnan päätöstä, vakuutusosikkeen käsiteltäväksi. Kirkon keskusrahasto voi tässäkin tapauksessa väliaikaisella päätöksellä oikaista valituksenalaisen päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, kirkon keskusrahaston on heti ilmoitettava sille väliaikaisesta päätöksestä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava kirkon keskusrahastolle 7 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydettyä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai valtiokonttorilta, kunnalliselta eläkelaitokselta tai kansaneläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 6 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, kirkon keskusrahasto antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuu päätösyhdis-

telmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, kirkon keskusrahaston on 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menetellään siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään. Jos kysymyksessä on 6 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne ja yksityisten alojen eläkelaitos ei hyväksy valittajan vaatimuksia, kirkon keskusrahaston on siirrettävä valitus yksityisten alojen eläkelaitoksen päätöstä koskevalta osin työntekijäin eläkelain 20 §:ssä tarkoitettuun eläkelautakuntaan, ja valituksen osalta menettellään siten kuin työntekijäin eläkelain 21 ja 21 a §:ssä säädetään.

Kun päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään valtion eläkelautakunnassa tai vakuutusosikeudessa tai kun on kysymys lainvoimaisen päätösyhdistelmän poistamisesta tai oikaisemisesta eläkkeensaajan eduksi taikka kun päätösyhdistelmässä on hallintolain (434/2003) 50 tai 51 §:ssä tarkoitettu virhe, sovelletaan tämän lain ja hallintolain säännöksiä, jollei vakuutusosikeuslaissa (132/2003) toisin säädetä.

7 b §

Jos eläkettä koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisesti ei ole lainmukainen, vakuutusosikeus voi kirkon keskusrahaston esityksestä tai sen hakemuksesta, jota asia koskee, kuultuaan muita asianosaisia poistaa päätöksen ja ottaa tai määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Tehtyään edellä mainitun esityksen kirkon keskusrahasto voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti keskeyttää eläkkeen maksamisen tai

maksaa sen esityksen mukaisena.

 Jos kysymys on evätyen edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, kirkon keskusrahasto voi aikaisemman päätöksen estämättä käsitellä asian uudelleen.

7 c §

Kirkon keskusrahaston ja valtion eläkelautakunnan lainvoimainen etuuden takaisinperintää koskeva päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee myös kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

7 d §

 Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun kirkon keskusrahasto on 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheuttomasti. Siltä osin kuin kirkon keskusrahasto on maksanut aiheuttomasti valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain, kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n tai yksityisten alojen eläkeläiden mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laeissa säädetään. Kirkon keskusrahasto antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos kirkon keskusrahasto perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, sovelletaan 1 momenttia ja siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään kirkon keskusrahaston viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

8 §

Tämän lain mukaista eläketurvaa varten jokaisen evankelis-luterilaisen seurakunnan on maksettava kirkon keskusrahastolle kirkkolain (1054/1993) 22 luvun 8 §:n 2 kohdassa säädetty eläkemaksu.

Kirkolliskokous vahvistaa ne perusteet,

joiden mukaan 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisesta eläketurvasta aiheutuviin kustannuksiin. Kirkon keskusrahastolla on valta päättää, onko kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön tahi siirtolaistyössä muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa olevan henkilön eläketurvasta suoritettava kirkon keskusrahastolle korvausta, sekä korvauksen määrästä.

8 a §

 Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän eläkemaksun palveluksessaan olevan henkilön ennakoperintälain (1118/1996) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua palkasta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkasta ja tilittää sen kirkon keskusrahastolle kirkon keskusrahaston määräämällä tavalla.

Lain soveltamispiiriin kuuluva henkilö voi vaatia oikaisua työntekijän eläkemaksuun kirkon keskusrahastolta. Haettaessa muutosta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen noudatetaan mitä tässä laissa säädetään.

9 §

Jos eläkkeen saaja nimitetään valtion, kunnan, kuntainliiton, kirkon, sen seurakunnan, seurakuntayhtymän tai seurakuntainliiton virkaan tai toimeen taikka määrätään hoitamaan tällaista virkaa tai tointa taikka otetaan mainitun yhteisön palvelukseen työsuhteeseen, määrää kirkon keskusrahasto, onko ja kuinka paljon hänen eläkkeestään tämän johdosta pidätettävä.

10 §

Kirkon keskusrahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomai-

selta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, sekä yksityiseltä työnantajalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämistä ja käsiteltävänä olevan eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammatti-henkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeen- tai etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutukselta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei hakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kirkon keskusrahastolla ja muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 momentissa mainitut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 1 momentin 2 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta kohtuullinen palkkio.

10 a §

Eläkkeenhakijan on annettava kirkon keskusrahastolle eläkeasian käsittelemistä ja ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle työkykynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeytymisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestä ansiotyöhön.

Työttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestä ansiotyöhön, josta saava ansiotulo on vähintään valtion eläkelain

18 a §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitun rahamäärän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestäään vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa valtion eläkelain 9 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle:

1) työaikajärjestelyjen muutoksista, jos niillä on vaikutusta hänen ansioihinsa;

2) muista kuin yleisistä palkankorotuksista;

3) virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan päättymisestä tai uuden alkamisesta;

4) yli kuuden viikon yhdenjaksoisesta työstä poissaolosta;

5) muutoksista yrittäjätoiminnassa; sekä

6) uuden työeläkkeen alkamisesta.

Evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaiissa (258/1970) tarkoitetun leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle solmimastaan avioliitosta. Jos evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaiissa tarkoitettua lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjäntäjän leskelle tai tämän puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi ottamisesta kirkon keskusrahastolle.

Eläkkeensaajan 2—5 momentissa tarkoitusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta kirkon keskusrahasto voi vaatia eläkkeensaajalta selvityksen 2—5 momentissa mainituista ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut edellä tarkoitettuja kirkon keskusrahaston vaatimia selvityksiä kirkon keskusrahastolle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, asia voidaan ratkaista käytettävissä olevilla tiedoilla.

10 b §

Työnantaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle vähintään kolmannesvuosittain tämän lain piiriin kuuluvien edunsaajien nimet, henkilötunnukset, palvelusten alkamis- ja päättymispäivät, palkka- ja palkkiotiedot sekä palvelusaikoja ja keskey-

tyksiä koskevat tiedot. Lisäksi työnantaja on velvollinen antamaan kirkon keskusrahastolle palkka- ja palkkiotiedot kalenterivuoden päättyessä jatkuvista edellä mainituista palveluksista sekä muut edunsaajien eläkeoikeuteen ja työnantajan maksuvelvollisuuteen liittyvät tiedot. Jos työnantaja jättää ilmoittamatta kirkon keskusrahastolle edellä tarkoitettut tiedot tai ilmoittaa ne myöhemmin kuin kirkon keskusrahaston 5 momentin perusteella antamissa määräyksissä edellytetään, voidaan 8 §:ssä tarkoitettu eläkemaksu määrätä suoritettavaksi kohtuullisesti korotettuna, kuitenkin enintään kaksinkertaisena.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työnantaja on velvollinen pyydettäessä antamaan kirkon keskusrahastolle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle sellaiset tämän lain piiriin kuuluvan edunsaajan työskentelyä ja työolosuhteita koskevat ja muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläketai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

Pyydettäessä työnantajalta eläkeenhakijan eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja työnantajalle saadaan ilman edunsaajan suostumusta ilmoittaa vain ne häntä koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainittujen asioiden päätöksenteossa tarvittavien tietojen yksilöimiseksi.

Kirkon keskusrahastolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus.

Kirkon keskusrahasto pitää rekisteriä tämän lain piiriin kuuluvien edunsaajien eläkeoikeuteen vaikuttavista tämän pykälän ja 10 §:n perusteella saamista tiedoista. Kirkon keskusrahastolla on oikeus antaa määräyksiä työnantajille siitä, milloin ja missä muodossa tiedot ilmoitetaan kirkon keskusrahastolle.

10 c §

Kirkon keskusrahastolla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa työnantajan kirjanpitoa varten ja tämän lain nojalla myönnetystä etuuk-

sista aiheutuvan kirkkolain 22 luvun 8 §:n 4 kohdassa tarkoitettun maksun määrittämistä varten tiedot eläkkeensaajalle myönnetystä tämän lain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä sekä edellä mainittuja tarkoituksia varten myös muut välttämättömät tiedot sille työnantajalle, jonka palveluksessa etuuden saanut on tai jonka palveluksen perusteella työnantajan maksu määräytyy. Kirkon keskusrahastolla on myös oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta edunsaaja siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji ja alkamis- ja päättymisajankohta työnantajan palveluksen päättämistä varten.

10 d §

Kirkon keskusrahastolla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan kansainvälisen säädöksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) 10 ja 10 b §:n nojalla saamansa tiedot eläketurvakeskukselle ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—5, 7 ja 9—13 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtiville eläkelaitoksille, joilla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella työnantajalta, 10 §:ssä mainitulta taholta tai eläketurvakeskukselta;

3) eläketurvakeskukselta ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—5, 7 ja 9—13 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot kansaneläkelaitokselle tai muulle sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella;

4) ministeriöille, verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle ja yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaisista etuutta saaneen edunsaajan henkilö-

tunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä poliisi- ja syyttäväviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten; tässä lainkohdassa tarkoitetuissa tilanteissa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa;

5) verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

6) työntekijöiden ryhmähenkivakuutuksen korvaustoimintaa henkivakuutus- ja tapaturmavakuutusyhtiöiden valtuuttamana hoitavalle työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolille ja maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tämän lain mukaisessa palveluksessa olleiden, alle 65-vuotiaina kuolleiden edunsaajien nimet, henkilötunnukset, kuolinpäivät ja palveluksiin liittyvät tiedot, heidän edunsaajiensa nimet ja henkilötunnukset sekä muut vastaavanlaiset tiedot, joita tarvitaan ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman myöntöedellytysten täyttymistä ratkaistaessa, sekä vastaavat tiedot valtiokonttorille ja kunnalliselle eläkelaitokselle ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen käsittelemiseksi.

Kirkon keskusrahaston on 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamisen toteuttamiseksi sovittava eläketurvakeskuksen ja asianomaisten eläkelaitosten kanssa siitä, mitä edellä tarkoitetuista tiedoista voidaan luovuttaa edelleen ja kenelle niitä voidaan edelleen luovuttaa.

Kirkon keskusrahaston on ennen tietojen luovuttamista tämän pykälän nojalla eteenpäin varmistettava, että tietojen saajalla on lain mukaan oikeus saada luovutettavat tiedot niiden alkuperäiseltä luovuttajalta. Kirkon keskusrahasto on vastuussa siitä, että luovutettavien tietojen sisältö vastaa niitä tietoja, jotka se sai alkuperäiseltä luovuttajalta.

10 e §

Kirkon keskusrahastolla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus avata tekninen käyttöyhteys:

1) lakisääteistä sosiaalivakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on tämän tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten;

2) 10 d §:n 1 momentin 1—3 ja 6 kohdassa mainitulle viranomaiselle tai toimielimelle mainituissa kohdissa tarkoitettujen tietojen antamista varten;

3) tuloverolain (1535/1992) 96 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista eläkevakuutusta harjoittavalle vakuutusyhtiölle rekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä vapaaehtoisen eläkevakuutusmaksun perusteella verotuksessa tehtävän vähennyksen selvittämiseksi.

Kirkon keskusrahastolla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys työnantajalle 10 b §:ssä tarkoitettujen tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi. Kirkon keskusrahastolla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys myös eläketurvakeskukselle ja muille eläkelaitoksille tietojen antamista varten edun saajalle itselleen hänen tämän lain mukaisesta eläketurvasta.

Tekninen käyttöyhteys on kuitenkin oikeus avata 10 d §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten vain, jos tästä on 10 d §:n 2 momentin mukaisesti sovittu.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Jos kuitenkin on kysymys 1 momentin 3 kohdan nojalla avatusta teknisestä käyttöyhteydestä, sen avulla saa hakea salassa pidettäviä henkilötietoja vain asianomaisen henkilön suostumuksella.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

10 f §

Kirkon keskusrahaston on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

11 §

Kirkon keskusrahasto voi, milloin edellytyksiä täyden vakinaisen eläkkeen saamiseen ei ole, erityisistä syistä myöntää kirkolliskouksen tarkoitukseen vahvistaman määrärahan puitteissa ylimääräisen eläkkeen edellyttäen, että anojan toimeentulo on eläkkeestä riippuvainen

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tämän lain 5 e , 6 a ja 6 b §:ää, 7 §:n 5 momenttia, 7 a §:n 5—8 momenttia, 7 c §:n 2

momenttia ja 7 d §:n 3 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain voimaantulon jälkeen. Mainittuja säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin hakemuksiin, jos eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaan työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

23.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä huhtikuuta 1970 annetun evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain (258/1970) 1 §:n 3 momentti ja 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentti laissa 1317/1995, seuraavasti:

1 §

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi kirkon keskusrahaston kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan kirkon keskusrahaston kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palve-

luksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

3 §

Perhe-eläkkeeseen nähden on myös soveltuvin osin noudatettava, mitä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 4—8, 10, 10 a—10 f ja 11 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

24.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta 17 päivänä elokuuta 2001 annetun lain (731/2001) 7 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta sekä 13 § seuraavasti:

7 §

Hallituksen tehtävät

Hallitus johtaa ja kehittää Kansaneläkelaitoksen toimintaa. Hallituksen tehtävänä on muun ohella:

8) vahvistaa pääjohtajan ja muiden johtajien palkka- ja muut edut;

9) vahvistaa toimihenkilöiden palkkausta, työaikaa, vuosilomia ja matkakulujen korvaamista koskevat perusteet; sekä

13 §

Eläke ja perhe-eläke

Kansaneläkelaitoksen pääjohtajan, muiden johtajien ja toimihenkilöiden oikeus Kansaneläkelaitoksen varoista kustannettavaan eläkkeeseen ja perhe-eläkkeeseen määräytyy siten kuin valtion eläkelaisissa (280/1966), valtion eläkelain voimaanpanolaisissa (281/1966), valtion perhe-eläkelaisissa (774/1968) ja valtion perhe-eläkelain voimaanpanolaisissa (775/1968) säädetään. Tässä momentissa tarkoitettun eläkkeen ja perhe-eläkkeen myöntää Kansaneläkelaitos ja se hoitaa myös muut näihin eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen tehtävät. Muilta osin näiden eläkeasioiden käsit-

telyssä ja muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä valtion eläkelaisissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, valtion eläkelain 5 §:n 1, 4 ja 5 momentissa sekä 10 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetyn 23 vuoden ikärajan sijasta sovelletaan 21 vuoden ikärajaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Mitä valtion eläkelaisissa ja valtion perhe-eläkelaisissa sekä valtion eläkelain voimaanpanolaisissa ja valtion perhe-eläkelain voimaanpanolaisissa säädetään valtiokonttorista sekä virka- ja työsuhteesta, koskee tätä lakia sovellettaessa myös Kansaneläkelaitosta ja ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollut Kansaneläkelaitoksen toimosuhdetta.

Mitä 2 momentissa mainituissa laeissa säädetään valtion eläkelaista ja valtion perhe-eläkelaista, koskee tätä lakia sovellettaessa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen 31 päivänä heinäkuuta 1967 vahvistettua eläkesääntöä ja 21 päivänä helmikuuta 1969 vahvistettua perhe-eläkesääntöä.

Sen sijasta, mitä valtion eläkelain voimaanpanolain 4 ja 7 §:ssä säädetään eläketurvan valinnasta, tätä lakia sovellettaessa sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen eläkesäännön 28 ja 29 §:ää.

Sen sijasta, mitä valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 2 §:ssä säädetään edunjättäjästä ja 5 §:n 1 momentissa säädetään valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautaus-avuiasta annetun lain (696/1956) ja valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautaus-avuiasta annetun asetuksen (697/1956) soveltamisesta, tätä lakia sovellettaessa sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen perhe-eläkesäännön 27 §:ää ja 30 §:n 1 momenttia.

Kun Kansaneläkelaitoksen tehtävien siirron

yhteydessä Kansaneläkelaitoksen palveluksesta siirtyy henkilö valtion palvelukseen, hänen Kansaneläkelaitoksen palvelukseen perustuva eläketurvansa määräytyy siten kuin se olisi määräytynyt, jos hän olisi jatkanut Kansaneläkelaitoksen palveluksessa eläketapahtumaan saakka. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilö on edellä tarkoitetun siirron jälkeen valtion palveluksessa yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

25.

Laki**kansaneläkelain 59 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 59 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1595/1991, seuraavasti:

59 a §
Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön eläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Rahaston varoista maksetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä tarkoitetut eläkkeet ja

perhe-eläkkeet.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

1.

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 §:n 3 momentti, 4 d §:n 7 momentti, 8 §:n 4 momentin 3 ja 7 kohta, 10 d §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 4—7 momentti, 12 d §:n 1 momentti, 15 b §, 16 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 17 ja 17 a—17 c §, 18 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 19 §:n 1 momentti, 19 c §:n 5 ja 7 momentti, 19 d §:n 1 momentti, 21 §:n 1 ja 5 momentti ja 21 a §:n 6 momentti sekä *väliaikaisesti* 4 §:n 6 momentti, 4 e §:n 2 momentti, 6 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, 7 §:n 4 momentti, 7 d §:n 1 momentti, 7 f §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta, 8 §:n 3 momentti ja 12 c §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 3 momentti, 4 e §:n 2 momentti, 10 d §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 4—7 momentti, 12 d §:n 1 momentti, 21 §:n 5 momentti ja 21 a §:n 6 momentti laissa 375/2001, 4 §:n 6 momentti, 6 a §:n 1 momentti, 7 §:n 4 momentti, 7 d §:n 1 momentti ja 7 f §:n 1 momentin 1 kohta laissa 1482/1995, 4 d §:n 7 momentti laissa 612/1991, 6 a §:n 2 momentin 5 kohta ja 8 §:n 3 momentti laissa 559/1993, 7 f §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1279/2000, 8 §:n 4 momentin 3 kohta laissa 1040/1998 ja 7 kohta laissa 571/1993, 12 c §:n 1 momentti laissa 1302/2002, 15 b § laissa 1730/1991, 17 § osaksi laeissa 1304/1989 ja 1167/1996 sekä mainitussa laissa 1482/1995, 17 a § laissa 603/1986, 17 b § laissa 949/1992 ja mainitussa laissa 375/2001, 17 c § laissa 33/2002, 18 § laeissa 459/1986 ja 621/1995, 19 §:n 1 momentti laissa 313/1995, 19 c §:n 5 ja 7 momentti laissa 1331/1999, 19 d §:n 1 momentti laissa 835/1996 ja 21 §:n 1 momentti laissa 1263/1999, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 356/1997, uusi 3 momentti, 10 d §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 375/2001, uusi 8 momentti, jolloin nykyinen 8 ja 9 momentti siirtyvät 9 ja 10 momentiksi, 17 §:n edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 17 d—17 k § sekä 17 k §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Työnantajan on huolehdittava, että jokaisella työpaikalla on esillä tieto siitä eläkelaitoksesta, missä työnantaja on järjestänyt työntekijöilleen tämän lain mukaisen eläketurvan.

4 §

Oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan sairauden, vian tai vamman johdosta arvioida, kun otetaan huomioon myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen ansio. Niin ikään työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä, jos hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 §:n tai kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ei kuitenkaan takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 7 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, kun eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

Oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan sairauden, vian tai vamman johdosta arvioida, kun otetaan huomioon myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen ansio. Niin ikään työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä, jos hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke valtion eläkelain (280/1966) 9 §:n, kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentin mukaisesta neuvottelumenettelystä muuta johdu.

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei 4 d §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt. Työkyvyttömyyseläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai 7 momentissa tarkoitettuna kuntoutustukena määräajaksi. Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään sitä kuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Kuntoutustuki voidaan lisäksi lakkauttaa, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntoutuksesta. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka mak-

saminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta lukien. Työkyvyttömyyseläkkeen saajan täyttäessä vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän muuttuu työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

4 d §

Jos työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke takautuvasti samalta ajalta kuin hänelle on maksettu kuntoutusrahalain (611/91) mukaista kuntoutusrahaa, eläkkeestä vähennetään kuntoutusraha ja eläkettä suoritetaan vain siltä osin kuin sen määrä ylittää samalta ajalta maksetun kuntoutusrahan määrän. Kuntoutusrahaa ei kuitenkaan oteta huomioon siltä osin kuin se on jo vähennetty muusta eläkkeestä. Työkyvyttömyyseläkettä ei suoriteta takautuvasti ajalta, jolta työntekijälle on maksettu 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön ja eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa.

Jos työkyvyttömyyseläke maksetaan 19 b §:n 5 momentin mukaisesti kertasuoritusena, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä säädetään.

4 e §

Työntekijällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain 9 c §:n tai kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virkaksi tai työsuhteeseen perustuva yksilöllinen varhaiseläke valtion eläkelain 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

6 a §

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*). Edellytyksenä on kuitenkin, että

6 a §

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*). Edellytyksenä on kuitenkin, että

työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa katsotaan eläkkeeseen oikeuttavaksi sellainen kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitettuja ansioita edellyttäen kuitenkin, että ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään yhtä suuret kuin lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu markkamäärä. Kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaisissa tarkoitettuja ansioita, otetaan vastaavasti huomioon, jos ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään sanotun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua markkamäärän suuruiset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut:

5) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, *eläkeohjesäännön* tai eläkesäännön taikka kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; tai

työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa katsotaan eläkkeeseen oikeuttavaksi sellainen kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitettuja ansioita edellyttäen kuitenkin, että ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään yhtä suuret kuin mainitun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu *rahamäärä*. Kalenterikuukausi, jolta työntekijä on saanut taiteilijoiden ja *eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin* eläkelaisissa (662/1985) tarkoitettuja ansioita, otetaan vastaavasti huomioon, jos ansiot koko kalenterivuodelta ovat vähintään *mainitun* lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua *rahamäärän* suuruiset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut:

5) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön taikka kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; tai

7 §

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 65 vuotta. Jos työsuhde on päätetty 2 §:n 5 momentin nojalla, katsotaan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä siten lasketuna on suurempi.

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 65 vuotta. Jos työsuhde on päätetty 2 §:n 5 momentin nojalla, katsotaan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä *ennen* 8 §:n 1 momentin mukaisen *yhteensovituksen tekemistä siten* lasketuna on suurempi.

7 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynksi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunsaajan tämän lain alaisessa työsuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan, pidetään työsuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

7 f §

Muuta kuin osa-aikaeläkettä korotetaan työeläkelisällä, jos työntekijä on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa joko työttömyysturvalain tarkoittamana palkansaajana tai työttömyysturvalain 1 a §:n 1 momentin 1–3 kohdan tarkoittamana yritystoimintaa harjoittaneena henkilönä;

5) tämän lain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, *eläkeohjesäännön* tai eläkesääntöjen taikka kuntoutusrahain mukaisista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella, ei kuitenkaan, jos kuntoutusrahaa on maksettu eläkkeen lisänä.

Jollei työntekijällä ole oikeutta peruseläkkeeseen, jossa on eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa vähintään vuosi, käytetään yhteensovitusperusteena korkeinta peruseläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa tai työtuloa. Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään vuoden yhdenjaksoisesti kahdessa tai useammassa 4 momentissa tarkoitettuun perus-

7 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynksi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunsaajan tämän lain alaisessa työsuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus *kokonaise-läketurvaan*, pidetään työsuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

7 f §

Muuta kuin osa-aikaeläkettä korotetaan työeläkelisällä, jos työntekijä on saanut:

1) työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, *joko mainitussa laissa tarkoitettuna* palkansaajana tai *mainitun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yrittäjänä*, ei kuitenkaan, jos tämä on saanut mainitun lain 5 luvun 12 §:ssä tarkoitettua lisävakuutukseen perustuvaa päivärahaa;

5) tämän lain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain tai *eläkesäännön* taikka kuntoutusrahain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella, ei kuitenkaan, jos kuntoutusrahaa on maksettu eläkkeen lisänä.

8 §

Jollei työntekijällä ole oikeutta peruseläkkeeseen, jossa on eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa vähintään vuosi, käytetään yhteensovitusperusteena korkeinta peruseläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa tai työtuloa. Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään vuoden yhdenjaksoisesti kahdessa tai useammassa 4 momentissa tarkoitettuun perus-

eläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkepalkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkepalkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määrästä. Tämän momentin soveltamisesta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) alaisiin työsuhteisiin on kuitenkin voimassa, mitä mainituissa laeissa säädetään.

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

3) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa (202/1964) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke; tällaisena eläkkeenä pidetään myös sanotun lain 1 §:n 7 momentissa tarkoitettulle hoitajalle ja 8 momentissa tarkoitettulle luottamushenkilölle myönnettyä peruseläketurvan mukaista eläkettä;

7) kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön taikka kansaneläkelain 48 §:n 2 momentin nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena

eläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkepalkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkepalkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määrästä. Tämän momentin soveltamisesta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain alaisiin työsuhteisiin on kuitenkin voimassa, mitä mainituissa laeissa säädetään.

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

3) kunnallisessa eläkelaisissa tai kunnallisen eläkelain voimaanpanolaisissa (550/2003) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke;

7) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

10 d §

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestet-

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli jär-

tynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 1 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkeläisten mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien kunnallisen eläkelaitoksen ja valtiokonttorin (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1—3 momentissa säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n nojalla taikka kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavien määräysten nojalla ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta, mitä säädetään 4 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen, 4 e §:n 2 momentissa oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 3 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka *sukupolvenvaihdoseläkettä*, *luopumiskorvausta* tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi

jestettynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 1 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkeläisten mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1—3 momentissa säädetään, se *yksityisten tai julkisten alojen* eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n, *kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla* ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, eläkkeeseen ei sovelleta, mitä säädetään 4 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen, 4 e §:n 2 momentissa oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 3 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa *yksityisten tai julkisten alojen* eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään *muu* uusi eläke *kuin työkyvyttömyyseläke*. *Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle*

otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä 2—5 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 2—5 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkeläissa tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeläissa tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista toimintaa harjoittavalle kirkon keskusrahastolle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettun työttömyysvakuutusrahaston suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettamassa määräajassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, jonka suuruuden ministeriö vahvistaa siten, että se arvioiden mukaan vastaa 80 prosenttia siitä määrästä, joka saataisiin, jos 7 f §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta

myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 7 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkkeen käsittelyyn ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 2—5 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä yksityisten että julkisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan, mitä 2—5 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkettä laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös 6 ja 7 momentissa säädettyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkeläissa tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisissa eläkeläissa tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista toimintaa harjoittavalle kirkon keskusrahastolle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettun työttömyysvakuutusrahaston suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettamassa määräajassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, jonka suuruuden ministeriö vahvistaa siten, että se arvioiden mukaan vastaa 80 prosenttia siitä määrästä, joka saataisiin, jos 7 f §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän

päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyysvakuutusrahaston yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä mainitun vakuutusmaksun ennakkoa.

12 d §

Jos eläkelaitos on 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain tai vastaavan perhe-eläketurvan mukaista eläkettä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkelaitokselle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

15 b §

Jos työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaan, vaikka työsuhteeseen olisi ollut sovellettava tämän lain säännöksiä, eläkejärjestely oikaistaan sitä vuotta välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alusta, jona eläkelaitos on ilmoittanut oikaisusta työnantajalle. Tätä edeltäneeltä ajalta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaan järjestetty eläketurva jää voimaan. Työntekijän eläke määrätään kuitenkin tämän lain mukaisesti. Ly-

lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyysvakuutusrahaston yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

12 d §

Jos eläkelaitos on 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä tai *perhe-eläkettä*, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkelaitokselle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

15 b §

Jos työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai *taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin* eläkelain mukaan, vaikka työsuhteeseen olisi ollut sovellettava tämän lain säännöksiä, eläkejärjestely oikaistaan sitä vuotta välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alusta, jona eläkelaitos on ilmoittanut oikaisusta työnantajalle. Tätä edeltäneeltä ajalta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja *eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin* eläkelain mukaan järjestetty eläketurva jää voimaan. Työntekijän eläke määrätään kuitenkin tämän lain mukaisesti.

hytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaan maksetut eläke-erät katsotaan eläkkeen osasuorituksiksi.

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaan maksetut eläke-erät katsotaan eläkkeen osasuorituksiksi.

Erinäiset valvontamääräykset

16 §

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus omasta aloitteestaan tai asianomaisen pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian selvittämistä varten kuulustuttaa todistajia yleisessä alioikeudessa. Niillä on myös oikeus saada virka-apua viranomaisilta.

17 §

Työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain täytäntöönpanoa varten. Sanotuilla laitoiksilla on oikeus tarkastaa työnantajan kirjoista tietojen oikeellisuus. Siltä osin kuin työnantaja jättää sanotut tiedot toimittamatta tai toimittaa ne myöhemmin kuin asetuksessa tarkemmin säädetään, työnantajalle määrätään arvion perusteella enintään kaksinkertaiseksi korotettu vakuutusmaksu, jollei ole erityistä syytä luopua korotuksen määräämisestä. Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet korotuksen määräämisestä ja siitä luopumisesta. Mitä edellä säädetään työnantajasta, koskee soveltuvin osin myös 6 a ja 7 f §:ssä tarkoitettuja etuuksia myöntäviä viranomaisia ja laitoksia.

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen tai laitos, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos ja eläkesäätiö ovat velvolliset pyynnöstä antamaan tämän lain mukaiselle eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja valitusviranomaiselle sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutuslaitokselle maksutta kaikki hallussaan olevat käsiteltä-

Todistajien kuulustuttaminen

16 §

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus omasta aloitteestaan tai asianomaisen pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian selvittämistä varten kuulustuttaa todistajia yleisessä alioikeudessa.

Tietojen saaminen, salassapito ja luovutus

17 §

Työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle ja eläketurvakeskukselle tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskentelevien työntekijöidensä nimet, henkilötunnukset, työsuhteiden alkamis- ja päättymispäivät sekä palkka- ja palvelusaikatiedot. Lisäksi työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle ja eläketurvakeskukselle tiedot kalenterivuoden päättyessä jatkuvista työsuhteista sekä muista työnantajan vakuuttamisvelvollisuuteen ja vakuutusmaksuun vaikuttavista seikoista. Tarkempia säännöksiä edellä tarkoitetuista tiedoista ja niiden antamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Jos työnantaja jättää edellä tarkoitettut tiedot antamatta tai antaa ne myöhemmin kuin valtioneuvoston asetuksessa säädetään, eläkelaitos voi määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työnantaja on velvollinen pyydettäessä antamaan eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle sellaiset työntekijän työskenteleminen ja työolosuhteita koskevat ja muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat

vänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Eläkelaitos ja eläketurvakeskus ovat velvolliset maksamaan kohtuullisen palkki-on tässä momentissa säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkärinlausunnosta.

Eläkelaitoksen on ulosottoa varten asianomaisen viranomaisen pyynnöstä ilmoitettava maksamansa eläkkeen määrä sekä tiedossaan olevat muut laitokset, jotka maksavat eläkkeensaajalle toimeentuloetuuksia. Mitä edellä on säädetty eläkelaitoksesta, koskee soveltuvin osin myös eläketurvakeskusta.

Jos on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan, eläketurvakeskuksella ja tässä laissa tarkoitettulla eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa verohallitukselle ja (läänin)verovirastolle sellaisia tehtävässään haltuunsa saamia tietoja, jotka ovat tarpeellisia verohallitukselle ja [läänin]verovirastolle [ennakkoperintälaissa (418/1959)] säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

17 a §

Eläkkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada eläkettä tai eläkkeen määrään.

Eläkelaitos voi vaatia eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään vaikuttavista seikoista ja selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää eläkkeen saamisen edellytykset. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut sanottua selvitystä eläkelaitokselle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, eläkelaitos voi päättää, että eläkkeen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Työnantaja on myös velvollinen antamaan eläkelaitokselle sen pyynnöstä 2 momentissa tarkoitettuja eläkkeen maksamiseen tarvittavia tietoja.

välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

Pyydettäessä työnantajalta työntekijän eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja työnantajalle saadaan ilman työntekijän suostumusta ilmoittaa vain ne häntä koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainittujen asioiden päätöksenteossa tarvittavien tietojen yksilöimiseksi.

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus. Niillä on myös oikeus saada poliisilta ja muilta viranomaisilta virka-apua edellä tarkoitettujen tietojen saamiseksi.

17 a §

Eläkelaitoksella, eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksilöltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä,

sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeen- tai etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksista, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei hakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Eläketurvakeskuksella on 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitetulla tavalla lisäksi oikeus saada:

1) eläkkeeseen oikeuttavan tulevan ajan oikeuden määrittelyä varten tiedot työntekijöille myönnytyistä 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetuista etuuksista näiden etuuksien myöntäjiltä sekä työeläkelisän määrittämistä varten tiedot työntekijöille myönnytyistä 7 f §:n 1 momentissa tarkoitetuista etuuksista näiden etuuksien myöntäjiltä; työeläkelisän määrittämiseen tarvittavat tiedot on annettava eläketurvakeskukselle sen määräämällä tavalla kultakin kalenterivuodelta seuraavan vuoden toukokuun loppuun tai muuhun eläketurvakeskuksen kanssa sovitun ajankohtaan mennessä;

2) eläkelaitoksen lisäksi Ahvenanmaan maakunnalta, Kansaneläkelaitokselta, Valtiokonttorilta, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta, Liikennevakuutuskeskukselta, lakisääteistä tapaturma- ja liikennevakuutusta hoitavalta vakuutusyhtiöltä, Vakuutus kuntoutus VKK ry:ltä sekä sosiaalivakuutuksen piirissä toimivalta muulta viranomaiselta tai laitokselta 14 §:n 1 momentin 6 kohdassa mainittujen tehtäviensä hoitamisessa tarvittavat henkilö- ja muut tiedot näiden tahojen hoitamasta eläke- ja muusta sosiaaliturvasta.

17 b §

Jos henkilö on saanut tämän lain mukaista etuutta enemmän kuin mihin hänellä on ollut oikeus, on aiheettomasti maksettu etuus perittävä takaisin.

Aiheettomasti maksettu etuus voidaan jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja etuuden maksamisen ei ole katsottava johtuneen etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan pe-

17 b §

Eläkkeenhakijan on annettava eläkelaitokselle eläkeasian käsittelemistä ja ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkyynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeytymisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestään ansiotyöhön.

Työttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta

riä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei saa eläkkeensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on [ennakkoperintälain (418/59)] nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verotamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdevero.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa kuitenkin takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos viimeinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän 3 momentin mukaisesti kuittaamalla, siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään viimeisen eläkelaitoksen maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

17 c §

Sen estämättä, mitä 18 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 §:ssä säädetään, työeläkevakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on oikeus luovuttaa samaan vakuutusyhtiölain 14 b luvussa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään tai vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudel-

vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestäään ansiotyöhön, josta saatava ansiotulo on vähintään työntekijäin eläkelain 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa mainitun rahamäärän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestäään vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa työntekijäin eläkelain 4 c §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

1) työaikajärjestelyjensä muutoksista, jos hänen keskimääräinen viikkotyöaikansa samalla muuttuu;

2) muista kuin työehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista;

3) työsuhteen tai yrittäjätoiminnan päättymisestä tai uuden alkamisesta;

4) muutoksista yrittäjätoiminnassa; sekä

5) uuden työeläkkeen alkamisesta.

Leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle solmimastaan avioliitosta. Jos lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjäntäjän leskelle tai tämän puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi ottamisesta eläkelaitokselle.

Eläkkeensaajan 2—5 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia eläkkeensaajalta selvityksen 2—5 momentissa mainituista sekä muista vastaavista eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut edellä tarkoitettuja eläkelaitoksen vaatimia selvityksiä eläkelaitokselle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, asia voidaan ratkaista käytettävissä olevilla tiedoilla.

17 c §

Eläkelaitoksella, eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta ne tiedot, jotka niillä on tämän lain mukaan oikeus saada. Jos 17 a §:ssä tarkoitettut tiedot tarvitaan tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustan-

liseen yhteenliittymään kuuluvalle toiselle yritykselle sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten.

nuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava. Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on oikeus saada 17 a §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta kohtuullinen palkkio.

17 d §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. Tämän lain toimeenpanoon ei sovelleta vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ää, eläkesäätiölain (1774/1995) 132, 132 a ja 132 c §:ää eikä vakuutuslainsäädännön (1164/1992) 165, 165 a ja 165 c §:ää.

Tässä laissa säädettyjä tai tämän lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitoon sekä näiden tehtävien hoidossa saatuja tietoja koskevaan vaitiolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22—24 ja 35 §:ää myös silloin, kun kysymys ei ole mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten laadituista tai saaduista asiakirjoista ja tiedoista. Tietojen luovuttamisesta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä mainitun lain 7 luvussa säädetään.

Sen lisäksi, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa.

17 e §

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen on työntekijän pyynnöstä annettava hänelle eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen hallussa olevat hänen eläkeoikeuttaan koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevista asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muutoin voimassa, mitä niistä erikseen sääde-

tään.

Eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa työnantajan kirjanpitoa ja tämän lain nojalla myönnettyistä etuuksista aiheutuvien vakuutusmaksujen määrittämistä varten tiedot työntekijälle myönnetystä tämän lain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä sekä edellä mainittuja tarkoituksia varten myös muut välttämättömät tiedot sille työnantajalle, jonka palveluksessa etuuden saanut työntekijä on tai jolle työntekijän työsuhteen perusteella määräytyvät vastuut eläkkeistä ja kuntousrahasta tämän lain mukaan kuuluvat.

17 f §

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja:

1) tämän lain mukaiseen eläketurvaan liittyvän muun kuin 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun vapaaehtoisen ryhmälisäeläketurvan jatkuvaa hoitamista varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määrästä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot lisäeläketurvaa hoitavalle henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle;

2) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle uuden ryhmälisäeläketurvan ehtojen sopimista varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määrästä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot, jos lisäeläketurva työnantajan aloitteesta lopetetaan ja korvataan vastaavanlaisella uudella lisäeläketurvalla; uuden lisäeläketurvavakuutuksen antajan on tällöin esitettävä eläketurvakeskukselle selvitys siitä, että uusi lisäeläketurva merkitsee aikaisemman lisäeläketurvan korvaamista uudella;

3) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai

eläkesäätiölle lisäeläketurvan ja sen kustannusten määrittelemistä varten tiedot työntekijöiden työsuhteista, eläkeoikeuksista, ikä- ja sukupuolijakaumasta ja eläkkeen määriin vaikuttavista tekijöistä sekä lisäeläketurvan lopullisen sisällön määrittelemistä varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määristä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot; yksilöityjen henkilötietojen luovuttamisen edellytyksenä on kuitenkin, että henkivakuutusyhtiö, eläkekassa tai eläkesäätiö on huolehtinut siitä, että lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluville työntekijöille on vakuutussopimuksen tai eläkejärjestelyn tultua hyväksytyksi asianmukaisesti selvitetty henkivakuutusyhtiön, eläkekassan tai eläkesäätiön mahdollisuus saada tarvittavat tiedot ja ettei työntekijä nimenomaisesti ole kieltäytynyt lisäeläkejärjestelystä tai kieltänyt antamasta tietojaan;

4) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan kansainvälisen säädöksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

5) edellä 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntötoimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot Kansaneläkelaitokselle tai muulle sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella;

6) ministeriölle, verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaista etuutta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka

ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteesenpanoa varten; tässä lainkohdassa tarkoitetuissa tilanteissa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka ovat tarkoitettut kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa;

7) verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa (1118/1996) säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

8) luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle tiedot työnantajan tähän lakiin perustuvasta ulosottokelpoisesta vakuutusmaksusaatavasta.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eläkelaitos saa antaa tiedot vain, jos eläketurvakeskus on antanut siihen luvan.

Eläketurvakeskuksella on 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitettulla tavalla lisäksi oikeus antaa:

1) työntekijöiden ryhmähenkivakuutuksen korvaustoimintaa henkivakuutus- ja tapaturmavakuutusyhtiöiden valtuuttamana hoitavalle työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolille sekä maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tämän lain mukaisessa työsuhteessa työskennelleiden, alle 65-vuotiaina kuolleiden työntekijöiden nimet, henkilötunnukset ja kuolinpäivät, heidän edunsaajiensa nimet ja henkilötunnukset sekä muut vastaavat tiedot, joita tarvitaan ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman myöntöedellytysten täyttymistä ratkaistaessa; vastaavat tiedot eläketurvakeskuksella on oikeus antaa myös Valtiokonttorille ja kunnalliselle eläkelaitokselle ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen käsittelemiseksi;

2) tämän lain 17 ja 17 a §:n nojalla saamansa tiedot 8 §:n 4 momentin 3–5 ja 7–9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtiville eläkelaitoksille, joilla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella työnantajalta, 17 a §:ssä mainitulta taholta tai eläketurvakeskukselta.

Eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen on 1 momentin 5 kohdassa ja 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamisen

toteuttamiseksi sovittava 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesäännön toimeenpanosta huolehtivien eläkelaitosten kanssa siitä, mitä edellä tarkoitetuista tiedoista voidaan luovuttaa edelleen ja kenelle niitä voidaan edelleen luovuttaa.

17 g §

Työeläkevakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa samaan vakuutusyhtiölain 14 b luvussa tarkoitettuun vakuutusyhtyrühmään tai vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla toiselle yritykselle sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työeläkevakuutusyhtiö voi luovuttaa 1 momentissa tarkoitettulle toiselle yritykselle asiakaspalvelua, asiakassuhteen hoitoa ja muuta asiakashallintaa varten tarpeelliset tiedot. Tällaisia ovat tiedot työnantajan tai yrittäjän nimestä, henkilö-, yritys- ja yhteisö- sekä asiakastunnuksesta, tiedot yhteydenpitoa varten, tiedot yrityksen omistussuhteista ja vakuutusjärjestelystä, palkkasummasta sekä näihin tietoihin rinnastettavat, asiakashallintaan liittyvät tiedot.

Mitä tässä laissa säädetään salassapitovelvoitteista ja niiden rikkomisesta, koskee myös niitä, jotka ovat saaneet salassa pidettäviä tietoja tämän pykälän perusteella.

17 h §

Joka luovuttaa 17 f ja 17 g §:n nojalla tiedot eteenpäin, on vastuussa siitä, että luovutettavien tietojen sisältö vastaa tietoja, jotka tietojen luovuttaja sai niiden antajalta.

Ennen kuin tietoja luovutetaan 17 f §:n nojalla eteenpäin, tietojen luovuttajan on varmistettava, että tietojen saajalla on lain mukaan oikeus saada luovutettavat tiedot siltä, joka on antanut tiedot tietojen luovuttajalle.

17 i §

Eläketurvakeskuksella ja sen suostumuksella eläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus avata tekninen käyttöyhteys:

1) lakisääteistä sosiaalivakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on tämän tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten;

2) 17 f §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa mainitulle viranomaiselle tai toimielimelle kohdissa tarkoitettujen tietojen antamista varten;

3) tuloverolain (1535/1992) 96 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista eläkevakuutusta harjoittavalle vakuutusyhtiölle rekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä vapaaehtoisen eläkevakuutusmaksun perusteella verotuksessa tehtävän vähennyksen selvittämiseksi;

4) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle 17 f §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten.

Eläketurvakeskuksella on 1 momentissa säädetyn lisäksi oikeus avata tekninen käyttöyhteys 17 f §:n 3 momentin 1 ja 2 kohdassa mainituille tahoille kohdissa tarkoitettujen tietojen antamista varten.

Tekninen käyttöyhteys on kuitenkin oikeus avata 17 f §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten vain, jos tästä on 17 f §:n 4 momentin mukaisesti sovittu.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Jos kuitenkin on kysymys 1 momentin 3 kohdan nojalla avatusta teknisestä käyttöyhteydestä, sen avulla saa hakea salassa pidettäviä henkilötietoja vain asianomaisen henkilön suostumuksella.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

17 j §

Eläkelaitoksen on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

Rangaistussäännökset

17 k §

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan laiminlyö tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden tai antaa tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalle tämän lain mukaan tarvittavan vakuutusmaksuun vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytyy antamasta näitä tietoja taikka tahallaan pidättää virheellisesti 12 b §:n 1 momentissa tarkoitetun työntekijän eläkemaksun, on tuomittava, jollei teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työntekijän eläkelain mukaisen työnantajavelvollisuuden rikkomisesta sakkoon.

Jos työnantaja tai tämän edustaja, muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, tahallaan laiminlyö tämän lain mukaisen tiedon antamisen tai tahallaan antaa virheellisen tiedon, hänet on tuomittava, jollei teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työntekijän eläkelain mukaisen tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta sakkoon.

Tässä pykälässä tarkoitetaan työnantajalla sitä, joka työsuhteessa tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa teettää työtä, sekä sitä, joka tosiasiallisesti käyttää työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa. Työnantajan edustajalla tarkoitetaan työntekijänä olevan oikeushenkilön lakimääräisen tai muun päättävän elimen jäsentä sekä sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä.

Tässä pykälässä rangaistavaksi säädetystä menettelystä tuomitaan rangaistukseen se, jonka velvollisuuksien vastainen teko tai

18 §

Jos työnantaja tai eläkelaitos antaa tämän lain mukaan tarvittavan, vakuutusmaksuun tai eläkkeistä aiheutuvien kulujen jakamiseen vaikuttavan tiedon väärin tai kieltäytyy tietoja antamasta tahi vilpillisesti pidättää väärin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksun, rangaistakoon sakolla, jollei teosta ole muussa laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

Joka tässä laissa säädettyjä tehtäviä täyttyessään on saanut tiedon jonkun henkilön taloudellisesta asemasta tai terveydentilasta, ei saa sitä luvattomasti ilmaista.

Rangaistus 2 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla kuin rikoslain 38 luvun 1 §:ssä säädetä ankarampaa rangaistusta.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

laiminlyönti on. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon asianomaisen asema, hänen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa laatu ja laajuus sekä muutenkin hänen osuutensa lainvastaisen tilan syntyyn tai jatkumiseen.

Etuuden takaisinperintä ja kuittaus

18 §

Jos henkilö on saanut tämän lain mukaisista etuuksista enemmän kuin mihin hänellä on ollut oikeus, aiheettomasti maksettu etuus on perittävä takaisin.

Aiheettomasti maksettu etuus voidaan jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi ja etuuden maksamisen ei ole katsottava johtuneen etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei saa eläkkeensaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosa siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on ennakkoperintälain nojalla pidätetty ennakko tai rajoitettua verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa kuitenkin takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos viimeinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän 3 momentin mukaisesti kuittaamalla, siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään viimeisen eläkelaitoksen maksettavana olevien

eläke-erien yhteismäärää.

19 §

Eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella määräämä maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

19 §

Eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella määräämä maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 § :n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

19 c §

Jos kunta on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Jos kunta *tai kuntayhtymä* on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan *tai kuntayhtymän* vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle *tai kuntayhtymälle* käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle *tai* kunnalle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle, kunnalle *tai kuntayhtymälle*, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

19 d §

Tämän lain mukaisen eläkkeen tai muun etuuden viivästyessä eläkelaitoksen on maksettava viivästynyt eläke tai muu etuus viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai

19 d §

Tämän lain mukaisen eläkkeen tai muun etuuden viivästyessä eläkelaitoksen on maksettava viivästynyt eläke tai muu etuus viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai

työttömyyskassalle, ellei kysymys ole 19 c §:ssä tarkoitettusta suorituksesta.

työttömyyskassalle, ellei kysymys ole 19 c §:n 1 momentissa tarkoitettusta suorituksesta.

21 §

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen eläkettä taikka työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta eläkelautakunnalta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Sama koskee vastaavanlaista eläketurvakeskuksen päätöstä ja eläketurvakeskuksen eläkelaitokselle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaa päätöstä sekä 1 §:n 7 momentissa, 1 c §:n 2 momentissa, 9 a §:n 1 momentissa, 10 a §:n 2 momentissa, 12 §:n 6 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua eläketurvakeskuksen päätöstä.

Yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1–4 momentissa ja 21 a §:n 5–8 momentissa säädetään. Kunnallisen eläkelaitoksen tai valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 10 d §:n 2 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

21 §

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen eläkettä taikka työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta eläkelautakunnalta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jonka asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Sama koskee vastaavanlaista eläketurvakeskuksen päätöstä ja eläketurvakeskuksen eläkelaitokselle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaa päätöstä sekä 1 §:n 7 momentissa, 1 c §:n 2 momentissa, 10 a §:n 2 momentissa, 12 §:n 6 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua eläketurvakeskuksen päätöstä.

Yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1–4 momentissa ja 21 a §:n 5–8 momentissa säädetään. *Julkisten alojen eläkelaitoksen* viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 10 d §:n 2 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

21 a §

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, yksityisten alojen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, yksityisten alojen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 4 §:n 6 momentti, 4 e §:n 2 momentti, 6 a §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, 7 §:n 4 momentti, 7 d §:n 1 momentti, 7 f §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta, 8 §:n 3 momentti ja 12 c §:n 1 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Jos 10 d §:ssä tarkoitettu julkisten alojen eläkelaitos myöntää 60 vuotta täyttäneelle vuonna 1944—1947 syntyneelle eläkkeenhakijalle työkyvyttömyyseläkkeen yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, yksityisten alojen eläkelaitos ratkaisee hakijan oikeuden yksityisten alojen eläkelakien mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkkeasia 4 §:n 8 momentin perusteella ratkaistessaan yksityisten alojen eläkelaitoksen on otettava huomioon julkisten alojen eläkelaitoksen tekemä ratkaisu sekä se, mitä eläketurvakeskuksen 4 §:n 8 momentin perusteella annetuissa ohjeissa todetaan.

Lain 4 §:n 3 momenttia, 4 e §:n 2 momenttia, 10 d §:n 2 ja 4—8 momenttia ja 12 d §:n 1 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uu-

delleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

2.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työntekijäin eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (375/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan, jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myön-

nettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2004.

3.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 10 §:n 1 ja 4 momentti sekä väliaikaisesti 13 a §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 1 momentti laissa 691/1968 ja 4 momentti laissa 314/1995 sekä 13 a § laissa 376/2001, ja

lisätään väliaikaisesti 4 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 560/1993, 1483/1995 ja 631/2002, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy mainitulla lailla 1483/1995 kumotun 3 momentin tilalle uudeksi 3 momentiksi, ja 10 c §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 560/1993, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 a §

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virkattai työsuhteeseen perustuva yksilöllinen varhaiseläke valtion eläkelain 9 c §:n, kunnallisen eläkelain 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla, jollei työntekijäin eläkelain 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

10 §

Työnantaja on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, jonka sosiaali- ja terve-

10 §

Työnantaja on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, jonka sosiaali- ja terve-

ysministeriö asianomaisen työeläkekassan tai 2 §:ssä tarkoitetun muun eläkelaitoksen esityksestä vahvistaa kaikille saman alan työnantajille samaksi prosenttimääräksi niistä palkoista, jotka työnantaja on työsuhteessa oleville työntekijöille suorittanut tämän lain piiriin kuuluvalla työalalla. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon toimihenkilölle eikä muullekaan 1 §:n 2 momentissa tai 3 §:ssä tarkoitetulle työntekijälle maksettua palkkaa.

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehotuksen saatuaan työeläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, työeläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Työeläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/61) säädetään.

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työnteki-

ysministeriö asianomaisen työeläkekassan tai 2 §:ssä tarkoitetun muun eläkelaitoksen esityksestä vahvistaa kaikille saman alan työnantajille samaksi prosenttimääräksi niistä palkoista, jotka työnantaja on työsuhteessa oleville työntekijöille suorittanut tämän lain piiriin kuuluvalla työalalla. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon toimihenkilölle eikä muullekaan 1 §:n 2 momentissa tai 3 §:ssä tarkoitetulle työntekijälle maksettua palkkaa. *Vakuutusmaksun suoritusajankohdasta ja suoritustavasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.*

Jos työnantaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutusmaksun suorittamisen eikä kehotuksen saatuaan työeläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, työeläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun kohtuullisena pidettävän vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei saa kuitenkaan määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. *Työeläkekassalla on myös oikeus periä vakuutusmaksun viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko. Työeläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta kertynyt viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/1961) säädetään.*

10 c §

Eläketurvakeskuksen on työntekijän pyynnöstä annettava hänelle kirjallinen ilmoitus siitä työntekijän eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti tarkistettua yhteenlasketusta palkkamäärästä, josta hänen työsuhteensa perusteella on suoritettu vakuutusmaksuja työeläkekassalle.

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijän

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jään eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2–6 momentissa, 4 b–4 d, 4 f–4 h ja 4 j–4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f–7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 9 a, 10, 10 a–10 d ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 12 d, 13 a ja 13 b §:ssä, 15 §:n 2 momentissa sekä 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b–19 d, 20, 21, 21 a–21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2–6 momentissa, 4 b–4 d, 4 f–4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f–7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 10, 10 a–10 d ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 12 d, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16 ja 17 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 e §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3–5 momentissa sekä 17 j, 17 k, 18, 19 b–19 d, 20, 21, 21 a–21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Siltä osin kuin työeläkekassan toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, työeläkekassan toimintaan sovelletaan soveltuvin osin vakuutuslainsäädännön (1164/1992) 165 ja 165 a–165 c §:ää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 4 a §:n 2 momentti, 10 c §:n 4 momentti ja 13 a §:n 1 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

4.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (376/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ehdotus

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

5.

Laki**taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 648/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehotuksen saatuaan eläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Eläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

Ehdotus

8 §

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehotuksen saatuaan eläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun *kohtuullisena pidettävän* vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Eläkekassalla *on myös oikeus periä vakuutusmaksun* viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 § :n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko. *Eläkekassan määräämä vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta kertynyt viivästyskorko* saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

6.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 2 §:n 3 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 5—8 momentti, 3 c §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 16 a §:n 4 momentti, 16 d §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 28 c §:n 4 ja 6 momentti, 38 §:n 5 momentti, 59 §:n 5 momentti, 59 a §:n 6 momentti ja 63 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 5—8 momentti, 3 c §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 59 §:n 5 momentti ja 59 a §:n 6 momentti laissa 379/2001, 8 §:n 1 momentti laissa 316/1995, 16 a §:n 4 momentti, 16 d §:n 1 momentti ja 38 §:n 5 momentti laissa 1745/1995, 28 c §:n 4 ja 6 momentti laissa 1333/1999 sekä 63 a §:n 1 momentti laissa 836/1996, ja

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 379/2001, uusi 9 momentti, jolloin nykyinen 9 ja 10 momentti siirtyvät 10 ja 11 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain (julkisten alojen eläkelait) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 2 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkeläiden mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien kunnallisen eläkelaitoksen ja *valtiokonttorin* (julkisten alojen eläkelaitos) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 2 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkeläiden mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkeläistosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan

huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 2–4 momentissa säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n nojalla taikka kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavien määräysten nojalla ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta, mitä säädetään 17 §:n 2 momentissa oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen ja yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 4 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, vaikka eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä 3–6 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 3–6 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 2–4 momentissa säädetään, se *yksityisten tai julkisten alojen* eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n, kunnallisen *eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla* ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, *eläkkeeseen* ei sovelleta, mitä säädetään 17 §:n 2 momentissa oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen ja yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 4 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa *yksityisten tai julkisten alojen* eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena *silloinkin, kun* eläkkeensaajalle myönnetään *muu* uusi eläke *kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 8 momentista muuta johdu.*

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä *tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkkeen käsittelyyn* ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 3–6 momentissa säädetään. *Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönne-*

tään samanaikaisesti sekä yksityisten että julkisen alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan, mitä 3—6 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen laitoksen järjestelyä noudatetaan myös 7 ja 8 momentissa säädettyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

3 c §

Jos eläkekassa on 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain tai vastaavan perhe-eläketurvan mukaista eläkettä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkekassalle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

3 c §

Jos eläkekassa on 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3, 4, 7 tai 8 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkekassalle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

8 §

Määräajassa suorittamatta jääneelle maksulle on työnantajan maksettava viivästymisen ajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

8 §

Määräajassa suorittamatta jääneelle maksulle on työnantajan maksettava viivästymisen ajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

16 a §

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 14 §:ssä säädetyn eläkeiän. Jos työsuhde on päätetty 11 §:n 6 momentin nojalla, katso-

Eläkepalkkaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijällä on ollut oikeus saada 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua täysitehoista eläkettä, eikä aikaa sen jälkeen, kun työntekijä on täyttänyt 14 §:ssä säädetyn eläkeiän. Jos työsuhde on päätetty 11 §:n 6 momentin nojalla, katso-

taan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä siten laskettuna on suurempi.

taan sen kuitenkin tätä pykälää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä ennen *työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentin mukaisen yhteensovituksen tekemistä* siten laskettuna on suurempi.

16 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän tämän lain alaisessa työsuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 18 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan, pidetään työsuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

16 d §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän tämän lain alaisessa työsuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 18 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus *kokonaise-läketurvaan*, pidetään työsuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka työntekijällä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

17 §

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 tai 9 c §:n *taikka* kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 2 §:n 6 momentista muuta johdu.

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä tai 15 §:n 5 momentissa *tarkoitella työntekijällä* yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 tai 9 c §:n, kunnallisen *eläkelain 24 tai 33 §:n, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla*, jollei 2 §:n 6 momentista muuta johdu.

28 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ei kuitenkaan takautuvasti pitemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta.

28 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt. *Työkyvyttömyyseläkettä* ei kuitenkaan *ilman pätevää syytä myönnetä* takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta.

28 c §

Jos kunta on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkekassan on kunnan vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (737/1992) 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos kunta *tai kuntayhtymä* on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkekassan on kunnan *tai kuntayhtymän* vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle *tai kuntayhtymälle* käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Eläke maksetaan 1–5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 3 momentissa tarkoitettuun toimielimelle tai kunnalle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkekassalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Eläke maksetaan 1—5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 3 momentissa tarkoitettuun toimielimelle, kunnalle *tai kuntayhtymälle*, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkekassalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

38 §

Sillä tunnustetun päällystöjärjestön erikseen valtuuttamalla henkilöllä, joka ei ole 36 §:n 1 momentin mukaan hallituksessa jäsenyysvuorossa, on oikeus olla saapuvilla hallituksen kokouksessa ja osallistua siellä keskusteluun. Samanlainen oikeus on radiosähköttäjiä edustavalla henkilöllä. Valtuuskunta nimittää radiosähköttäjiä edustajan ja hänelle henkilökohtaisen varamiehen hallituksen jäsenet nimittäessään. Radiosähköttäjiä edustajan ja hänen varamiehensä tehtävästä vapauttamiseen ja nimittämiseen kesken hallituksen toimikauden noudatetaan soveltuvin osin, mitä asiasta hallituksen jäsenen ja hänen varamiehensä osalta säädetään.

Sillä tunnustetun päällystöjärjestön erikseen valtuuttamalla henkilöllä, joka ei ole 36 §:n 1 momentin mukaan hallituksessa jäsenyysvuorossa, on oikeus olla saapuvilla hallituksen kokouksessa ja osallistua siellä keskusteluun. Samanlainen oikeus on radiosähköttäjiä edustavalla henkilöllä. *Sosiaali- ja terveysministeriö* nimittää radiosähköttäjiä edustajan ja hänelle henkilökohtaisen varamiehen hallituksen jäsenet nimittäessään. Radiosähköttäjiä edustajan ja hänen varamiehensä tehtävästä vapauttamiseen ja nimittämiseen kesken hallituksen toimikauden noudatetaan soveltuvin osin, mitä hallituksen jäsenen ja hänen varamiehensä osalta säädetään.

59 §

Eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1–4 momentissa ja 59 a §:n 5–8 momentissa säädetään. Kunnallisen eläkelaitoksen tai valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muu-

Eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1–4 momentissa ja 59 a §:n 5–8 momentissa säädetään. *Julkisten alojen* eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja va-

tosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

litusasia käsitellään siten kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

59 a §

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, eläkekassan on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. *Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.*

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, eläkekassan on toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

63 a §

Tämän lain mukaisen eläkkeen tai muun etuuden viivästyessä eläkekassan on maksettava viivästynyt eläke tai muu etuus viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

63 a §

Tämän lain mukaisen eläkkeen tai muun etuuden viivästyessä eläkekassan on maksettava viivästynyt eläke tai muu etuus viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Jos 2 §:ssä tarkoitettu julkisten alojen eläkelaitos myöntää 60 vuotta täyttäneelle vuonna 1944—1947 syntyneelle eläkkeenhakijalle työkyvyttömyyseläkkeen yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, yksityisten alojen eläkelaitos ratkaisee hakijan oikeuden yksityisten alojen eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkkeesääntö 15 §:n 9 momentin perusteella ratkaistessaan yksityisten alojen eläkelaitok-

sen on otettava huomioon julkisten alojen eläkelaitoksen tekemä ratkaisu sekä se, mitä eläketurvakeskuksen 15 §:n 9 momentin perusteella annetuissa ohjeissa todetaan.

Lain 2 §:n 3 ja 5—9 momenttia, 3 c §:n 1 momenttia ja 17 §:n 2 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkehakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä, niitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

7.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (379/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen

Ehdotus

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2004.

8.

Laki**yrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 9 §:n 4 momentti, 12 §:n 5 momentti ja 17 §:n 4 ja 5 momentti sekä *väliaikaisesti* 17 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 4 momentti laissa 393/1995, 12 §:n 5 momentti laissa 1334/1999 ja 17 §:n 1 momentti laissa 35/2002, sekä *lisätään* 17 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1485/1995 ja mainitussa laissa 35/2002, uusi 5, 6 ja 8 momentti, jolloin muutettu 5 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. *Eläkelaitoksen on pyydetäessä annettava tässä momentissa tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle ja yhteisölle tämän momentin mukaiseen vastuuseen vaikuttavat tiedot.*

12 §

Jos yrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Jos yrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a–4 h ja 4 j–4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a–5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 b–10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 12 d, 14, 16, 17, 17 a–17 c, 18, 19, 19 b–19 e, 20, 21, 21 a–21 e ja 22 §:ssä säädetään.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a–4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a–5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 10 ja 10 b–10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 12 d, 14 ja 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 d §:ssä, 17 e §:n 1 momentissa, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 g ja 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3–5 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2–4 momentissa sekä 18, 19, 19 b–19 e, 20, 21, 21 a–21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Työntekijäin eläkelain 17 d §:n 3 momentin, 17 f §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan sekä 17 k §:n 2–4 momentin säännöksiä sovellettaessa yrittäjä rinnastetaan mainitussa laissa tarkoitettuun työnantajaan ja 17 e §:n 1 momenttia sovellettaessa mainitussa laissa tarkoitettuun työntekijään.

Yrittäjä on velvollinen viipymättä antamaan eläkelaitokselle tiedot tämän lain mukaisen yrittäjätoimintansa alkamisesta sekä yrittäjätoimintansa laadussa, laajuudessa tai muodossa taikka yrittäjän työpanoksessa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Niin ikään yrittäjä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisen yrittäjätoimintansa päättymisestä.

Yrittäjän 5 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia yrittäjältä selvityksen 5 momentissa mainituista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, vakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon, työtuloon ja eläkeoikeuteen.

Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaiselta tämän lain toimeenpanossa välttämättömät tiedot. Eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus saada mainitut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on veroviranomaisen vaa-

timuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Eläkelaitoksen on sen lisäksi, mitä muual-
la laissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, annettava tiedot:

1) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettujen etuuksien laskemista varten;

2) verohallinnolle sairausvakuutuslaissa tarkoitettun sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2004.

Lain 17 §:n 1 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

9.

Laki

yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjien eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (378/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen

perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

10.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 19 §:n 6 ja 7 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 19 §:n 6 momentti laissa 751/1974 ja 7 momentti laissa 37/1987,
muutetaan 10 §:n 5 momentti, 12 §:n 4 momentti ja 19 §:n 4 ja 5 momentti sekä *väliaikaisesti* 19 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 5 momentti laissa 1282/2001, 12 §:n 4 momentti laissa 1335/1999, 19 §:n 1 momentti laissa 377/2001 ja 4 ja 5 momentti mainitussa laissa 751/1974, sekä

lisätään lakiin uusi 19 a—19 c § seuraavasti:

10 §

Edellä 1 §:n 2 momentin 1, 2, 3 tai 6 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevän aviopuolisonsa ja perheyriksen jäsenen sekä 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun henkilön tämän lain mukaisista vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta toisen henkilön vakuutusmaksuista ei kuitenkaan ole sellaisella 1 §:n 2 momentin 1, 2, 3 tai 5 kohdassa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistustai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. Jos tämän lain mukaista

Edellä 1 §:n 2 momentin 1—3 tai 6 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevän aviopuolisonsa ja perheyriksen jäsenen sekä 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun henkilön vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta toisen henkilön vakuutusmaksuista ei kuitenkaan ole sellaisella 1 §:n 2 momentin 1—3 tai 5 kohdassa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistustai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa har-

yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

joitetaan yhtymänä tai yhteisönä, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. *Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on pyydettäessä annettava tässä momentissa tarkoitetulle henkilölle, yhtymälle ja yhteisölle tämän momentin mukaiseen vastuuseen vaikuttavat tiedot.*

12 §

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorke.

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorke.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a–4 h ja 4 j–4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a–5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 9 a ja 10 b–10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 12 d, 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b–19 e, 20, 21, 21 a–21 e ja 22 §:ssä säädetään.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 3 a, 4, 4 a–4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a–5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a–8 g, 9, 10 b–10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 12 d, 14 ja 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 d §:ssä, 17 e §:n 1 momentissa, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1 ja 3–5 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2–4 momentissa sekä 18, 19, 19 b–19 e, 20, 21, 21 a–21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Työntekijäin eläkelain 17 ja 18 §:n säännöksiä sovellettaessa rinnastetaan maatalousyrittäjä sanotussa laissa tarkoitettuun työnantajaan.

Veroviranomainen on velvollinen antamaan eläketurvakeskukselle sekä eläkelaitokselle tämän lain toimeenpanossa tarvittavat tiedot. Näistä tiedoista eläketurvakeskus ja eläkelaitos ovat velvolliset, mikäli kysymyksessä ei ole käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttava tieto, maksaan kohtuullisen palkkion.

Työntekijäin eläkelain 17 §:n 2 ja 3 momentin, 17 d §:n 3 momentin, 17 f §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan sekä 17 k §:n 2–4 momentin säännöksiä sovellettaessa maatalousyrittäjä rinnastetaan mainituissa laissa tarkoitettuun työnantajaan ja 17 e §:n 1 momenttia sovellettaessa mainituissa laissa tarkoitettuun työntekijään.

Siltä osin kuin eläkelaitoksen toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, eläkelaitoksen toimintaan sovelletaan soveltuvin osin vakuutuslainsäädännön (1164/1992) 165 ja 165 a–165 c §:ää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Paliskunnat ja paliskuntain yhdistys ovat velvollisia antamaan eläkelaitokselle tämän lain toimeenpanossa tarvittavat tiedot vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä, siten kuin eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on velvollinen sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, antamaan tiedot myös liikennevakuutuslain (279/59) 19 §:ssä mainituille vakuutusyhtiöille sekä liikennevakuutusyhdistykselle ja tapaturmavirastolle sen vuosityöansion määrittämistä varten, joka tarvitaan liikennevahingon korvausta laskettaessa.

(kumotaan)

19 a §

Maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä antamaan maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tiedot tämän lain mukaisen maatalousyrittäjätoimintansa alkamisesta sekä yrittäjätoimintansa laadussa, laajuudessa tai muodossa taikka maatalousyrittäjän työpanoksessa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Niin ikään maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisen yrittäjätoimintansa päättymisestä.

Maatalousyrittäjän 1 momentissa tarkoitusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia maatalousyrittäjältä selvityksen 1 momentissa mainituista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, vakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon, työtuloon ja eläkeoikeuteen.

19 b §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille 16 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja maatalousyrittäjien elä-

kelaitoksella olisi oikeus saada nämä tiedot muutoinkin erikseen. Etuuden hakijalle tulee ilmoittaa etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä veroviranomaiselta ja maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitetulta rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja eläketurvakeskuksella on lisäksi oikeus saada Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntönpäytäntöä annetussa laissa (1139/1994) tarkoitetulta viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen kalastusta koskevien tehtävien toimeenpanossa. Eläketurvakeskuksella ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus saada mainitut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on veroviranomaisen vaatimuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Nämä tiedot on annettava eläkelaitokselle vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä siten kuin maatalousyrittäjien eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

19 c §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, annettava tiedot:

1) liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä mainituille vakuutusyhtiöille sekä Liikennevakuutuskeskukselle ja Valtiokonttorille sen vuosityöansion määräämistä var-

ten, jota tarvitaan liikennevahingon korvausta laskettaessa;

2) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettujen etuuksien laskemista varten;

3) verohallinnolle sairausvakuutuslaissa tarkoitettun sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten.

Jos maatalousyrittäjien eläkelaitos suorittaa vajaavaltaiselle 9 a §:ssä tarkoitettun maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman, eläkelaitoksen tulee viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä ilmoittaa vakuutussummasta sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella vajaavaltaisella on kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 19 §:n 1 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

11.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (377/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ehdotus

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa *tai hänellä on oikeus saada* ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä *ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu tätä lakia, sitä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 mikuuta 2004.*

12.

Laki**luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 24 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1336/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on luopumiseläkkeestä soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 9, 10 c, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b–19 d, 20, 21, 21 a–21 e ja 22 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 §:ssä ja 19 §:n 4 momentissa.

Työntekijäin eläkelain 17 §:n 2 momentin säännöksiä sovellettaessa eläketurvakeskus rinnastetaan sanotussa lainkohdassa tarkoitettuun valtion viranomaiseen.

Sen estämättä, mitä työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962), maatalousyrittäjien eläkelain ja yrittäjien eläkelain (468/1969) nojalla annetuissa asetuksissa on säädetty eläkelaitosten toimivallasta, huolehtii sanotuissa asetuksissa tarkoitetun eläkehakemuksen ratkaisemisesta, eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä eläkelaitoksen muista tehtävistä maatalousyrittäjien eläkelaitos, milloin eläkkeen hakija saa eläkettä hakiessaan luopumiseläkettä.

Ehdotus

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä *on* soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9, 10 c ja 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2–4 momentissa, 18, 19, 19 b–19 d, 20, 21, 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

13.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1337/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on sukupolvenvaihdoseläkkeestä soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:ssä, 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 b §:n 1–4 momentissa sekä 19 c §:n 2–7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä ja 19 §:n 5–7 momentissa.

Ehdotus

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2–4 momentissa, 19 b §:n 1–4 momentissa sekä 19 c §:n 2–7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 §:ssä, 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

14.

Laki**maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1338/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on luopumiskorvauksesta soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:ssä, 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 b §:n 1–4 momentissa sekä 19 c §:n 2–7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 §:ssä ja 19 §:n 5–7 momentissa.

Ehdotus

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2–4 momentissa, 19 b §:n 1–4 momentissa sekä 19 c §:n 2–7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

15.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 40 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1339/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on luopumistuesta soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:ssä, 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 b §:n 1–4 momentissa sekä 19 c §:n 2–7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 §:ssä ja 19 §:n 5–7 momentissa.

Ehdotus

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b–17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2–4 momentissa, 19 b §:n 1–4 momentissa sekä 19 c §:n 2–7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a–21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16–18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

16.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 3 a §, 7 c §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 b §:n 1 momentti, 17 b §:n 4 ja 6 momentti, 23 §:n 5 momentti, 23 b §:n 5 ja 6 momentti sekä 25 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 a §, 16 b §:n 1 momentti, 23 §:n 5 momentti, 23 b §:n 5 ja 6 momentti sekä 25 §:n 3 momentti laissa 381/2001, 7 c §:n 1 momentti laissa 1671/1995, 14 §:n 1 momentti laissa 837/1996, 15 §:n 1 momentti laissa 1229/1999 ja 17 b §:n 4 ja 6 momentti laissa 625/2000, sekä

lisätään 17 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 625/2000, uusi 1 momentti, jolloin nykyiset 1—3 momentti siirtyvät 2—4 momentiksi, muutettu 4 momentti 5 momentiksi, 5 momentti 6 momentiksi ja muutettu 6 momentti 7 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1—2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa omasta päätöksestään sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

Ehdotus

3 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että *kunnallisen eläkelain (549/2003), evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966), Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) (julkisten alojen eläkelait)* tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa *valtiokonttorin* omasta päätöksestä ja muiden *julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (julkisten alojen eläkelaitos) päätöksistä sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tar-*

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos edunsaajan eläketurva oli eläketapah-
tumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapah-
tumaa järjestetty *kunnallisten viranhaltijain
ja työntekijäin eläkelain mukaisesta eläke-
turvasta huolehtivassa* kunnallisessa eläke-
laitoksessa tai yksityisten alojen eläkelakien
mukaisesta eläketurvasta huolehtivassa elä-
kelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa vii-
meisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tar-
koitetut tehtävät myös tämän lain mukaisen
eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaes-
sa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava
eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen vä-
linen aika (*tuleva aika*) tai sitä vastaava an-
sio otetaan huomioon muun kuin viimeisen
virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoimin-
nan perusteella, viimeinen eläkelaitos on
sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa sää-
detään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa
koskeva tai sitä vastaava eläketurva on jär-
jestetty.

Jos valtiokonttori 1 momentissa tarkoitet-
tuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee
oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 9 §:n
1 momentin a tai b kohdan nojalla tai jos
kysymys on oikeudesta yksilölliseen var-
haiseläkkeeseen ja jos työntekijäin eläkelain
10 d §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkelai-
toksen (*yksityisten alojen eläkelaitos*) eläk-
keen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin
eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tar-
koitetun rahamäärän kolminkertaisena, val-
tiokonttorin on ennen päätöstään pyydetävä
yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio eläk-
keenhakijan työkyvystä. Jos valtiokonttori
ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin
eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri
mieltä, ei sovelleta, mitä 1 momentissa sää-
detään.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttö-
myyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä,
luopumiskorvausta tai luopumistukea
maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä
eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensa-

*koitetun eläkelaitoksen (yksityisten alojen
eläkelaitos) päätöksistä päätösyhdistelmän;
ja*

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos edunsaajan eläketurva oli eläketapah-
tumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapah-
tumaa järjestetty kunnallisessa eläkelaitok-
sessa, *evankelis-luterilaisen kirkon keskus-
rahastossa, Kansaneläkelaitoksessa* tai yk-
sityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä elä-
kelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1
momentissa tarkoitettua tehtävää myös tämän
lain mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaes-
sa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava
eläketapahtuman ja eläkeiän tai tätä alem-
man eroamisiän täyttämisen välinen aika
(*tuleva aika*) tai sitä vastaava ansio otetaan
huomioon muun kuin viimeisen virka- tai
työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perus-
teella, viimeinen eläkelaitos on sen estämät-
tä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, se *jul-
kisten tai yksityisten alojen* eläkelaitos, mis-
sä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava
eläketurva on järjestetty.

Jos valtiokonttori 1 momentissa tarkoitet-
tuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee
oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 9 §:n
1 momentin a tai b kohdan nojalla tai ky-
symys on oikeudesta yksilölliseen var-
haiseläkkeeseen ja jos *yksityisten alojen
eläkelaitoksen* eläkkeen määrä kuukaudessa
ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 mo-
mentin 2 kohdassa tarkoitettua rahamäärän
kolminkertaisena, valtiokonttorin on ennen
päätöstään pyydetävä yksityisten alojen
eläkelaitoksen arvio eläkkeenhakijan työ-
kyvystä. Jos valtiokonttori ja yksityisten
alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhaki-
jan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, *yksityi-
sen alojen eläkelakien mukaiseen eläketur-
vaan* ei sovelleta, mitä 1 momentissa sääde-
tään.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa *jul-
kisten tai yksityisten alojen* eläkelaitosta pi-
detään viimeisenä eläkelaitoksena silloin-
kin, kun eläkkeensaajalle myönnetään *muu*
uusi eläke *kuin työkyvyttömyyseläke*. *Kui-
tenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä*
maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä

jalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, ei työkyvyttömyyseläkkeeseen sovelleta, mitä 1–4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 1–4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

7 c §

Jos edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on hänen tämän lain alaisessa palveluksessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 16 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa palveluksessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos

eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 6 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkettä käsiteltäessä ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 1–4 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan mitä 1–4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva-aika tai sitä vastaava ansio sekä julkisten alojen että yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Julkisten alojen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos voivat sopia siitä, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta noudatetaan myös 5 ja 6 momentissa säädetyissä tilanteissa. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

7 c §

Jos edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että eläkepalkka on hänen tämän lain alaisessa palveluksessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 16 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa palveluksessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos

tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan, pidetään palveluksen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka edunsaajalla olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

14 §

Tämän lain mukaisen eläkkeen viivästyessä maksetaan se viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus vuotta kohden lasketuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa eläkkeestä, joka suoritetaan lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

15 §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, muuta eläkettä kuin osatyökyvyttömyyseläkettä kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Yksilöllistä varhaiseläkettä maksetaan edellä säädetyn mukaisesti kuitenkin aikaisintaan eläkkeen tai ennakkopäätöksen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläke maksetaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana edunsaaja täyttää 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetut eläkkeen saamisen edellytykset. Jos edunsaaja on saanut 9 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimatoimiston todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 9 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päivärahatodistuksen antamisesta, työttömyyseläke maksetaan työvoimatoimiston todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Tämän lain mukaista eläkettä ei kuitenkaan makseta siltä ajalta, jolta edunsaajalla on oikeus saada lain tai työehtosopimuksen taikka työsopimuksen mukaista irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta taikka jolle ajalle hä-

tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus *kokonaiseläketurvaan*, pidetään palveluksen eläkepalkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka edunsaajalla olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

14 §

Tämän lain mukaisen eläkkeen viivästyessä maksetaan se viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus vuotta kohden lasketuna on korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa eläkkeestä, joka suoritetaan lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

15 §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä maksetaan, jollei 15 a §:n säännöksistä muuta johdu, sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, vanhuuseläkettä kuitenkin aikaisintaan palkan saamisen päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Yksilöllistä varhaiseläkettä maksetaan edellä säädetyn mukaisesti kuitenkin aikaisintaan eläkkeen tai ennakkopäätöksen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Työttömyyseläkettä maksetaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana edunsaaja täyttää 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetut eläkkeen saamisen edellytykset. Jos edunsaaja on saanut 9 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimatoimiston todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 9 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päivärahatodistuksen antamisesta, *työttömyyseläkettä* maksetaan työvoimatoimiston todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Tämän lain mukaista eläkettä ei kuitenkaan makseta siltä ajalta, jolta edunsaajalla on oikeus saada lain tai työehtosopimuksen taikka työsopimuksen mukaista irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta taikka jolle ajalle hänen muun sopimuksen tai järjestelyn

nen muun sopimuksen tai järjestelyn perusteella työnantajalta saamansa taloudellinen etuus, lukuun ottamatta työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta, voidaan jaksottaa henkilön vakiintuneena pidettävän palkan perusteella.

perusteella työnantajalta saamansa taloudellinen etuus, lukuun ottamatta työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta, voidaan jaksottaa henkilön vakiintuneena pidettävän palkan perusteella.

16 b §

Jos valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain tai kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain tai vastaavan perhe-eläketurvan mukaista eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, kunnallinen eläkelaitos ja valtiokonttori asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

16 b §

Jos valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain, *kunnallisen eläkelain, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaista eläkettä* tai *perhe-eläkettä*, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, kunnallinen eläkelaitos, *evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahasto, Kansaneläkelaitos ja valtiokonttori asiasta erikseen tarkemmin sopivat.*

17 b §

Jos edunsaajalle on myönnetty työkyvyttömyyseläke takautuvasti ja työnantaja on maksanut edunsaajalle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle, kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 15 a §:n 4 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle eikä sitä makseta työnantajalle myöskään silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta muun lain nojalla. Jos edunsaajalle on myönnetty kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus ja työnantaja on maksanut tai maksaa edunsaajalle samalta ajalta palkkaa, menetellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin edellä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta säädetään.

Jos kunta on järjestänyt edunsaajalle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, valtiokonttorin on kunnan vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Eläke maksetaan 1–5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 3 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tai kunnalle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt edunsaajalle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, valtiokonttorin on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Eläke maksetaan 1–6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, Kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle, kunnalle tai kuntayhtymälle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

23 §

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä pykälässä ja 23 b §:n 5–8 momentissa säädetään. Silloin kun valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin kunnallisen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydetävä valituksesta valtiokonttorin lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä pykälässä ja 23 b §:n 5–8 momentissa säädetään. Silloin kun valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin *kunnallisessa eläkelaisissa, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaisissa, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:ssä* tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin kunnallisen eläkelaitoksen, *evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahaston, Kansaneläkelaitoksen* tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydetävä valituksesta valtiokonttorin lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

23 b §

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskir-

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskir-

jelmä on toimitettava valtiokonttorille 23 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai kunnalliselta eläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menetellään siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään. Jos kysymyksessä on 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne ja yksityisten alojen eläkelaitos ei hyväksy valittajan vaatimuksia, valtiokonttorin on siirrettävä valitus yksityisten alojen eläkelaitoksen päätöstä koskevalta osin työntekijäin eläkelain 20 §:ssä tarkoitettuun eläkelautakuntaan, ja valituksen osalta menetellään siten kuin työntekijäin eläkelain 21 ja 21 a §:ssä säädetään.

jelmä on toimitettava valtiokonttorille 23 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta, kunnalliselta eläkelaitokselta, *evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastolta tai Kansaneläkelaitokselta* siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, valtiokonttori antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, valtiokonttorin on 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

25 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin valtiokonttori on maksanut aiheettomasti kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laeissa säädetään. Valtiokonttori antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos valtiokonttori perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, sovelletaan 1 momenttia ja siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään valtiokonttorin viimeisenä eläke-

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin valtiokonttori on maksanut aiheettomasti *kunnallisen eläkelain, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n* tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laeissa säädetään. Valtiokonttori antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos valtiokonttori perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, sovelletaan 1 momenttia ja siinä tarkoitettuna

laitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

eläke-eränä pidetään valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 3 a §:n 1—7 momenttia ja 16 b §:n 1 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

17.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (381/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

18.

Laki**valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion perhe-eläkelain muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (382/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Lakia sovelletaan *perhe-eläkehakemuksiin*, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. *Jos edunjättäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon ei ole sovellettu, mitä valtion eläkelain 3 a §:n 1–8 momentissa säädetään, tätä lakia ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

19.

Laki**kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta 4 päivänä toukokuuta 2001 annetun lain (383/2001) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen

Ehdotus

Lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Jos kuitenkin eläkkeenhakija saa *tai hänellä on oikeus saada* ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee lain voimaantulon jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, lakia ei sovelleta. Lakia ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

20.

Laki**kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 4 §:n 4—10 kohta, 12 §:n 1 momentin 3 kohta, 71 §:n 3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 103—106 §, 127 §:n 2 momentti, 136 §:n 1 momentti, 153 §:n 3 momentti ja 160 §:n 1 ja 2 momentti sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 11—14 kohta ja 107 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) työeläkkeellä työeläkelain mukaisia eläkkeitä;

5) täysitehoisella eläkkeellä eläkettä, jota määrättäessä on otettu huomioon vanhuuseläkeiän täyttämiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio;

6) tulevalla ajalla eläketapahtuman ja vanhuuseläkeiän täyttämisen välistä aikaa;

7) eläkepalkalla jokaisesta palvelussuhteesta määrättävää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa;

8) indeksilukua vastaavilla rahamäärillä summia, jotka tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten vahvistettavan indeksiluvun mukaan;

9) edunjättäjällä henkilöä, jonka jälkeen suoritetaan tämän lain mukaista perhe-eläkettä; sekä

10) edunsaajalla henkilöä, jolla on oikeus

Ehdotus

4 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) julkisten alojen eläkeläillä tätä eläkelakia ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 4, 7 ja 8 kohdassa mainittua lakia ja näitä lakeja vastaavia perhe-eläkelakeja;

5) yksityisten alojen eläkeläillä työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1 ja 2 sekä 10—13 kohdassa mainittuja lakeja;

6) työeläkkeellä työeläkelain mukaisia eläkkeitä;

7) täysitehoisella eläkkeellä eläkettä, jota määrättäessä on otettu huomioon vanhuuseläkeiän täyttämiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio;

8) tulevalla ajalla eläketapahtuman ja vanhuuseläkeiän täyttämisen välistä aikaa;

9) eläkepalkalla jokaisesta palvelussuhteesta määrättävää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa;

10) indeksilukua vastaavilla rahamäärillä summia, jotka tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten vahvistettavan indeksiluvun

Voimassa oleva laki

Ehdotus

saada tämän lain mukaista perhe-eläkettä.

mukaan;

11) edunjättäjällä henkilöä, jonka jälkeen suoritetaan tämän lain mukaista perhe-eläkettä;

12) edunsaajalla henkilöä, jolla on oikeus saada tämän lain mukaista perhe-eläkettä.

13) julkisten alojen eläkelaitoksella kunnallista eläkelaitosta, valtiokonttoria, evankelis-luterilaisen kirkon keskusrahastoa ja Kansaneläkelaitosta sen henkilöstön eläkkeiden hoitajana; sekä

14) yksityisten alojen eläkelaitoksella yksityisten alojen eläkelain mukaisesta eläketurvasta huolehtivaa eläkelaitosta.

12 §

Erityinen vanhuuseläkeikä

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos hän ennen 65 vuoden iän täyttämistä on saanut vanhuuseläkkeen, joka ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1995 on määrätty valtion eläkelain (280/1966) 10 §:n 2 momenttia tai sitä vastaavia säännöksiä soveltaen:

3) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 7 §:n 1 momentin 8 kohdan tai 9 kohdassa tarkoitetun eläkesäännön nojalla;

71 §

Eläkepalkan laskeminen eräissä erityistilanteissa

Jos palvelussuhde on katkaistu automaattisesti, katsotaan sen kuitenkin 70 §:ää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä on siten laskettuna suurempi. Jos palvelussuhde on katkaistu automaattisesti, eläkepalkan valintavuosiin ei lueta katkaisun jälkeisen palvelussuhteen päättymisvuotta.

12 §

Erityinen vanhuuseläkeikä

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos hän ennen 65 vuoden iän täyttämistä on saanut vanhuuseläkkeen, joka ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1995 on määrätty valtion eläkelain (280/1966) 10 §:n 2 momenttia tai sitä vastaavia säännöksiä soveltaen:

3) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n nojalla;

71 §

Eläkepalkan laskeminen eräissä erityistilanteissa

Jos palvelussuhde on katkaistu automaattisesti, katsotaan sen kuitenkin 70 §:ää sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä ennen 76 §:n mukaisen yhteensovituksen tekemistä siten laskettuna on suurempi. Jos palvelussuhde on katkaistu automaattisesti, eläkepalkan valintavuosiin ei lueta katkaisun jälkeisen palvelussuhteen päättymisvuotta.

73 §

Harkinnanvarainen eläkepalkka

Jos työntekijän taikka edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynsi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän palvelussuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 70 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa palvelussuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voidaan pitää vakiintuneena, pidetään palvelussuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä ansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Edellytyksenä on, että mainitulla seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus eläketurvaan.

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä on ollut sekä tämän lain että valtion eläkelain tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2, tai 10–13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa, kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa omasta päätöksestään sekä valtion eläkelain ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty valtion eläkelain mukaisesta eläketurvasta huolehtivassa valtiokonttorissa tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta huolehtivassa eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa vii-

73 §

Harkinnanvarainen eläkepalkka

Jos työntekijän taikka edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynsi, että eläkepalkka on työntekijän tai edunjähtäjän palvelussuhteessa jonkin enintään kymmenen vuotta ennen eläketapahtumaa ilmaantuneen poikkeuksellisen syyn vuoksi alempi kuin hänen 70 §:n mukaisesti tarkistettu eläkepalkkansa samassa palvelussuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voidaan pitää vakiintuneena, pidetään palvelussuhteen eläkepalkkana sitä keskimääräistä ansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Edellytyksenä on, että mainitulla seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus *kokonaiseläketurvaan*.

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä *tai luottamushenkilö* on ollut sekä tämän lain että *muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen eläkelain* mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa, kunnallinen eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta päätöksestään sekä *muiden julkisten alojen eläkelakien* ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän *tai luottamushenkilön* eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty muussa *julkisten alojen eläkelaitoksessa* tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitetut tehtävät myös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

meisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

104 §

104 §

Tulevan ajan eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Tulevan ajan eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 103 §:ssä säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 103 §:ssä säädetään, se *julkisten tai yksityisten alojen* eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että valtion eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 103 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että *muiden julkisten alojen eläkelakien* tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä *tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkettä käsittelyyn ei sovelleta*, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 103 §:ssä säädetään. *Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten alojen eläkelain tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan, mitä 103 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkettä laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen eläkelakien tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.*

105 §

105 §

Neuvotteluvollisuus

Neuvotteluvollisuus

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tai kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettun yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin elä-

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tai kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettun yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin elä-

kelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna rahamäärän kolminkertaisena, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta mitä 103 §:n 1 momentissa säädetään.

106 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä 103–105 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

127 §

Eläkkeen maksaminen sosiaalihuollon toimielimelle

Jos kunta on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidtoa tai -huoltoa taikka

kelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna rahamäärän kolminkertaisena, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisten alojen eläkelakien piiriin kuuluvaan eläkelaitoksesta 103 §:n 1 momentissa säädetään.

106 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. *Kuitenkin* työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 104 §:n 2 momentista muuta johdu.

107 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyihin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyjä noudatetaan myös 104 §:n 2 momentissa ja 106 §:ssä säädetyissä tilanteissa. *Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.*

127 §

Eläkkeen maksaminen sosiaalihuollon toimielimelle

Jos kunta *tai kuntayhtymä* on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidtoa tai

perhehoitoa, kunnallisen eläkelaitoksen on kunnan vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:n mukaisesti.

-huoltoa taikka perhehoitoa, kunnallisen eläkelaitoksen on kunnan *tai kuntayhtymän* vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta *kunnalle tai kuntayhtymälle* käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

136 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos kunnallinen eläkelaitos on 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien tai valtion eläkelain taikka valtion perhe-eläkelain (774/1968) mukaista eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, valtiokonttori ja kunnallinen eläkelaitos asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

136 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos kunnallinen eläkelaitos on 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut muiden *julkisten alojen* tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä luvussa säädetään. Silloin kun kunnallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin valtion eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin valtiokonttorin tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa pyydettyä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä luvussa säädetään. Silloin kun kunnallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin *muun julkisten alojen eläkelaitoksen* tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa pyydettyä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

160 §

Muutoksenhaku päätösyhdistelmään

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antama päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava kunnalliselle eläkelaitokselle 157 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai valtiokonttorilta siltä osin kuin valitus koskee näiden eläkelaitosten hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 105 §:ssä tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, kunnallinen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikease päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, kunnallisen eläkelaitoksen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 159 §:n 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 159 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

160 §

Muutoksenhaku päätösyhdistelmään

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antama päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava kunnalliselle eläkelaitokselle 157 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto *muulta julkisten alojen* eläkelaitokselta tai yksityisten alojen eläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden eläkelaitosten hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään *vain yksityisten alojen eläkelaitokselta ja siltäkin ainoastaan silloin*, kun kysymyksessä on 105 §:ssä tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, kunnallinen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikease päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, kunnallisen eläkelaitoksen on 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 159 §:n 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 159 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

21.

Laki**kunnallisen eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain voimaanpanolain (550/2003) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kunnallisen eläkelain 24 §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004 lukien. Kunnallisen eläkelain 7 lukua, 96 §:n toisen virkkeen toista ja kolmatta lausetta, 115 §:n 4 momenttia, 120 §:n 4 momenttia, 121 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 136 §:ää, 153 §:n 3 momenttia, 160 §:ää ja 161 §:n 3 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen. Säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkehakija saa ennen niiden voimaantuloa myönnettyä ja 1 päivänä tammikuuta 2004 maksussa olevaa omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1–4 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä niin kauan kuin eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Kunnallisen eläkelain 24 §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004 lukien. Kunnallisen eläkelain 7 lukua, 96 §:n toisen virkkeen toista ja kolmatta lausetta, 115 §:n 4 momenttia, 120 §:n 4 momenttia, 121 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 136 §:ää, 153 §:n 3 momenttia, 160 §:ää ja 161 §:n 3 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen. Jos kuitenkin eläkehakija saa *tai hänellä on oikeus saada* ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1–4, 7, 8 tai 10–13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä *ja hän hakee 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen vireille tulleella hakemuksella uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista, tämän momentin toisessa virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta. Näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen näiden säännösten voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään säännösten voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen. Jos edunjäntäjä sai kuollessaan sellaista eläkettä, johon tämän momentin toisessa virkkeessä mainit-*

tuja säännöksiä ei ole sovellettu, näitä säännöksiä ei sovelleta myöskään hänen jälkeensä myönnettävään perhe-eläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

22.

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 1 §:n 3 momentti, 1 a §:n 2 momentti, 4, 5 c ja 5 d §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 7 a §:n 1, 2 ja 3 momentti, 7 b §:n 1 ja 3 momentti, 7 c ja 8 §, 8 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 9—11 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1316/1995, 1 a §:n 2 momentti laissa 1372/1997, 5 c ja 5 d §, 8 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 10 § laissa 1675/1993, 7 §:n 1 ja 2 momentti ja 7 a §:n 3 momentti laissa 1233/1999, 7 a §:n 1 ja 2 momentti, 7 b §:n 1 ja 3 momentti sekä 7 c § laissa 938/1996, 8 § laissa 1004/1987, 9 § laissa 112/1983 ja 11 § laissa 1042/1973, sekä
lisätään lakiin uusi 5 e, 6 a ja 6 b § sekä 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 938/1996 ja 1233/1999, uusi 5 momentti, 7 a §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 938/1996 ja 1233/1999, uusi 5—8 momentti ja 7 d §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 938/1996, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 10 a—10 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi kirkkohallituksen kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan kirkkohallituksen kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojenvälisen tai vas-

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi *kirkon keskusrahaston* kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan *kirkon keskusrahaston* kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojenvälisen

taavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

tai vastaavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

1 a §

Tulevaa aikaa ei liitetä tämän pykälän mukaan eläkeajaksi luettaviin palvelussuhteisiin. Jos edunsaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta valtion eläkelain 5 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun täysitehoiseen eläkkeeseen minkään työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainitun säännöksen mukaisen virka- tai työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella, tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika. Tulevan ajan huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin, että edunsaajan tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saamat ansiot ovat vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu markkamäärä kaksitoistakertaisena eläketapahtumaa edeltävän 360 päivän ajalta. Tulevan ajan eläkepalkkana pidetään sanottujen 360 päivän ajalta tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saatuja työansioita valtion eläkelain 7 a §:n mukaisesti vähennettynä ja jaettuna 12:lla.

Tulevaa aikaa ei liitetä tämän pykälän mukaan eläkeajaksi luettaviin palvelussuhteisiin. Jos edunsaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta valtion eläkelain 5 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun täysitehoiseen eläkkeeseen minkään työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainitun *lain tai eläkesäännön* mukaisen virka- tai työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella, tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika. Tulevan ajan huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin, että edunsaajan tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saamat ansiot ovat vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu *rahamäärä* kaksitoistakertaisena eläketapahtumaa edeltävän 360 päivän ajalta. Tulevan ajan eläkepalkkana pidetään sanottujen 360 päivän ajalta tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saatuja työansioita valtion eläkelain 7 a §:n mukaisesti vähennettynä ja jaettuna 12:lla.

4 §

Kirkkohallituksella on valta erityisistä syistä määrätä, että eläkeajaksi luetaan kokonaan tai osaksi aika 23 ikävuoden täyttämisen jälkeen muussakin kuin 1 §:ssä mainitussa palveluksessa

4 §

Kirkon keskusrahastolla on valta erityisistä syistä määrätä, että eläkeajaksi luetaan kokonaan tai osaksi aika 23 ikävuoden täyttämisen jälkeen muussakin kuin 1 §:ssä mainitussa palveluksessa.

5 c §

Jos edunsaajalla on oikeus saada työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa (619/1991) tarkoitettua päivärahaa, tapaturmaeläkettä, korvausta, ansionmenetykskorvausta tai elinkorkoa, voidaan tämän lain mukainen eläke sen estämättä, mitä valtion eläkelain 11 ja 12 §:ssä on säädetty, suorittaa ottamatta huomioon sanottua

5 c §

Jos edunsaajalla on oikeus saada työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua päivärahaa, tapaturmaeläkettä, korvausta, ansionmenetykskorvausta tai elinkorkoa, voidaan tämän lain mukainen eläke sen estämättä, mitä valtion eläkelain 11 ja 12 §:ssä *säädetään*, suorittaa ottamatta huomioon sanottua etuutta, kunnes sen

etuutta, kunnes sen määrä on lopullisesti ratkaistu. Edunsaajan oikeus sanottuun etuuteen siirtyy kirkkohallitukselle siltä osin kuin etuus olisi yhteensovituksessa vähentänyt eläkettä.

5 d §

Jos edunsaaja on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jollei hänellä ole huoltajaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, voi kirkkohallituksen hyväksymä edunsaajan lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö edunvalvojana käyttää edunsaajan puhevaltaa tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

määrä on lopullisesti ratkaistu. Edunsaajan oikeus sanottuun etuuteen siirtyy *kirkon keskusrahastolle* siltä osin kuin etuus olisi yhteensovituksessa vähentänyt eläkettä.

5 d §

Jos edunsaaja on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jollei hänellä ole huoltajaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, voi *kirkon keskusrahaston* hyväksymä edunsaajan lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö edunvalvojana käyttää edunsaajan puhevaltaa tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

5 e §

Jos edunsaajalle on myönnetty työkyvyttömyyseläke takautuvasti ja työnantaja on maksanut edunsaajalle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle, kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on valtion eläkelain 15 a §:n 4 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle eikä sitä makseta työnantajalle myöskään silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta muun lain nojalla. Jos edunsaajalle on myönnetty kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus ja työnantaja on maksanut tai maksaa edunsaajalle samalta ajalta palkkaa, menettellään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeen ja siihen liittyvän kuntoutuskorotuksen maksamisessa samoin kuin edellä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisesta säädetään.

Jos edunsaaja on saanut työttömyysturvain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkinatukea taikka työvoimapolitiitista aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista koulutustukea tai työttömien omaehtoisien opiskelun tukemisesta annetun lain (1402/1997) mukaista koulutuspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, kirkon

keskusrahaston on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, koulutustuen tai koulutuspäivärahan määrää.

Jos edunsaaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain (347/1956) 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, kirkon keskusrahaston on suoritettava takautuva eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Samoin voidaan menetellä, jos edunsaaja on saanut kansaneläkelain mukaista eläkettä samalta ajalta, jolta kirkon keskusrahasto 7 b §:n 3 momentin mukaisesti oikaisee tai muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän.

Jos edunsaaja on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä maksetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen hakemuksesta sille jo annetun toimeentulotuen korvaamiseksi.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt edunsaajalle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, kirkon keskusrahaston on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Jos edunsaaja on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa, aikuisopintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, kirkon keskusrahaston on kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun opintotuen määrää.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskassalle, Kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitettulle toimielimelle taikka kunnalle tai kuntayhtymälle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty kirkon keskusrahastolle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

6 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain (549/2003), Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) (julkisten alojen eläkelait) tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1,2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (yksityisten alojen eläkelait) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahutumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahutumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa kirkon keskusrahaston omasta päätöksestä ja muiden julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (julkisten alojen eläkelaitos) päätöksistä sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitetun eläkelaitoksen (yksityisten alojen eläkelaitos) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos edunsaajan eläketurva oli eläketapahutumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahutumaa järjestetty valtiokonttorissa, kunnallisessa eläkelaitoksessa, kansaneläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (tuleva aika) tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimei-

sen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, se julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos kirkon keskusrahasto 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan nojalla tai kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun rahamäärän kolminkertaisena, kirkon keskusrahaston on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kirkon keskusrahasto ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisten alojen eläkelakien mukaiseen eläketurvaan ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään.

Eläkettä tai luopumistukea maksavaa julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään muu uusi eläke kuin työkyvyttömyyseläke. Kuitenkin työttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 6 momentista muuta johdu.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä tai tällaisen eläkkeen jälkeen myönnetään uusi eläke, eläkettä käsiteltäessä ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 1—4 momentissa säädetään. Näin menetellään myös, kun osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten alojen tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena. Kuitenkin perhe-eläkkeen käsittelyyn sovelletaan mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, vaikka perhe-eläkkeen määrää laskettaessa olisi otettava huomioon tuleva-aika tai sitä vastaava

ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovelletaan niissäkin tilanteissa, joista 5 ja 6 momentissa säädetään. Tällöin eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätöksen ei saa hakea erikseen muutosta.

6 b §

Jos kirkon keskusrahasto on 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain, valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, valtiokonttori, kunnallinen eläkelaitos, kansaneläkelaitos ja kirkon keskusrahasto asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

Jos 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

7 §

Kirkkohallituksen eläkeasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla valtion eläkelautakuntaan. Päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta valtion eläkelain 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa hakea muutosta. Eläkelautakunnan päätökseen

7 §

Kirkon keskusrahaston eläkeasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla valtion eläkelautakuntaan. Päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta valtion eläkelain 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto, ei saa hakea muutosta. Eläkelautakunnan

haetaan muutosta valittamalla vakuutusoi-
keuteen. Valitusoikeus on eläkkeen hakijal-
la tai saajalla ja eläkeasiamiehellä. Vakuu-
tusoikeuden päätökseen ei saa hakea muu-
tosta.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tie-
doksisaannista. Kirkkohallituksen ja valtion
eläkelautakunnan päätös saadaan antaa tie-
doksi asianomaisille ja eläkeasiamiehelle
lähettämällä se hänelle postitse. Jollei vali-
tuksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan
valittajan saaneen päätöksestä tiedon seit-
semäntenä päivänä sen jälkeen kun päätös
on hänen ilmoittamallaan osoitteella varus-
tettuna annettu postin kuljettavaksi.

päätökseen haetaan muutosta valittamalla
vakuutusoi-
keuteen. Valitusoikeus on eläk-
keen hakijalla tai saajalla ja eläkeasiamie-
hellä. Vakuutusoi-
keuden päätökseen ei saa
hakea muutosta.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tie-
doksisaannista. *Kirkon keskusrahaston* ja
valtion eläkelautakunnan päätös saadaan
antaa tiedoksi asianomaisille ja eläkeasia-
miehelle lähettämällä se hänelle postitse.
Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä,
katsotaan valittajan saaneen päätöksestä
tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen
kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoi-
tteella varustettuna annettu postin kuljetta-
vaksi.

*Kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momen-
tissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitok-
sena antamaan päätösyhdistelmään hae-
taan muutosta ja valitusasia käsitellään si-
ten kuin tässä pykälässä ja 7 a §:n 5—8
momentissa säädetään. Silloin kun kirkon
keskusrahaston päätös sisältyy muun eläke-
laitoksen 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettu-
na viimeisenä eläkelaitoksena antamaan
pätösyhdistelmään, siihen haetaan muu-
tosta ja valitusasia käsitellään siten kuin
valtion eläkelaiissa, kunnallisessa eläkelai-
ssa, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain
13 §:ssä tai yksityisten alojen eläkelaiissa
säädetään. Tällöin valtiokonttorin, kunnal-
lisen eläkelaitoksen, Kansaneläkelaitoksen
tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä
osin kuin valitus koskee tämän lain mukais-
ta eläketurvaa, pyydettävä valituksesta kir-
kon keskusrahaston lausunto. Lausuntoa ei
pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työ-
kyvyn arviointia.*

7 a §

Asianosaisen on toimitettava valituskir-
jelmänsä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettussa
asiassa 7 §:n 2 momentissa säädettyssä mää-
rääjassa kirkkohallitukselle.

Jos kirkkohallitus hyväksyy kaikilta osin
sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaa-
timukset, sen on annettava asiasta oi-
kaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea
muutosta siten kuin 7 §:ssä säädetään.

Jos kirkkohallitus ei voi oikaista valituk-
sen kohteena olevaa päätöstä 2 momentissa

7 a §

Asianosaisen on toimitettava valituskir-
jelmänsä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettussa
asiassa 7 §:n 2 momentissa säädettyssä mää-
rääjassa kirkon keskusrahastolle.

Jos kirkon keskusrahasto hyväksyy kaikil-
ta osin sille toimitetussa valituksessa esite-
tyt vaatimukset, sen on annettava asiasta
oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea
muutosta siten kuin 7 §:ssä säädetään.

Jos *kirkon keskusrahasto* ei voi oikaista
valituksen kohteena olevaa päätöstä 2 mo-

mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa valtion eläkelautakunnan tai, jos valitus koskee valtion eläkelautakunnan päätöstä, vakuutusosoikeuden käsiteltäväksi. Kirkkohallitus voi tässäkin tapauksessa väliaikaisella päätöksellä oikaista valituksenalaisen päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, kirkkohallituksen on heti ilmoitettava sille väliaikaisesta päätöksestä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

mentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa valtion eläkelautakunnan tai, jos valitus koskee valtion eläkelautakunnan päätöstä, vakuutusosoikeuden käsiteltäväksi. *Kirkon keskusrahasto* voi tässäkin tapauksessa väliaikaisella päätöksellä oikaista valituksenalaisen päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, *kirkon keskusrahaston* on heti ilmoitettava sille väliaikaisesta päätöksestä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava kirkon keskusrahastolle 7 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valitukselta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai valtiokonttorilta, kunnalliselta eläkelaitokselta tai kansaneläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 6 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, kirkon keskusrahasto antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, kirkon keskusrahaston on 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituk-

*nessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menetel-
lään siten kuin 3 ja 4 momentissa sääde-
tään. Jos kysymyksessä on 6 a §:n 4 mo-
mentissa tarkoitettu tilanne ja yksityisten
alojen eläkelaitos ei hyväksy valittajan vaa-
timuksia, kirkon keskusrahaston on siirret-
tävä valitus yksityisten alojen eläkelaitok-
sen päätöstä koskevalta osin työntekijäin
eläkelain 20 §:ssä tarkoitettuun eläkelauta-
kuntaan, ja valituksen osalta menetellään
siten kuin työntekijäin eläkelain 21 ja 21
a §:ssä säädetään.*

*Kun päätösyhdistelmää koskeva vali-
tusasia käsitellään valtion eläkelautakun-
nassa tai vakuutusosoikeudessa tai kun on ky-
symys lainvoimaisen päätösyhdistelmän
poistamisesta tai oikaisemisesta eläkkeen-
saajan eduksi taikka kun päätösyhdistel-
mässä on hallintolain (434/2003) 50 tai 51
§:ssä tarkoitettu virhe, sovelletaan tämän
lain ja hallintolain säännöksiä, jollei va-
kuutusosoikeuslaissa (132/2003) toisin sääde-
tä.*

7 b §

Jos eläkettä koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisesti ei ole lainmu-
kainen, vakuutusosoikeus voi kirkkohallituk-
sen esityksestä tai sen hakemuksesta, jota
asia koskee, kuultuaan muita asianosaisia
poistaa päätöksen ja ottaa tai määrätä asian
uudelleen käsiteltäväksi. Tehtyään edellä
mainitun esityksen kirkkohallitus voi, kun-
nes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaises-
ti keskeyttää eläkkeen maksamisen tai mak-
saa sen esityksen mukaisena.

Jos kysymys on evätyn edun myöntämi-
sestä tai myönnetyn edun lisäämisestä,
kirkkohallitus voi aikaisemman päätöksen
estämättä käsitellä asian uudelleen

7 c §

Kirkkohallituksen tämän lain nojalla
myöntämän etuuden takaisinperintää kos-
keva lainvoimainen päätös saadaan panna
täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu
lainvoiman saanut tuomio.

7 b §

Jos eläkettä koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisesti ei ole lainmu-
kainen, vakuutusosoikeus voi kirkon keskus-
rahaston esityksestä tai sen hakemuksesta,
jota asia koskee, kuultuaan muita asianosai-
sia poistaa päätöksen ja ottaa tai määrätä
asian uudelleen käsiteltäväksi. Tehtyään
edellä mainitun esityksen kirkon keskusra-
hasto voi, kunnes asia on uudelleen ratkais-
tu, väliaikaisesti keskeyttää eläkkeen mak-
samisen tai maksaa sen esityksen mukaise-
na.

Jos kysymys on evätyn edun myöntämi-
sestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, kir-
kon keskusrahasto voi aikaisemman päätök-
sen estämättä käsitellä asian uudelleen.

7 c §

*Kirkon keskusrahaston ja valtion eläke-
lautakunnan lainvoimainen etuuden ta-
kaisinperintää koskeva päätös saadaan
panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa
annettu lainvoiman saanut tuomio.*

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee myös kirkon keskusrahaston 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

7 d §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun kirkon keskusrahasto on 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheuttomasti. Siltä osin kuin kirkon keskusrahasto on maksanut aiheuttomasti valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain, kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laeissa säädetään. Kirkon keskusrahasto antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos kirkon keskusrahasto perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, sovelletaan 1 momenttia ja siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään kirkon keskusrahaston viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

8 §

Tämän lain mukaista eläketurvaa varten jokaisen evankelis-luterilaisen seurakunnan on maksettava kirkon keskusrahastolle kirkkolain 501 §:n 2 kohdassa säädetty eläkemaksu.

Kirkolliskokous vahvistaa ne perusteet, joiden mukaan 1 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisesta eläketurvasta aiheutuviin kustannuksiin. Kirkkohallituksella on valta päättää, onko kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön tahi siirtolaistyössä muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa olevan henkilön eläketurvasta suoritettava kirkon keskusrahastolle korvausta, sekä korvauksen määrästä.

8 §

Tämän lain mukaista eläketurvaa varten jokaisen evankelis-luterilaisen seurakunnan on maksettava kirkon keskusrahastolle kirkkolain (1054/1993) 22 luvun 8 §:n 2 kohdassa säädetty eläkemaksu.

Kirkolliskokous vahvistaa ne perusteet, joiden mukaan 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisesta eläketurvasta aiheutuviin kustannuksiin. *Kirkon keskusrahastolla* on valta päättää, onko kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön tahi siirtolaistyössä muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa olevan henkilön eläketurvasta suoritettava kirkon keskusrahastolle korvausta, sekä korvauksen määrästä.

8 a §

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijäin eläkemaksun palveluksessaan olevan henkilön ennakkoperintälain 4 §:n tarkoittamasta palkasta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkasta ja tilittää sen kirkon keskusrahastolle kirkkohallituksen määräämällä tavalla.

Lain soveltamispiiriin kuuluva henkilö voi vaatia oikaisua työntekijän eläkemaksuun kirkkohallitukselta. Haettaessa muutosta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen noudatetaan soveltuvin osin, mitä kirkkolaissa on muutoksenhausta säädetty.

9 §

Jos eläkkeen saaja nimitetään valtion, kunnan, kuntainliiton, kirkon, sen seurakunnan, seurakuntayhtymän tai seurakuntainliiton virkaan tai toimeen tahi määrätään hoitamaan tällaista virkaa tai tointa taikka otetaan mainitun yhteisön palvelukseen työsuhteeseen, määrää kirkkohallitus, onko ja kuinka paljon hänen eläkkeestään tämän johdosta pidätettävä.

10 §

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen tai laitoksen, eläketurvakeskuksen, vakuutus- ja eläkelaitoksen, yksityinen työnantaja, sairaala, virkasuhteessa oleva lääkäri sekä valtion eläkelain 5 a ja 10 a §:ssä tarkoitettuja etuuksia myöntävät viranomaiset ja laitokset ovat velvolliset pyynnöstä antamaan maksutta kirkkohallitukselle hallussaan olevat käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun tai eläkkeen maksamiseen vaikuttavat tiedot. Lääkärintlausunnosta ja -todistuksesta on kuitenkin suoritettava kohtuullinen korvaus.

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijäin eläkemaksun palveluksessaan olevan henkilön ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua palkasta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkasta ja tilittää sen kirkon keskusrahastolle kirkon keskusrahaston määräämällä tavalla.

Lain soveltamispiiriin kuuluva henkilö voi vaatia oikaisua työntekijän eläkemaksuun kirkon keskusrahastolta. Haettaessa muutosta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen noudatetaan mitä tässä laissa säädetään.

9 §

Jos eläkkeen saaja nimitetään valtion, kunnan, kuntainliiton, kirkon, sen seurakunnan, seurakuntayhtymän tai seurakuntainliiton virkaan tai toimeen taikka määrätään hoitamaan tällaista virkaa tai tointa taikka otetaan mainitun yhteisön palvelukseen työsuhteeseen, määrää kirkon keskusrahasto, onko ja kuinka paljon hänen eläkkeestään tämän johdosta pidätettävä.

10 §

Kirkon keskusrahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) *lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisien toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, sekä yksityiseltä työnantajalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämistä ja käsiteltävänä olevan eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;*

2) *lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulta ammattihenkilöltä,*

potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeen- tai etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei hakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kirkon keskusrahastolla ja muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 momentissa mainitut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 1 momentin 2 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta kohtuullinen palkio.

10 a §

Eläkkeenhakijan on annettava kirkon keskusrahastolle eläkeasian käsittelemistä ja ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle työkykynsä palautumisesta ja kuntoutuksen keskeytymisestä sekä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saaja ryhtymisestään ansiotyöhön.

Työttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestään ansiotyöhön, josta saatava ansiotulo on vähintään valtion eläkelain 18 a §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitun rahamäärän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestään vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa valtion eläkelain 9 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle:

1) työaikajärjestelyjen muutoksista, jos niillä on vaikutusta hänen ansioihinsa;

2) muista kuin yleisistä palkankorotuksista;

3) virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan päättymisestä tai uuden alkamisesta;

4) yli kuuden viikon yhdenjaksoisesta työstä poissaolosta;

5) muutoksista yrittäjätoiminnassa; sekä

6) uuden työeläkkeen alkamisesta.

Evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaiissa (258/1970) tarkoitetun leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle solmimistaan avioliitosta. Jos evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaiissa tarkoitettua lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi ottamisesta kirkon keskusrahastolle.

Eläkkeensaajan 2—5 momentissa tarkoitettusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta kirkon keskusrahasto voi vaatia eläkkeensaajalta selvityksen 2—5 momentissa mainituista sekä muista vastaavista eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut edellä tarkoitettuja kirkon keskusrahaston vaatimia selvityksiä kirkon keskusrahastolle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, asia voidaan ratkaista käytettävissä olevilla tiedoilla.

10 b §

Työnantaja on velvollinen ilmoittamaan kirkon keskusrahastolle vähintään kolmannesvuosittain tämän lain piiriin kuuluvien edunsaajien nimet, henkilötunnukset, palvelusten alkamis- ja päättymispäivät, palkka- ja palkkiotiedot sekä palvelusaikoja ja keskeytyksiä koskevat tiedot. Lisäksi työnantaja on velvollinen antamaan kirkon keskusrahastolle palkka- ja palkkiotiedot kalenterivuoden päättyessä jatkuvista edellä mainituista palveluksista sekä muut edunsaajien eläkeoikeuteen ja työnantajan maksuvelvollisuuteen liittyvät tiedot. Jos työnantaja jättää ilmoittamatta kirkon keskusrahastolle edellä tarkoitetut tiedot tai ilmoittaa ne myöhemmin kuin kirkon keskusrahaston 5 momentin perusteella antamissa määräyksissä edellytetään, voidaan 8 §:ssä tarkoi-

tettu eläkemaksu määrätä suoritettavaksi kohtuullisesti korotettuna, kuitenkin enintään kaksinkertaisena.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työnantaja on velvollinen pyydettyessä antamaan kirkon keskusrahastolle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle sellaiset tämän lain piiriin kuuluvan edunsaajan työskentelyä ja työolosuhteita koskevat ja muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

Pyydettyessä työnantajalta eläkkeenhakijan eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja työnantajalle saadaan ilman edunsaajan suostumusta ilmoittaa vain ne häntä koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainittujen asioiden päätöksenteossa tarvittavien tietojen yksilöimiseksi.

Kirkon keskusrahastolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus.

Kirkon keskusrahasto pitää rekisteriä tämän lain piiriin kuuluvien edunsaajien eläkeoikeuteen vaikuttavista tämän pykälän ja 10 §:n perusteella saamistaan tiedoista. Kirkon keskusrahastolla on oikeus antaa määräyksiä työnantajille siitä, milloin ja missä muodossa tiedot ilmoitetaan kirkon keskusrahastolle.

10 c §

Kirkon keskusrahastolla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa työnantajan kirjanpitoa varten ja tämän lain nojalla myönnettyistä etuuksista aiheutuvan kirkkolain 22 luvun 8 §:n 4 kohdassa tarkoitetun maksun määrittämistä varten tiedot eläkkeensaajalle myönnetystä tämän lain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä sekä edellä mainittuja tarkoituksia varten myös muut välttämättömät tiedot sille työnantajalle, jonka palveluksessa etuuden saanut on tai jonka palveluksen perusteella työnantajan maksu mää-

räytyy. Kirkon keskusrahastolla on myös oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta edunsaaja siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji ja alkamis- ja päättymisajankohta työnantajan palveluksen päättämistä varten.

10 d §

Kirkon keskusrahastolla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan kansainvälisen säädöksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

2) 10 ja 10 b §:n nojalla saamansa tiedot eläketurvakeskukselle ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—5, 7 ja 9—13 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtiville eläkelaitoksille, joilla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella työnantajalta, 10 §:ssä mainitulta taholta tai eläketurvakeskukselta;

3) eläketurvakeskukselta ja työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—5, 7 ja 9—13 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen toimeenpanosta huolehtivalta eläkelaitokselta saadut eläkettä, eläkeoikeutta tai vakuuttamista koskevat tiedot kansaneläkelaitokselle tai muulle sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada nämä tiedot lain perusteella;

4) ministeriöille, verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle ja yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaista etuutta saaneen edunsaajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatoimintaa varten, sekä poliisi- ja

syyttäväviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syyteeseenpanoa varten; tässä lainkohdassa tarkoitetuissa tilanteissa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa;

5) verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä ennakkoperintälaissa) säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi silloin, kun on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan;

6) työntekijöiden ryhmähenkivakuutuksen korvaustoimintaa henkivakuutus- ja tapaturmavakuutusyhtiöiden valtuuttamana hoitavalle työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolille ja maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tämän lain mukaisessa palveluksessa olleiden, alle 65-vuotiaina kuolleiden edunsaajien nimet, henkilötunnukset, kuolinpäivät ja palveluksiin liittyvät tiedot, heidän edunsaajiensa nimet ja henkilötunnukset sekä muut vastaavanlaiset tiedot, joita tarvitaan ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman myöntöedellytysten täyttymistä ratkaistaessa, sekä vastaavat tiedot valtiokonttorille ja kunnalliselle eläkelaitokselle ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen käsittelemiseksi.

Kirkon keskusrahaston on 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamisen toteuttamiseksi sovittava eläketurvakeskukseen ja asianomaisten eläkelaitosten kanssa siitä, mitä edellä tarkoitetuista tiedoista voidaan luovuttaa edelleen ja kenelle niitä voidaan edelleen luovuttaa.

Kirkon keskusrahaston on ennen tietojen luovuttamista tämän pykälän nojalla eteenpäin varmistettava, että tietojen saajalla on lain mukaan oikeus saada luovutettavat tiedot niiden alkuperäiseltä luovuttajalta. Kirkon keskusrahasto on vastuussa siitä, että luovutettavien tietojen sisältö vastaa niitä tietoja, jotka se sai alkuperäiseltä luovuttajalta.

10 e §

Kirkon keskusrahastolla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus avata tekninen käyttöyhteys:

1) lakisäätteistä sosiaalivakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on tämän tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten;

2) 10 d §:n 1 momentin 1—3 ja 6 kohdassa mainitulle viranomaiselle tai toimielimelle mainituissa kohdissa tarkoitettujen tietojen antamista varten;

3) tuloverolain (1535/1992) 96 §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista eläkevakuutusta harjoittavalle vakuutusyhtiölle rekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä vapaaehtoisen eläkevakuutusmaksun perusteella verotuksessa tehtävän vähennyksen selvittämiseksi.

Kirkon keskusrahastolla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys työnantajalle 10 b §:ssä tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi. Kirkon keskusrahastolla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys myös eläketurvakeskukselle ja muille eläkelaitoksille tietojen antamista varten edunsaajalle itselleen hänen tämän lain mukaisesta eläketurvasta.

Tekninen käyttöyhteys on kuitenkin oikeus avata 10 d §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten vain, jos tästä on 10 d §:n 2 momentin mukaisesti sovittu.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Jos kuitenkin on kysymys 1 momentin 3 kohdan nojalla avatusta teknisestä käyttöyhteydestä, sen avulla saa hakea salassa pidettäviä henkilötietoja vain asianomaisen henkilön suostumuksella.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

10 f §

Kirkon keskusrahaston on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

11 §

Kirkkohallitus voi milloin edellytyksiä täyden vakinaisen eläkkeen saamiseen ei ole, erityisistä syistä myöntää kirkolliskokouksen tarkoitukseen vahvistaman määrärahan puitteissa ylimääräisen eläkkeen edellyttäen, että anojan toimeentulo on eläkkeestä riippuvainen.

11 §

Kirkon keskusrahasto voi, milloin edellytyksiä täyden vakinaisen eläkkeen saamiseen ei ole, erityisistä syistä myöntää kirkolliskokouksen tarkoitukseen vahvistaman määrärahan puitteissa ylimääräisen eläkkeen edellyttäen, että anojan toimeentulo on eläkkeestä riippuvainen

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tämän lain 5 e, 6 a ja 6 b §:ää 7 §:n 5 momenttia, 7 a §:n 5—8 momenttia, 7 c §:n 2 momenttia ja 7 d §:n 3 momenttia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain voimaantulon jälkeen. Mainittuja säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin hakemuksiin, jos eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4, 7, 8 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle aikaisemmin myönnetyn eläkkeen jatkamista. Ensimmäisessä virkkeessä mainittuja säännöksiä ei sovelleta myöskään silloin, kun ennen lain voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella myönnettyä ja sittemmin keskeytettyä eläkettä ryhdytään lain voimaantulon jälkeen maksamaan uudelleen.

23.

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä huhtikuuta 1970 annetun evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain (258/1970) 1 §:n 3 momentti ja 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentti laissa 1317/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi kirkkohallituksen kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan kirkkohallituksen kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi *kirkon keskusrahaston* kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan *kirkon keskusrahaston* kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojenvälisen tai vastaavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisten keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

3 §

Perhe-eläkkeeseen nähden on myös soveltuvin osin noudatettava, mitä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 4–8 ja 11 §:ssä on säädetty.

Perhe-eläkkeeseen nähden on myös soveltuvin osin noudatettava, mitä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 4–8, 10 a–10 f ja 11 §:ssä säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2004.*

24.

Laki**Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta 17 päivänä elokuuta 2001 annetun lain (731/2001) 7 §:n
 1 momentin 8 ja 9 kohta sekä 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Hallituksen tehtävät

Hallitus johtaa ja kehittää Kansaneläkelaitoksen toimintaa. Hallituksen tehtävänä on muun ohella:

- 8) vahvistaa pääjohtajan ja muiden johtajien palkka-, *eläke-* ja muut edut;
 9) vahvistaa toimihenkilöiden palkkausta, työaikaa, vuosilomia ja matkakulujen korvaamista koskevat perusteet *sekä toimihenkilöiden eläke- ja perhe-eläkesäännöt*; sekä

13 §

Eläkkeen myöntäminen ja muutoksenhaku

Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalla henkilöllä on oikeus Kansaneläkelaitoksen varoista kustannettavaan eläkkeeseen ja perhe-eläketurvaan soveltuvin osin samojen perusteiden mukaan kuin valtion palveluksessa olevien eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä säädetään.

Kansaneläkelaitos myöntää 1 momentissa säädetyt etuudet. Laitoksessa on eläkeasiamies, jolla on oikeus seurata näiden asioiden käsittelyä.

Kansaneläkelaitoksen päätökseen eläkettä ja perhe-eläkettä koskevassa asiassa haetaan

Ehdotus

7 §

Hallituksen tehtävät

Hallitus johtaa ja kehittää Kansaneläkelaitoksen toimintaa. Hallituksen tehtävänä on muun ohella:

- 8) vahvistaa pääjohtajan ja muiden johtajien palkka- ja muut edut;
 9) vahvistaa toimihenkilöiden palkkausta, työaikaa, vuosilomia ja matkakulujen korvaamista koskevat perusteet; sekä

13 §

Eläke ja perhe-eläke

Kansaneläkelaitoksen *pääjohtajan, muiden johtajien ja toimihenkilöiden* oikeus Kansaneläkelaitoksen varoista kustannettavaan eläkkeeseen ja *perhe-eläkkeeseen määräytyy siten kuin valtion eläkelaiissa (280/1966), valtion eläkelain voimaannpanolaiissa (281/1966), valtion perhe-eläkelaiissa (774/1968) ja valtion perhe-eläkelain voimaannpanolaiissa (775/1968) säädetään. Tässä momentissa tarkoitettun eläkkeen ja perhe-eläkkeen myöntää Kansaneläkelaitos ja se hoitaa myös muut näihin eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen teh-*

muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannta. Valitusoikeus on eläkkeen ja perhe-eläkkeen hakijalla tai saajalla ja eläkeasiamiehellä. Vakuutusoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tässä pykälässä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä valtion eläkelain (280/1966) 24 §:ssä säädetään.

Muilta osin näiden eläkeasioiden käsittelyssä ja muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä valtion eläkelaiissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, valtion eläkelain 5 §:n 1, 4 ja 5 momentissa sekä 10 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetyn 23 vuoden ikärajan sijasta sovelletaan 21 vuoden ikärajaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Mitä valtion eläkelaiissa ja valtion perhe-eläkelaiissa sekä valtion eläkelain voimaanpanolaiissa ja valtion perhe-eläkelain voimaanpanolaiissa säädetään valtiokonttorista sekä virka- ja työsuhteesta, koskee tätä lakia sovellettaessa myös Kansaneläkelaitosta ja ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen toimisuuhdetta.

Mitä 2 momentissa mainituissa laeissa säädetään valtion eläkelaiista ja valtion perhe-eläkelaiista, koskee tätä lakia sovellettaessa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen 31 päivänä heinäkuuta 1967 vahvistettua eläkesääntöä ja 21 päivänä helmikuuta 1969 vahvistettua perhe-eläkesääntöä.

Sen sijasta, mitä valtion eläkelain voimaanpanolain 4 ja 7 §:ssä säädetään eläketurvan valinnasta, tätä lakia sovellettaessa sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen eläkesäännön 28 ja 29 §:ää.

Sen sijasta, mitä valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 2 §:ssä säädetään edunjättäjistä ja 5 §:n 1 momentissa säädetään valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun lain (696/1956) ja valtion virkamiesten perhe-eläkkeistä ja hautausavuista annetun asetuksen (697/1956) soveltamisesta, tätä lakia sovellettaessa sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta Kansaneläkelaitoksen perhe-eläkesäännön 27 §:ää ja 30 §:n 1 momenttia.

Kun Kansaneläkelaitoksen tehtävien siirron yhteydessä Kansaneläkelaitoksen palveluksesta siirtyy henkilö valtion palvelukseen, hänen Kansaneläkelaitoksen palve-

lukseen perustuva eläketurvansa määräytyy siten kuin se olisi määräytynyt, jos hän olisi jatkanut Kansaneläkelaitoksen palveluksessa eläketapahtumaan saakka. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilö on edellä tarkoitetun siirron jälkeen valtion palveluksessa yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

25.

Laki**kansaneläkelain 59 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 59 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1595/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 a §

Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön eläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Rahaston varoista maksetaan 58 a §:ssä tarkoitetut eläkkeet ja etuudet.

59 a §

Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön eläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Rahaston varoista maksetaan *Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ssä tarkoitetut eläkkeet ja perhe-eläkkeet.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.